

Nova teža znanih besed

Troje časovnih obdobij imamo te dni hkrati pred očmi, ko razpravljamo o gospodarjenju po vseh tozdih in delovnih skupnostih železarne:

1. preostale tedne do konca leta 79,
2. bližajoče se leto 80,
3. novo srednjeročno obdobje 1981—85.

V prvem obdobju hočemo s čimbolj natančnimi zadolžitvami posameznih tozdov in strokovnih služb doseči čimboljše poslovni rezultat ter čimboljše zaključiti poslovno leto 1979.

V drugo obdobje, to je v leto 1980, želimo stopiti čimbolj pripravljeni. Naše izhodišče pri tem so letošnja gospodarska gibanja v državi in svetu pa lastne izkušnje in temeljite analize rezultatov poslovanja.

Tretje obdobje, l. 1981—85, pa je naposled tisto, v katerem naj bi že začete in načrtovane

investicije ob stalnem dobrem delu naposled začele obilno vračati vložena sredstva.

Za vse naše razprave o tem, kako zastavljene cilje doseči, za kratkoročne in dolgoročne ukrepe, kakor jih je zastavil delavski svet železarne, so značilne že dolgo znane besede in gesla, ki pa znenada zaradi resnosti gospodarskega položaja dobivajo novo težo in s tem nov pomen. Poglejmo poglavitne med njimi:

- tehnološka in delovna disciplina,
- znižanje stroškov, varčevanje, dvig produktivnosti,
- osvajanje trga in sprotne prilagajanje njegovim potrebam,
- učinkovito usklajevanje proizvodno-poslovnih procesov v delovni organizaciji,
- dosledno urejanje ekonomskih odnosov v železarni,

enakopravnejši odnos tozdov in pridobivanje celotnega prihodka s skupnim ciljem, da bi tozdi osnovnih dejavnosti dosegali čimvečji poslovni uspeh, — spodbujanje vsakršne inovacijske dejavnosti.

Te besede in gesla se bodo spremenile v dejanja tem bolj in tem prej, kolikor bolj jih bo osvojil vsak posameznik ter jih uresničeval pri svojem delu in nalogah, vseeno v katerem tozdu ali delovni skupnosti dela.

Res ne more vsak od nas vsak dan storiti ali izumiti kdove kaj velikega. Vsak pa more, če hoče, kako malenkost prištediti pri delu ter prispevati svoje z lastnim zgledom vsaj pri delovni in tehnološki disciplini. Če pa to zanesljivo lahko vsak dan množimo s 5000, to nenadoma ni več malenkost. Takih neizkoriščenih možnosti se da še veliko najti, vse pa so odvisne od volje in prizadevnosti slehernega od nas.

Proizvodnja slovenskih železarn v oktobru

Za dosežke v oktobru ne moremo reči, da odstopajo od preteklih mesecev. V Železarni Štore še vedno ni pričela z delom nova električna obločna peč. Blagovna proizvodnja v železarnah in pri predelovalcih žice je bila nekaj slabša kot v septembru. Vrednost prodanega blaga je bila v oktobru za okoli en odstotek višja kot v septembru. Že pretekli mesec smo napovedali, da obljublja v delovnih organizacijah pri rea-

lizaciji izvoza še naprej ugodne rezultate. Napoved se je uresničila, ker sta bila mesečna načrta izvoza tako količinski kot tudi vrednostni visoko presežena in s tem, da je dosežek izdatno boljši kot v septembru, je gotovo tudi rekorden.

Proizvodni podatki iz lanskega oktobra so bili precej ugodnejši kot letos. Razumljivo so zbirni podatki za deset mesecev v primerjavi z enakim obdobjem lani zopet ustrezno slabši. Ob rekordnih podatkih o izvozu je doslej letos izvožena količina izdelkov že blizu načrtovane količine, če bosta pa vrednosti mesečnega izvoza v zadnjih dveh mesecih 79 podobni, kot je bila dosežena v oktobru, se bo tudi letna realizacija vrednosti izvoza približala načrtu. Po desetih mesecih je namreč vrednost letošnjega izvoza že večja, kot je bila lani vse leto.

Kje so vzroki za slabe proizvodne rezultate tudi v oktobru? Navedbe težav se zopet ponavljajo: načrtovana in nenačrtovana oziroma daljša velika popravila. Ponekod se je stanje oskrbe z vložkom popravilo, kar velja za železarne. Pri predelovalcih žice je obratno, proizvodni programi niso bili realizirani, ker je manjkal vložek.

Ceprav v oktobru običajno nimajo težav zaradi dopustov, v mnogih tozdih navajajo odsotnost z dela in pomanjkanje delovne sile kot poglaviti problem za možnost realizacije mesečno načrtovane proizvodnje. Ponekod

(Nadaljevanje na 2. strani)

Speče njive

(Nadaljevanje s 1. strani)

že kažejo tudi restriktivne mere pri uvozu svoje učinke pri vzdrževalnih delih in pri proizvodnji, vendar ne v toliki meri, da bi se ob slabih rezultatih lahko izgovarjali tudi na te.

Dosežena proizvodnja surovega železa je bila po daljšem obdobju zopet na ravni mesečnega načrta in celo nekaj boljše. Na jeseniških plavžih so imeli še vedno težave zaradi nasedlin, katere so morali odstranjevati, in težave zaradi načrtovanega popravila aglomeracije, kar je imelo zopet svoj odraz na kvaliteto vsipa. Mesečni načrt so izvršili z 97 % in za letnim zbirnim načrtom zaostajajo 5 %. Da bi izpolnili letni načrt, bi morali v dveh preostalih mesecih doseči tolikšno proizvodnjo kot še nikoli.

Na soncu

Na elektroplovžih v Štorah so proizvedli skoraj 700 ton grodlja več, kot znaša mesečni načrt. V izvrševanju zbirnega načrta je njihov zaostanek še približno 3200 ton, kar je več kot poprečno mesečno načrtovana proizvodnja. Če bodo res dobro delali še zadnja dva meseca, bodo verjetno ob koncu leta približno na isti ravni izvrševanja letnega načrta kot na Jesenicah. Letošnja proizvodnja surovega železa je po desetih mesecih 7 % nižja, kot je bila v enakem obdobju leta 1978.

Proizvodnja jekla je v primerjavi z desetimi meseci lanskega leta nekaj na boljšem. Čeprav procentualna primerjava kaže izvršitev 100 %, je proizvodnja letos le okoli 2300 ton manjša. Letos je bila v obratovanju ena peč manj, čeprav majhna, v decembru lani ustavljena štorska SM peč, torej so na ostalih pečeh proizvedli letos več jekla kot v enakem obdobju lani.

V ravnski jeklarni so v oktobru z 19.332 tonami dosegli rekordno proizvodnjo. V Štorah jim pač manjka nova peč, stara je pa dobro obratovala in dosegla eno svojih boljših mesečnih proizvodenj. V jeseniški jeklarni je pri SM pečeh kasnilo veliko popravilo in so tri dni obratovali le s po štirimi pečmi. Zastoj so imeli na Jesenicah zaradi okvare žerjavov, vlagalnih strojev, livnih ponev, skratka težave in zastoj vseh plovov, in so izvršili mesečni načrt 95 % ter zaostajajo za desetmesečnim zbirnim načrtom 6 %.

Po desetih mesecih so proizvedli v jeseniški jeklarni 2 % jekla manj kot v enakem obdobju 1978, v ravnski jeklarni 4 % več in tudi v štorski jeklarni 2 % več kot lansko leto. Letni plan bodo lahko dosegli le na Ravnah, v Štorah pa ne bodo zaostali zaradi

slabega dela v jeklarni, temveč zaradi kasnitve investicije.

Zaostanek za letnim načrtom je tolikšen, da res ni nobenega upanja, da bi se približali doslej nepremagani meji 800.000 ton in bo kar uspešno, če bo letošnja proizvodnja surovega jekla enaka, kot je bila dosežena leta 1978.

Blagovna proizvodnja je bila, kot že rečeno, nekaj slabša kot v septembru in izdatno nižja od predvidevanj poprečnega mesečnega načrta. V jeseniški železarni so izdelali 95 % načrtovane količine, v ravnski 86 % in le v štorski železarni se jim je posrečilo izvršiti mesečni načrt 101 %. Skupna izvršitev je 95 % in zbirno je bilo po desetih mesecih proizvedeno v železarnah 1 % manj končnih izdelkov, kot v enakem obdobju lani. Zaostanki so pri

črtom znaša okoli 480 ton, kar ni nedosegljivo, če bo v preostalih dveh mesecih vse tako, kot je treba.

Zaostanek v Verigi, tako poročajo, ni nastal zaradi pomanjkanja naročil ali slabega dela, temveč predvsem zaradi pomanjkanja vložka.

Podatki o doseženi proizvodnji končnih izdelkov torej niso posebno ugodni, saj je za oktober skupna izvršitev za slovenske železarne 95 %, zato skoraj presežna, da je dosežena realizacija vrednosti prodaje v železarnah 103 %, pri predelovalcih pa celo 138 % in skupno 106 % načrtovane. Zanimivo je tudi to, da so v Železarni Store edini izvršili med železarnami mesečni načrt blagovne proizvodnje, vrednost prodanih izdelkov pa zaostaja 3 % za mesečnim načrtom.

V Železarni Jesenice so ob 95 % izvršitvi blagovne proizvodnje dosegli 106 % vrednosti prodaje. V Železarni Ravne so dosegli 86 % mesečnega načrta blagovne proizvodnje, vrednost prodaje pa 102 % in končno še v Verigi, kjer so, kot rečeno, izvršili 78 % mesečnega načrta blagovne proizvodnje, vrednost prodaje znaša pa 140 % mesečnega načrta. Podobno, kot smo zaznali že pretekla dva meseca, je proizvodnja višje vrednih izdelkov boljše, kar se značilno zrcali v doseženih vrednostih prodaje. V Železarni Store je slab rezultat prodaje delno posledica težav z vložkom za valjarne, ker ne morejo zagotoviti kvalitetnega programa, delno pa težav s prodajo traktorjev, saj imajo že skoraj celo mesečno proizvodnjo na zalogi. Težave s prodajo pa niso zato, ker ne bi

bilo ustreznih potreb na trgu. Železarna Store le ne more zagotoviti takih plačilnih pogojev kupcem, kot so v rabi pri drugih domačih proizvajalcih.

Uspešen izvoz se je nadaljeval tudi v oktobru. V Železarni Jesenice so izvršili 117 % poprečne mesečno načrtovane količine in dosegli 144 % poprečno načrtovane vrednosti v izvoz. V Železarni Ravne so izvršili 121 % načrtovane količine in dosegli 110 % vrednosti. V Železarni Store je bilo doseženo 149 % količinskega načrta ob vrednosti 106 %.

Izvoz je bil tudi v Plamenu pozitiven, saj je ob izvršitvi 108 % količine dosežena vrednost 110 %. Še bolje je v Verigi, kjer je pri 122 % izvršitve količine, dosežena vrednost 157 %. V Tovilu in Žični so načrtovane nekoliko manjše količine in vsak večji premik pomeni tudi visoke prekoračitve, celo nad 200 %, kot je bil v oktobru primer v Žični.

Skratka, še dva toliko uspešna meseca, kot je bil za izvoz v oktobru in tudi letni plan bo dosežen. Količinsko prav gotovo, mogoče tudi po vrednosti. Po desetih mesecih je vrednost letošnjega izvoza kar 33 % višja, kot je bila konec oktobra lani.

Pravzaprav smo že skoraj pri koncu novembra in še dober mesec dni, pa se bo zopet obrnilo leto. Pravilo je že, da so bili vsa leta nazaj rezultati zadnjih mesecev če ne že najboljši v letu, vsaj med najboljšimi. Za letošnji oktober razen pri izvozu tega ne moremo trditi. Upajmo, da to ne bo veljalo tudi za november in december.

Milan Marolt

Nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz, nabava na domačem trgu

V oktobru je narasla poraba starega železa in tako povzročila padec zaloga do konca meseca. To stanje narekuje nujno povečanje zaloga v novembru in decembru, s katerimi bi ustvarili potrebne predhodne zaloge za zimsko obdobje. Preskrba s feroliturami, nemetalnimi dodatki in ognjeodpornim materialom je bila zadovoljiva, nasproti temu pa je primanjkovalo surovega železa.

Stanje s preskrbo z rafiniranim vtekočinjenim plinom se je poslabšalo, posebno problematična pa je bila preskrba z oljem, mazivi in sredstvi proti zmrzovanju. Nič manjše niso bile težave z nabavo izdelkov 114. in 117. panoge.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

TOZD jeklolivarna. TOZD ni dosegel načrtovane prodaje na domačem trgu zaradi slabega asortimana, forsiranja naročil, ki so v zaostanku, in izpada celotne proizvodnje mini livarne.

TOZD valjarna. TOZD je v celotnem asortimanu pod planirano proizvodnjo predvsem zaradi po-

manjkanja vložka, ozkega grla v čistilnici, remonta ravnalnih strojev in forsiranja izvoza.

TOZD kovačnica. Ker negativnega vpliva generalnega remonta 1800 t stiskalnice ni več čutiti, je TOZD z dobrim delom presegle mesečni načrt prodaje.

TOZD jeklovlek. TOZD je preselil načrtovani načrt prodaje na domačem tržišču, zaostajala le pri vlečenem jeklu zaradi forsiranja izvoza.

TOZD stroji in deli. TOZD je dosegel mesečni načrt odpreme v višini 88,0 odst. in s tem realiziral 97,0 odst. vrednosti prodaje na domačem tržišču. Pri tem je bilo prodanih obdelanih ulitkov 75,4 odst. predvidenega plana prodaje, odkovkov 59,0 odst., valjev 72,0 odst., sestavljenih izdelkov 140,0 odst. več, kot predvideva mesečni načrt, ter strojev in naprav 58,0 odst. od načrtovanega na domačem trgu.

Za podatek o visokem presežku prodaje TOZD v septembru poudarjamo še enkrat, da je bil to rezultat dela minulih mesecev, saj

je TOZD dobil v septembru plačane vse stiskalnice za IMV Novo mesto, katere prej niso bile plačane, zato v septembru tudi tako visok porast prodaje na domačem trgu.

TOZD ind. noži. Proizvedeno je bilo v zbiru za 5,0 odst. manj, kot predvideva plan proizvodnje in s tem realizirano za 7,0 odst. več, kot je predvideno s planom prodaje na domačem trgu. Industrijskih nožev je bilo prodanih 3,0 odst., brzoreznega orodja pa 18,0 odst. več, kot je predvideno s planom prodaje na domačem trgu.

TOZD pnevmatični stroji. TOZD je dosegel mesečni načrt proizvodnje v višini 104,0 odst. in s tem realiziral za 21,0 odst. več kot je predvideno s planom na domačem trgu. Plan prodaje pri strojih je bil presežen za 22,0 odst., pri orodju za 31,0 odst. in lafetah za 61,0 odst., pri vrtnem orodju le 98 odst. in pri kolesnih stavkih za 12,0 odst. več, kot predvideva mesečni plan prodaje na domačem trgu.

TOZD vzmetarna. Plan prodaje na domačem trgu je bil presežen za 4,0 odst. Listnatih vzmeti je bilo prodanih za 3,0 odst., vzmetnih palic pa za 11,0 odst. več, kot predvideva mesečni plan prodaje na domačem trgu.

TOZD rezalno orodje Prevalje. TOZD je dosegel 94,0 odst. načrtovane proizvodnje in s tem realiziral 88,0 odst. načrtovane realizacije na domačem trgu. Plan prodaje pil je bil presežen za 24,0 odst. plan prodaje orodja pa je bil dosežen le v višini 85,0 odst. od načrtovanega na domačem trgu.

UVOZ

V oktobru se pri uvozu ni spremenilo nič na boljše, ne prekoračujemo in tudi ne izpolnjujemo zadovoljivo izvoznih obveznosti fizičnega izvoza, pa tudi prilivi niso tako bogati, da bi imeli zadostne pravice fizičnega uvoza, ki se odmerja po fizičnem izvozu in niti deviznih pravic, ki se odmerjajo po prilivu.

V oktobru je bila tudi začasna zapora kakršnegakoli prijavljanja uvoznih poslov. Tudi za odpremo je še vse na mrtvi točki, saj ni bilo doslej niti enega soglasja SSST, ki je potrebno k odobrenemu uvozu od republiških organov, ki dovoljujejo uvoz in odpravljajo devizna sredstva. S tem pa na-

stajajo napetosti med nami in inozemskimi partnerji, s katerimi je potrebno opraviti dogovore glede pogojev že po razpisu v uradnem listu, saj je zapisnik po opravljenem razpisu in izboru opreme ena od osnovnih podlag za vložitev zahteve za odobritev uvoza opreme, vse to pa je bilo opravljeno že zdavnaj in ker tudi zunaj cene ne mirujejo, je negodovanje vsak dan večje.

Pri ferolegurah je bilo v oktobru vsaj nekaj pozitivnega, saj je padla cena feromolibdena za pol dolarja za kg, medtem ko cene ostalih osnovnih surovin še kar naprej rastejo.

IZVOZ

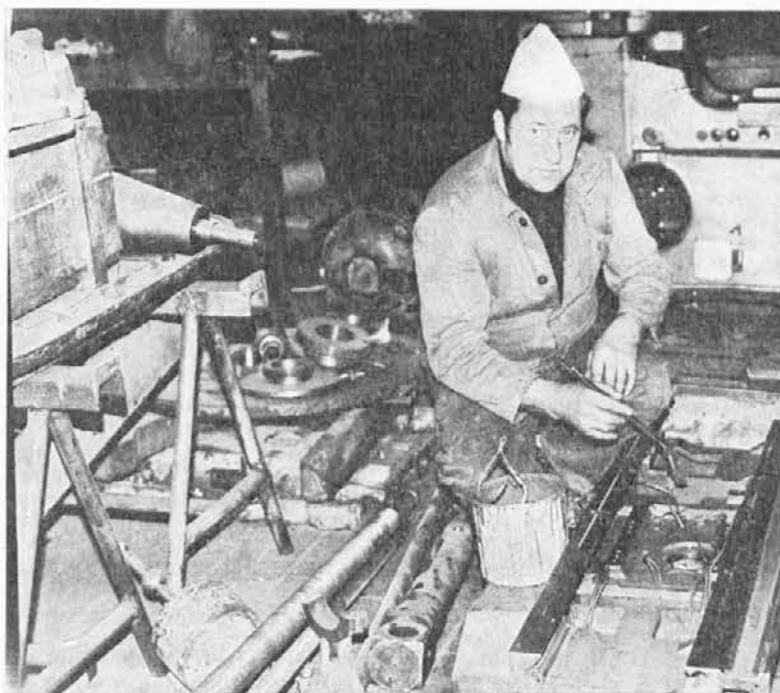
Kakor že v septembru, tako smo tudi v oktobru presegli mesečni plan in tako nekoliko izboljšali slabo poprečje iz preteklih mesecev. V preostalih dveh mesecih seveda ne bomo mogli izvoziti toliko, da bi lahko dosegli predvideni letni načrt izvoza.

Izpolnjevanje terminov dobav se tudi v oktobru ni izboljšalo. Urgence dobav so se vrstile iz dneva v dan. Zlasti so bile pereče pri naročilih za valjano paličasto jeklo, odlitke in industrijske nože, izostale pa niso niti za ostale izdelke.

Pogodba za valje za ZSSR za prihodnje leto tudi v oktobru ni bila sklenjena, tako da so postali upi za sklenitev le-teh minimalni. Podpisana pa je bila pogodba za stiskalnice. Naročila za paličasta jekla redno dotekajo, tako da so količine, predvidene za I. kvartal, že v celoti zasedene.

POJASNILO UREDNIŠTVA

Informacije te rubrike, objavljene v 20. št. Informativnega fu-

Obnavljanje stroja

žinarja, so povzročile v TOZD stroji in deli nekaj hude krvi. Kdor namreč gleda kak podatek ločeno od celote, seveda ne more dobiti prave podobe. Je pa bilo tako v prejšnji informaciji kot v tej jasno povedano, da gre le za rezultate prodaje posameznih vrst izdelkov na domačem trgu v posameznem mesecu. Podatki o (ne) doseganju letnega načrta proizvodnje so bili objavljeni le 14 dni prej.

Samo stvar dogovora je, koliko podatkov o gospodarjenju tozdv objavimo pa ali takrat, ko jih dobimo, torej ločeno, ali vse skupaj, vendar z večjo zamudo.

ga do pregleda v novembru uredili v lužilnici še naslednje:

— Predelali smo parno reducirno postajo ter uredili ogrevanje od parnega na toplovodno in s tem v zvezi zamenjali kaloriferje.

— Skupaj z avstrijsko firmo OSKO iz Linza smo zamenjali glavni ventilator za odsesanje kislinških hlapov iznad lužilnih kadi z močnejšimi.

— Uredili smo avtomatsko nevtralizacijo v splakovalnem stolpu, ki smo ga opremili tudi z odvajalcem kapljic.

— Uredili smo ventilacijo nad nevtralizacijskim bazenom.

— Preuredili smo avtomatiko doziranja apnenega mleka.

— Prekrili smo lužilno kad za solno kislino z dvignim plastičnim pokrovom.

Tudi v bodoče bomo skrbeli za zdravo in tehnološko najučinkovitejše delo v lužilnici z dopolnitvami, ki se bodo po svetu izkazale kot dobre.

Tehnični pregled lužilnice in odprava zahtevanih pomanjklivosti je zadovoljila člane komisije. V zapisnik o pregledu je bilo zapisano: »Na podlagi gornjih ugotovitev upravni organ ugotavlja, da s strani vodnogospodarskega inšpektorja ter inšpektorja dela ni ovir za izdajo uporabnega dovoljenja ob izpolnjevanju predpisov v času rednega obratovanja.«

Tehničnega pregleda se ni udeležil republiški sanitarni inšpektor, ki si bo lužilnico ogledal naknadno. Upravni organ čaka še na njegovo pozitivno izjavo, nakar bodo dobili uporabno dovoljenje.

Na koncu bi mogoče napisali še to, da delo v lužilnici ni lahko. Delavci pa imajo na razpolago dovolj naprav in mehanizacij, da si olajšajo delo ter uredijo klimo, ki jim bo ustrezala. Mi pa bomo imeli vedno razumevanje za morebitne izboljšave, če se bodo drugje pokazale kot dobre.

Franjo Gornik

ZA LUŽILNICO V KRA TKEM UPORABNO DOVOLJENJE

Lužilnica obratuje že od leta 1976, vendar zaradi raznih pomanjkljivosti, ki so jih ugotovile inšpekcijske službe, do danes nismo dobili uporabnega dovoljenja. Do ponovnega tehničnega pregleda, ki je bil v začetku tega meseca, smo morali izvršiti naslednje:

— pridobiti požarno-varnostno soglasje,

— izvršiti odmero zemljišča,

— dobiti izjave izvajalcev v skladu z zakonom o varstvu,

— vodstvo TOZD jeklovlek je moralo poučiti sodelavce o nošnji zaščitnih sredstev,

— SDV je morala organizirati periodične zdravstvene preglede delavcev,

— vodstvo TOZD jeklovlek je moralo sprejeti dopolnilo poslovnika o obratovanju čistilnih naprav ter zadolžiti človeka, ki bo odgovarjal za pravilno kontrolo PH metrov,

— SDV je morala izvršiti nove ekološke meritve.

Ta dopolnila so bila zahtevana uradno ter se ob njihovem izvajanju nismo uspavali z mislijo, da smo napravili vse. Tehnične službe v naši organizaciji nenehno nadzorujejo delo v lužilnici ter odpravljajo vse pomanjkljivosti, ki se pri tem pokažejo. S skupnim delom TOZD RR, ETS, SDV, SGV in kemijske službe smo v času od predzadnje-

Zima vabi

Sodelavci v Ljubnem so skromni

Ko smo se združevali s Kovinarstvom Ljubno, je bilo že kar nekaj povedanega o njih, potem razen skopih vesti o gospodarjenju in gibanju zaposlenih nič več.

Tamkajšnji ravnatelj tov. Strašek prijazno sprejema goste. Sodi med tiste ljudi, ki jim je veliko do dobrega gospodarjenja in je eden onih, ki znajo trdo delati. Preseneča njegovo poznavanje vsakršnih problemov tozda prav do najmanjših podrobnosti. Res da je tozd majhen, a je zmotno misliti, da zato gre vse po maslu in imajo malo težav.

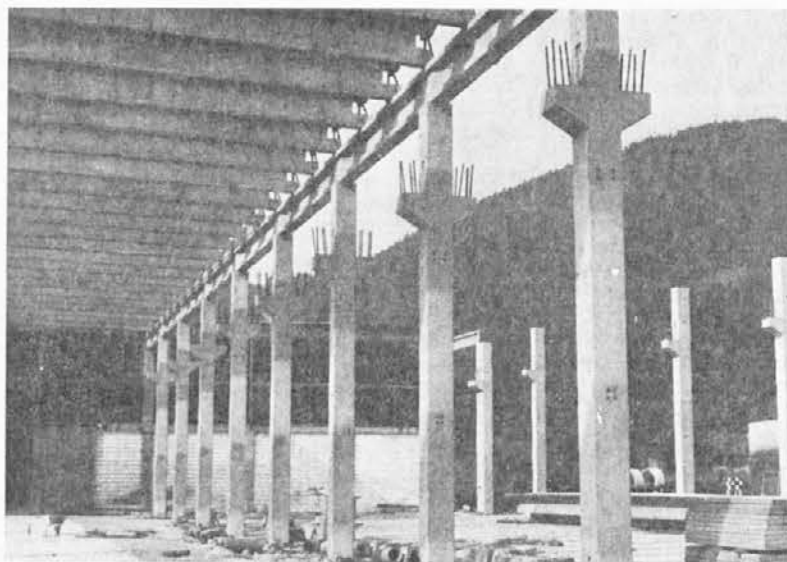
Za razliko od naše mogočnosti, ki raste iz zavesti, da smo veliki, se tam človek že pri vходу sreča z nenavadno skromnostjo. Ne duha ne sluha o kakšni bohotni poslovni stavbi, ampak kar strogo asketstvo v primerjavi z nami. Ravnatelj si ne privoščiti tajnice,

produktivnost in slabe plače. Delavci so kar naprej odhajali in prihajali.

Rekel je še: »Vam se morda zdi, da to tukaj ni bogve kaj, ampak vedeti morate, da smo začeli iz nič in z mnogoterimi težavami in zato šteje za nas teh sedem let velik korak naprej.

Združitev z železarno je bila nujna, saj smo morali najti neko socialno gotovost. Poslovno sodelovanje je dobro, na drugih področjih se pa s tem ni kaj hvaliti, čeprav je nadvse zaželeno. Vsekakor bi tristoletne izkušnje, ki jih imate v železarni, gotovo pomagale nam sedemletnikom.

Tozd Kovinarstvo se je izkopal iz najhujšega, čeprav še ni dolgo tega, ko so ravnatelj in drugi hodili še popoldne in na proste sobote delat. Delovna vnema pa jih ni minila, še manj skrb za dobro

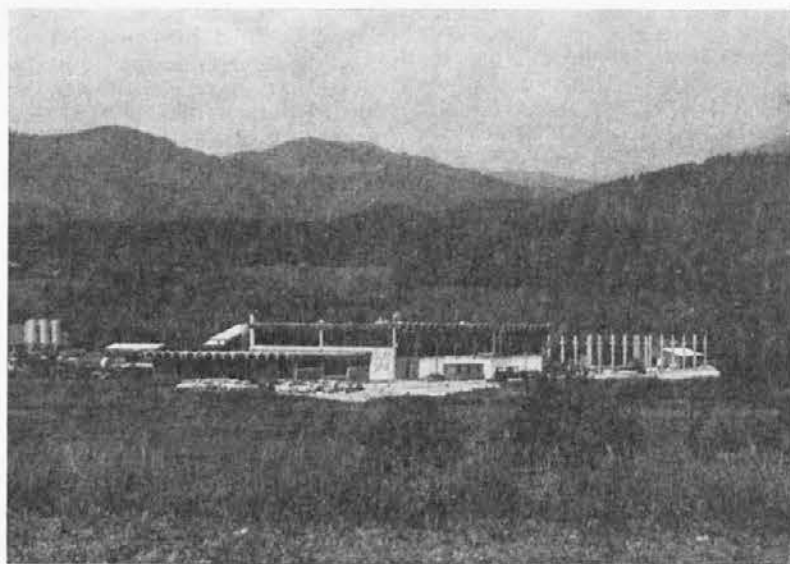
Gradnja montažnega dela nove hale

na delo in z dela nimajo organiziranega kot mi), da ne omenjamo rekreacijskih možnosti, ki so nikakršne. Ko smo ravno govorili o tem, nam je ravnatelj dejal, da se bo po nekajletni prekinitvi letos znova šel smučat.

In nekoliko kasneje, ko smo zvedeli za njegove neštene obremenitve in funkcije poleg službe, smo nedolžno vprašali:

»Pa boste imeli res čas za smučanje?« smo dobili v odgovor nasmehek, češ da bo že šlo. Potem pa je tekla beseda naprej o proizvodnji in delavcih in dokončno se je potrdila resnica: važna sta tozd in kolektiv in vse je podrejeno njenemu napredku.

Zlatka Strgar

Kovinarstvo Ljubno

zato da bi v tozdovi blagajni več ostalo. — »Dokler bom le mogel, bom brez nje,« je pribil — ima pisarno, podobno tistim našim v obratih s skromno opremo.

V hali greje delo, sicer je zaradi slabega ogrevanja in prepriha mraz. Starega obraza med delavci ni. Sami mladi fantje, na katere se je zdaj že mogoče zanesti in ki so rekli, da »ženitev« z železarno Ravne sploh ni bila napačna.

Tako kot pri nas tudi oni nimajo najbolje urejene družbene prehrane, nasprotno pa so bili z letovanjem v našem počitniškem domu kar zadovoljni.

»Zdajšnja podoba Kovinarstva je še zmeraj skromna, a ko bi videli, s kakšnimi težavami smo začeli delati,« je dejal tov. Kralj, eden tistih, ki je tam vztrajal od vsega začetka in se mu je najprej zdelo, da se je skregal s kruhom, ko je v Kovinarstvo prišel iz Gorenja in je zdaj vodja oddelka strojne delovne opreme. »Živeli smo iz rok v usta. Ni bilo planirnega dela. Se je zgodilo, da kak čas ni bilo nobenega dela in kak čas preveč za naše zmogljivosti. Ni bilo ustreznega kadra. Je malokdo vedel, kako naj se dela loti. Vsi smo se učili. Imeli smo slabo

gospodarjenje. Zelo veliko dajo za izobraževanje tistih kadrov, ki jih nujno potrebujejo. Zavedajo se, da je to dobra naložba.

So skromni, a po svoje tudi ponosni. Nič kaj dosti ne »jamrajo«, svojih težav ne vozijo radi na Ravne, ampak jih rešijo sami, če je le mogoče. Tako so se pač navadili že prej.

In še zanimivost: vratarjev nimajo. Takole je razložil ravnatelj: »Ukrasti delavci nimajo kaj. Odpadni material prodajamo tako poceni, da ni nobenemu treba krasti, ker lahko vsak kupi. Če pa hočemo imeti vratarje na izmene, nam bi to letno pobralo približno 50 starih milijonov. Delavci pa na črno tudi ne odhajajo predčasno, ker mora slehernik dobiti za to pisno dovoljenje od nadrejenega.

No, tudi žigosnih ur nimajo, pa jih ne pogrešajo. Namesto njih se vsak posameznik ob prihodu pridno vpiše in podpiše v knjigo prisotnih, ki je kajpak vsak dan skrbno pregledana.

Sodelavci iz Kovinarstva tudi nimajo možnosti za pravo družabno življenje, ker so domala vsi vozači iz deset, dvajset kilometrov oddaljenih krajev in vasi (prevoza

V TOZD Kovinarstvo smo delali udarniško

Najbrž je potrebno v začetku povedati nekaj besed na splošno in o naši TOZD, da bi bilo nadaljevanje bolj razumljivo in s tem tudi sama akcija »udarniško delo«.

Res je, da so že zdavnaj minili časi, ko so naši delovni ljudje in občani z raznimi udarniški akcijami ponovno izgrajevali v vojni porušeno Jugoslavijo. Mogoče bi morali postaviti udeležencem tistih akcij vprašanje, kaj jih je poleg tega, da ni bilo na razpolago materialnih sredstev za takšen pristop k novogradnjam, kot smo ga navajeni danes,

vodilo, da so s takšnim zanosom, udarniškim delom in s samoodpovedovanjem gradili ter se žrtvovali za našo skupnost, pa tudi za svojo bodočnost.

Mislím, da je bila tista sila, ki je leta in leta dajala narodom naše ožje in širše družbene skupnosti moč in veselje do nekakega neplačanega dela, ljubezen do domovine, ljubezen do svojega kraja, zaupanje v novo družbeno ureditev, zaupanje v tovariše, sosede — sočloveka in občutek, da smo dolžni v času, v katerem živimo ter smo na višku svojih delovnih moči, dati res vse od sebe, da bo naša bodočnost takšna, kot jo želimo, ter navsezadnje, da nam tisti, ki prihajajo za nami, ne bodo mogli očitati, da smo s svojim ravnanjem premalo storili za napredek, da smo »zamedili vlak«.

Pri nas v Kovinarstvu smo eno takšnih udarniških akcij imeli v oktobru letos, ko smo s svojim delom neposredno pomagali pri izgradnji nove proizvodne hale.

Pobuda je prišla tako spontano, nenadoma, sama od sebe, da niti ne vemo, kdo jo je dal. Na enem izmed sestankov družbenopolitičnih organizacij naše TOZD v septembru pa smo misel, da bi tudi sami nekaj s tistim neposrednim delom prispevali k izgradnji nove hale, pa ne v glavnem zaradi tega, da bi prihranili tistih 20 milijonov, ampak da bi se tudi pogledali, kakšna je naša pripravnost k temu kolektivno, kje je naš interes, ali smo se pripravljeno odpovedati prostemu času ob prostih sobotah na račun

Pleskanje zunanjih sten

neplačanega dela za svojo TOZD, kakšna bo udeležba — takšna in podobna vprašanja so se nam porajala, ko smo o tem razpravljali.

Predlog, da se organizira udarniško delo pri urejanju skladišča za šablone, fugiranju sten hale, pleskanju in impregniranju sten na novi in stari hali ter na raznih ključavničarskih delih, je bil v celoti podprt s pobudo, naj o tem razpravlja delavski svet TOZD na prvi seji. Pobuda je bila toliko samoumevno sprejeta, da ni bilo treba nobenih zadolžitvev za aktivistično delo in prepričevanje sodelavcev, kot je to sicer v navadi ob podobnih akcijah. Tudi delavski svet nas je podprl in odobril nekaj dinarjev za to, da smo se med udarniškim delom malo pokrepčali ter da se je le malo poznalo, da smo na udarniškem, ne pa na rednem »šihitu«.

Janez je pripravil razpored dela za posamezne samoupravne delovne skupine in udarniško delo je steklo že prvo soboto v oktobru.

li lahko naučili, kako je treba organizirati delo, da se gradbene norme presežejo tudi za 100 %, kot je to uspelo nam.

Ne smem pozabiti navesti, kako je bilo delo organizirano. Ob teh dneh so bile delovne ekipe razdeljene v grupe, katerih vsaka je imela količinsko opredeljeno nalogo, ki jo mora v tistem dnevu izvršiti.

Pri tem pa smo izvršili majhno »rotacijo«. Vsi »šefi«, od ravnatelja in vodij služb pa do skupinovodij so neposredno delali, delo pa so vodili v večini primerov delavci iz neposredne proizvodnje, vse skupaj pa je koordiniral Janez.

In kakšen je bil končni rezultat tega udarniškega dela?

- 400 m² fugiranja sten,
- 1900 m² dvakratno pleskanje zunanjih in notranjih sten hale,
- 1200 m² dvakratno impregniranje zunanjih sten,

Delavke iz pisarn pri udarniškem delu

Tistega sobotnega jutra je pričel padati dež. Vse je kazalo, da bo prva udarniška akcija doživela neuspeh. Večina dela se je namreč opravljala pod milim nebom. Vendar so sodelavci takrat pokazali izredno voljo in zagnanost ter so kljub dežju in neprijetnemu vetru, ki je nekatere premočil do kože, delo izvršili v predvidenem obsegu. Takrat so bili na delu delavci iz priprave proizvodnje, priprave materiala, vzdrževalci, transportna skupina in učenci.

Drugo soboto so bili na vrsti sodelavci iz oddelka strojnih delov in opreme. Zopet nam vreme ni bilo naklonjeno. Tudi takrat je dež z vetrom preizkušal resnost »udarnikov«, ki so kljub zelo slabim vremenskim razmeram opravili svoje delo.

Tretjo soboto se je vreme uklonilo naši volji, da udarniško akcijo na vsak način izpeljemo. Posijalo je sonce. Tokrat smo bili na vrsti delavci služb in oddelek zobatih vencev. Tudi mi smo 100 % izvršili delo, ki je bilo predvideno za nas.

Za vse tri sobote lahko trdimo, da smo delali zelo pošteno in da je velika škoda, da nas ni prišel kdo pogledat. Pri tem mislimo gradbenike. Ti bi se bi-

li očistili prostor skladišča šablon in polizdelkov na površini okoli 800 m²,

— očiščena streha aneksa,

— izdelani pokrovi kinete v dolžini 78 m in dvakrat pleskani.

Vsa ta dela so ocenjena na vrednost okoli 25 milijonov starih din.

— Opravljenih je bilo okrog 1000 ur udarniškega dela,

— teče pa še izdelava trojnih vrat za halo, ki bodo v teh dneh končana.

Prepričani smo, da med nami ne bo niti enega posameznika, ki se ne bi udeležil tega udarniškega dela, saj bi najbrž nihče ne želel biti tista črna ovca in bi se v tem primeru zelo nelagodno počutil v naši sredini, ki je izkazala tako veliko zavest in priпадnost kolektivu TOZD Kovi narstvo.

Ko smo akcijo končali pa je že bilo slišati vzpodbudne glasove, da bi podobno akcijo ponovili spomladi, ko bo treba opraviti zunanjo ureditev.

Tudi ostalim priporočamo, da na podoben način organizirajo takšne akcije ter s tem prispevajo k stabilizaciji ter zmanjšanju stroškov. Največ pa je vredno to, da se vam bo šele takrat

vrnil pravi občutek, da je to vaše in videli boste, kako je prijeten občutek, ko ves kolektiv brez materialne stimulacije zagnano viha rokave.

V našem delovnem človeku obstaja tudi nekaj drugega kot materializem. Z uspešno udarniško akcijo smo to dokazali!

Fanika Strašek

PRIZNANJE ŽELEZARNI

Koordinacijski odbor kulturne skupnosti Ravne je podelil Železarni Ravne priznanje in zahvalo za delež pri izvajanju akcije »Vorančeve slavnosti 79«. Ker je besedilo listine lahko vzor za podobne priložnosti, ga objavljamo.

Velike reči so bile letos na Ravnah za kulturo storjene.

Spoznana veličina in pomembnost Lovra Kuharja je sprožila velika dela.

Pravimo Prežihov Voranc, ker so bili dolgo let pri Prežihu na štantu in končno svoji na Prežihovi bajti.

Njegova veličina sega v vrh slovenske kulture, njegova pomembnost v krog Titove tovarišije in svetovne politike.

Za velike reči je bilo treba veliko sredstev: zahvaljeni, ki ste jih dali za veliko stvar.

Bilo je potrebnih sto in sto pridnih rok: zahvaljeni, delavci, hvala vam, ki ste hiteli, čast vam za dobro opravljeno delo, delavkam hvala, tudi brigadirjem!

Vam, vodjem dela, načrtovavcem, hvala vam spodbudnikom: glave in roke in srca, vse troje je gorelo za stvar in delo je srečno uspelo.

V TOZD PNEVMATIČNI STROJI — DANES ZA JUTRI

Na sestankih delovnih skupin v TOZD pnevmatičnih strojev so konec novembra razpravljali o odstopanjih pri rezultatih poslovanja, ki niso dobri. Vsi so mnenja, da bo treba do konca kalendarke leta vložiti čim več naporov, da bi se stanje izboljšalo. K temu naj bi pripomogli vsi dejavniki: prodaja, nabava, organizacija dela po delavnicah in ne nazadnje največ tudi neposredni delavci s pomočjo tehnologov pri oblikovanju kvalitetnih izdelkov.

V svojih prizadevanjih v tozdu ne bodo popuščali, da zaradi tega rezultati dela ob koncu leta ne bi bili še slabši. Splošna ugotovitev pa je, da se stvari glede izboljšanja tehnike dela vseskozi počasi izboljšujejo. Problematika neustreznih prostorov je ves čas aktualna.

Delavci se na sestankih radi dotaknejo včasih neprimernih medsebojnih odnosov. Te največkrat pogojujejo različne naravne lastnosti ljudi. Obstaja prepričanje, da lahko dobre rezultate dela pričakujemo le od strokovno usposobljenih in zdravih ljudi, ki jim dobri medčloveški odnosi niso v breme, ampak tudi smisel življenja. S posebnim poslušom je potrebno reševati invalidsko problematiko. Mnenje, da v mehaničnih delavnicah ali na splošno v neki delovni sredini, delavec ne more postati delovni invalid razen če se ponesreči, ne more več veljati.

Nazadnje ne bi bilo dobro izključiti možnosti, da v tozdu kljub

vsestranskim naporom pri koncu leta morda ne bodo mogli izkazati planirane uspešnosti, čeravno se v tak pesimizem nihče ne spušča. V tem primeru bi morali biti deležni več pozornosti od dejavnikov poslovne politike v TOZD. Dejstvo je namreč, da je naša proizvodna organizacija zadnja v vrsti, ki bi naj v prihodnje bolj odločno stopila v modernizacijo.

Jože Jesenek

Grafika II

ŽELEZARNA - TO SO ONI

Pred desetimi leti smo imeli le šest takih, ki smo jim čestitali za trideset let zvestobe železarni, in nikogar, da bi mu za štirideset. Sedem let kasneje smo imeli 47 tridesetletnih jubilarov pa kar štiri štiridesetletne, no, letos je obojih še več.

Hoditi trideset, štirideset let vsak dan v isto tovarno, morda na isto delo, doživljati s tovarno uspehe in vztrajati z njo tudi v hudem, to je mnogo v življenju človeka. Manj vztrajne in nemirne je že davno odneslo iz tovarne in jih raztrosilo v svet, da o njih ne vemo skoraj nič. Pred nami pa so trdni ljudje, moški in ženske in

kdo med njimi je morda kdaj tudi že hotel drugam, a se je navsezadnje odločil ostati tu, kjer je pognal korenine. Tako se torej slavljenci razlikujejo med seboj po obrazih, usodah, po navedenih in značajih, a vsi so delali v istem času in kraju, vsi nekaj desetletij zapored.

Koliko spominov se je moralo nabrati v tem obdobju, koliko navad spremeniti, to vedo samo oni, ki so danes zreli petdeset-, šestdesetletniki, morda nekoliko utrujeni od življenja in dela, a vendar s trdno voljo vztrajati še dolgo, nadaljevati od tu naprej, kajti pot mlajšim, pomagati jim

s svojimi izkušnjami, kajti svet se vrti dalje in delati bo treba jutri enako, kot je bilo treba včeraj. Otrokom novega časa se sicer reže bel kruh, a ta svet jih ne pestuje, kot bi kdo mislil, zato so jim dobrodošli vsi ti prekaljeni in izbrušeni delavci, da bi jim pomagali z zgledom in nasvetom iz vsakdanjih zagat, prav iz takih morda, ki so jih nekoč preživeli sami brez kakršne koli pomoči.

V starih obratih so začeli delati navadne in udarniške šihte, leta in leta niso poznali prostih sobot, sprva tudi nedelj ne. Iz leta v leto so staro nadomeščali z novim, se ob tem oblikovali v samouprav-

ljalce, pa vsak po svojih močeh prispevali k razvoju. Njihovo delo je vgrajeno v podobo današnje železarne in ne le v to, ampak v vse tisto, kar mislimo, kadar rečemo: »Fabrika je zgradila.«

Kajti železarna, to so oni, delavci — jubilarji letošnjega leta in prihodnjih let, vsi, ki so ohranili zvestobo železarni in kraju. — Vsem iskrene čestitke!

(Podatke o jubilarjih je dala kadrovska služba, o (ne)objavi svoje fotografije je odločil vsak sam.)

40

LETNI JUBILANTI

Viljem Grobelnik, roj. 26. 1. 1928 na Prevaljah, v železarni od 17. 6. 1943, nazadnje kot delovodja čistilnice v mini livarni. Ker je delal v livarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 3. 7. 1979.

Ernest Šuler, roj. 14. 2. 1926 na Zelovcu, v železarni od 21. 1. 1946, nazadnje kot talilec v jeklarni. Ker je delal v jeklarni, mu gre beneficirana delovna doba. Starostno upokojen 17. 3. 1979.

Jože Paradiž, roj. 15. 3. 1922 na Tolstem vrhu, v železarni od 31. 12. 1940, nazadnje v livarni kot livni žerjavovodja. Ker je delal v livarni, mu gre beneficirana delovna doba. Starostno upokojen 30. 6. 1979.

Silvester Turk, roj. 1. 1. 1921 v Črnomlju, v železarni od 12. 3. 1946, nazadnje kot vodja težke kaluparnice v livarni. Ker je delal v livarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 28. 4. 1978.

Alojz Trup, roj. 22. 5. 1929 v Kotljah, v železarni od 2. 1. 1946, nazadnje kot žarilec v čistilnici jeklenih ulitkov. Ker je delal v tozdi livarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 31. 7. 1979.

Rudolf Čekon, roj. 22. 5. 1929 v Gradcu, v železarni od 8. 11. 1943, nazadnje v valjarni kot pomočnik ogrevalca OFAG peči. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 20. 4. 1979.

Ivan Mravljak, roj. 4. 5. 1927, v železarni od 11. 2. 1946, nazadnje kot ogrevalec v valjarni. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 31. 5. 1979.

Franc Obritan, roj. 25. 1. 1924, v železarni od 27. 3. 1939, nazadnje v valjarni kot žarilec. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 28. 2. 1979.

Ivan Sekavčnik, roj. 19. 9. 1926, v železarni od 29. 10. 1945, nazadnje v valjarni kot brusilec. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 30. 9. 1979.

Jože Pori, roj. 19. 2. 1922, v železarni od 31. 3. 1937, sedaj v tozdi stroji in deli kot vodja orodne službe in notranjega transporta.

30

LETNI JUBILANTI

Ferdinand Igerc, roj. 17. 5. 1930, v železarni od 6. 3. 1947, sedaj v tozd jeklarna kot delovodja 25 t in 5 t elektro peči.

Franc Adam, roj. 7. 10. 1930, v železarni od 19. 5. 1947, sedaj v jeklarni kot ponovčar.

Anton Oder, roj. 22. 10. 1924, v železarni od 18. 1. 1951, nazadnje kot zidar plošč livne jame v jeklarni. Ker je delal v jeklarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 30. 6. 1979.

Jožef Poberžnik, roj. 4. 10. 1927, v železarni od 5. 5. 1947, sedaj v jeklarni kot delovodja 40 t elektro peči.

Franc Sevčnik, roj. 4. 10. 1927, v železarni od 28. 4. 1951, nazadnje kot skladiščni delavec v jeklarni. Ker je delal v jeklarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 31. 5. 1979.

Alojz Čebulj, roj. 2. 6. 1933, v železarni od 23. 2. 1948, sedaj v tozd livarna kot strojni oblikovalec za zahtevne kalupe.

Marija Kotnik, roj. 12. 8. 1934, v železarni od 23. 2. 1949, sedaj v tozd jeklolivarna kot livarka — jedrarka za zahtevna jedra.

Antonija Kričej, roj. 2. 7. 1920, v železarni od 12. 12. 1949, nazadnje v tozd jeklolivarna kot čistilka garderob in pisarn. Star. upokojena 10. 10. 1979.

Alojzija Mesarec, roj. 29. 5. 1933, v železarni od 1. 2. 1950, nazadnje v čistilnici jeklenih ulitkov kot žerjavovodkinja. Ker je delala v tozd jeklolivarna, ji gre beneficirana delovna doba. Star. upokojena 2. 7. 1979.

Anton Metulj, roj. 31. 12. 1923, v železarni od 1. 11. 1949, sedaj v tozd jeklolivarna kot sestavljalac in sušilec jeder.

Rihard Poročnik, roj. 29. 3. 1929, v železarni od 19. 11. 1951, sedaj v tozd jeklolivarna kot elektro varilec za zahtevne odlitke v čistilnici.

Stanko Potočnik, roj. 13. 11. 1927, v železarni od 1. 7. 1946 v tozd jeklolivarna, sedaj kot livar in talilec za najzahtevnejša dela.

Ivan Štruc, roj. 24. 4. 1927, v železarni od 5. 11. 1951, nazadnje v tozd jeklolivarna kot elektrovarilec. Ker je delal v jeklolivarni, mu gre beneficirana delovna doba. Star. upokojen 15. 8. 1979.

Ivan Trinkaus, roj. 29. 9. 1921, v železarni od 1. 8. 1949 v jeklolivarni — modelni mizar, sedaj kot modelni mizar za najzahtevnejše modele.

Jožef Večko, roj. 28. 9. 1930, v železarni od 19. 8. 1946 v tozd jeklolivarna, sedaj kot livni žerjavovodja.

Jože Kerbev, roj. 17. 4. 1928, v železarni od 1. 7. 1948, nazadnje kot vodja modelne mizarne v tozd jeklolivarna. Inval. upokojen 31. 10. 1979.

Franc Gostenčnik, roj. 18. 11. 1931, v železarni od 14. 7. 1947 v tozd valjarna, sedaj kot rezalec na torni žagi in škarjah.

Franc Hočevnar, roj. 18. 11. 1927, v železarni od 6. 9. 1949, sedaj kot čistilec obrata v tozd valjarna.

Franjo Lupuh, roj. 21. 9. 1930, v železarni od 2. 1. 1948 v tozd valjarna, sedaj kot razporejevalec gredic.

Jožef Paradiž, roj. 3. 7. 1928, v železarni od 1. 4. 1946 v tozd valjarna. Starostno upokojen 31. 5. 1979. Ker je delal v valjarni, mu gre beneficirana delovna doba.

Ignac Božank, roj. 17. 7. 1930, v železarni od 7. 7. 1947 v kovačnici, sedaj kot stiskalec 1800 t stiskalnice.

Martin Novinšek, roj. 18. 10. 1928, v železarni od 7. 10. 1946 v kovačnici, sedaj kot strugar.

Jožef Potočnik, roj. 29. 9. 1932, v železarni od 22. 7. 1947 v tozd kovačnica, sedaj kot pomočnik kovača.

Matevž Šumah, roj. 10. 9. 1931, v železarni od 4. 3. 1947, sedaj v tozd kovačnica kot prvi pomočnik kovača 1200 t stiskalnice.

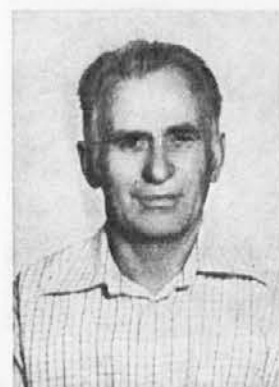
Albert Frajdl, roj. 30. 10. 1930, v železarni od 14. 7. 1947, sedaj kot rezalec na krožni žagi v tozd kovačnica.

Franc Turjak, roj. 14. 8. 1931, v železarni od 1. 10. 1947, sedaj kot delovodja toplotne obdelave v tozd kalilnica.

Angela Bricman, roj. 30. 5. 1930, v železarni od 1. 4. 1949, v tozd stroji in deli kot orodna brusilka.

Hinko Papež, roj. 7. 9. 1924, v železarni od 5. 8. 1949, sedaj kot ključavničar v tozd stroji in deli.

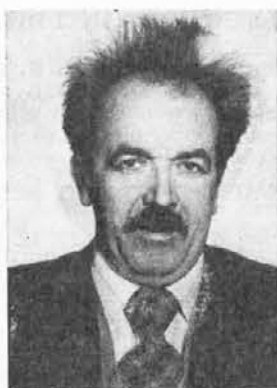
Peter Štumberger, roj. 28. 6. 1929, v železarni od 26. 5. 1949 v tozd stroji in deli, sedaj kot vodja montaže lahkih strojev.

Karel Gostenčnik, roj. 30. 10. 1925, v železarni od 17. 10. 1949, sedaj kot brusilec krožnih žag v tozd industrijski noži.

Jožef Brenčič, roj. 26. 1. 1925, v železarni od 15. 11. 1948, sedaj kot nastavljalet NC stružnic v tozd pnevmatični stroji.

Franc Britovšek, roj. 4. 5. 1932, v železarni od 19. 1. 1949, v tozd pnevmatični stroji, sedaj kot nastavljalet revolveric in kopirk.

Ivan Gorinšek, roj. 30. 5. 1933, v železarni od 15. 3. 1948, v tozd pnevmatični stroji, sedaj kot nastavljalet rezkalnih in vrtalnih strojev.

Maks Kranjc, roj. 13. 2. 1922 v železarni od 15. 12. 1949 v tozd vzmetarna, sedaj kot delovodja toplotne obdelave in montaže.

Franc Merkač, roj. 23. 8. 1924, v železarni od 1. 8. 1949, v tozd vzmetarna kot povrtalec vzmetnih listov.

Vinko Celner, roj. 17. 1. 1925, v železarni od 15. 11. 1949 v tozd elektrotehnične storitve kot obratni elektrikar.

Ivan Podričnik, roj. 25. 8. 1928, v železarni od 1. 8. 1949 v tozd elektrotehnične storitve, sedaj kot delovodja za žične zveze.

Kristijan Grobelnik, roj. 10. 2. 1927, v železarni od 16. 12. 1949, sedaj kot dnevničar za težja dela v tozd strojno gradbeno vzdrževanje.

Franc Konečnik, roj. 23. 10. 1928, v železarni od 18. 3. 1948 v strojno gradbenem vzdrževanju, sedaj kot orodni kovač-specialist.

Vinko Novak, roj. 21. 1. 1925, v železarni od 18. 7. 1947, sedaj kot ključavničar-monter za najzahtevnejša dela.

Filip Verčko, roj. 25. 4. 1931, v železarni od 22. 6. 1945, sedaj kot vodja skladišča rezervnih delov in transporta.

Egidij Dežman, roj. 19. 8. 1924, v železarni od 4. 11. 1949 v tozd energija, sedaj kot strojnik kotlarne.

Olga Burjak, roj. 22. 4. 1930, v železarni od 15. 9. 1948, sedaj kot žagarka v tozd priprava proizvodnje.

Ivan Štruc, roj. 12. 8. 1931, v železarni od 27. 11. 1947, sedaj kot tehnolog za probe v tozd priprava proizvodnje.

Franc Uršnik, roj. 30. 1. 1920, v železarni od 16. 11. 1950, sedaj kot vodja skupine za standardizacijo orodja v tozd priprava proizvodnje.

Alojz Franc, roj. 30. 4. 1927, v železarni od 28. 7. 1947, sedaj kot skoblar v tozd raziskave in razvoj.

Jožica Ajtnik, roj. 20. 3. 1934, v železarni od 8. 8. 1949, sedaj kot statistikarka v tozd kontrola kakovosti.

Anton Gostenčnik, roj. 28. 5. 1929, v železarni od 13. 1. 1947, sedaj kot vzorčevalec v kontroli kakovosti.

Angela Paradiž, roj. 19. 9. 1934, v železarni od 11. 1. 1949, sedaj kot kontrolorka delov pnevmatičnih strojev v tozd kontrola kakovosti.

Filip Kotnik, roj. 30. 4. 1925, v železarni od 16. 7. 1952, nazadnje v tozd komerciala kot skladiščni delavec. Inval. je upokojen 11. 6. 1979. Ker je delal tudi v tozd jeklolivarna, mu gre beneficirana delovna doba.

Alojzija Verčkovnik, roj. 15. 6. 1933, v železarni od 5. 11. 1948, sedaj kot knjigovodja proizvodnje v delovni skupnosti za finance.

Anton Firšt, roj. 3. 5. 1923, v železarni od 8. 7. 1947, sedaj kot vratar v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev.

Alojz Kavšak, roj. 23. 6. 1927, v železarni od 27. 9. 1949, sedaj kot skupinovodja komunalnih delavcev v delovni skupnosti kadrovske splošnih zadev.

Andrej Gabrovec, roj. 27. 11. 1927, v železarni od 6. 12. 1950 v tozd kovačnica, nazadnje kot pomočnik orodnega kovača. Star. upokojen 30. 11. 1979. Ker je delal v kovačnici, mu gre beneficirana delovna doba.

40-LETNI JUBILANTI DELA

Franc Telcer, roj. 10. 11. 1918, v železarni od 27. 7. 1937, sedaj v delovni skupnosti za finance kot vodja obračuna stroškov.

30-LETNI JUBILANTI DELA

Štefan Kresnik, roj. 12. 12. 1920, v železarni od 17. 1. 1949 v tozd jeklolivarna kot odpremnik v čistilnici jeklolitine. Star. upokojen 5. 11. 1979.

Maks Urnaut, 8. 10. 1931, v železarni od 29. 7. 1948, sedaj kot pomočnik ravnatelja v tozd jeklolivarna.

Jožef Poderčnik, roj. 11. 2. 1927, v železarni od 15. 10. 1945, sedaj v tozd kovačnica kot žarilec plinske peči.

Vinko Račnik, roj. 3. 4. 1927, v železarni od 12. 12. 1949 v tozd kovačnica, sedaj kot žerjavovodja.

Edvard Šurc, roj. 21. 1. 1924, v železarni od 11. 5. 1949, sedaj kot nalagalec napustne peči v tozd vzmetarna.

Jožef Hecl, roj. 5. 2. 1929, v železarni od 21. 7. 1947 v tozd elektrotehnične storitve, sedaj kot delovodja elektro vzdrževanja jeklolivarne.

Jožica Škof, roj. 23. 1. 1934, v železarni od 12. 7. 1949 v tozd kontrola kakovosti, sedaj kot vodja elektrokemije.

Barbara Savinc, roj. 30. 11. 1926, v železarni od 17. 10. 1949 v delovni skupnosti za finance kot saldakontist dobaviteljev.

Ivan Lampret, roj. 17. 2. 1925, v železarni od 9. 9. 1949 v tozd jeklolivarna, nazadnje kot livar za izdelavo zahtevnih mask. Delavec je umrl 17. 3. 1979. Ker je delal v livarni, mu gre beneficirana delovna doba.

JUBILANTI DELA V LETU 1979

OOS — TOZD-DS

40 let 30 let 20 let 10 let Skupaj

	40 let	30 let	20 let	10 let	Skupaj
Jeklarna	1	5	5	9	20
Jeklolivarna	4	14	18	15	51
Valjarna	4	4	18	18	44
Kovačnica	—	8	9	4	21
Jeklovlek	—	—	—	13	13
Kalilnica	—	1	—	3	4
Stroji in deli	1	3	7	35	46
Industrijski noži	—	1	4	4	9
Pnevmatični stroji	—	3	5	7	15
Vzmetarna	—	3	1	12	16
S G V	—	4	12	18	34
E T S	—	3	2	12	17
Transport	—	—	4	7	11
Energija	—	1	1	2	4
Priprava proizvodnje	—	3	11	14	28
Raziskave in razvoj	—	1	8	6	15
Kontrola kakovosti	—	4	8	3	15
Komerciala	—	1	7	16	24
DS za finance	1	2	7	6	16
DS za gospodarjenje	—	—	1	6	7
DS KSZ	—	2	2	10	14
Rezalno orodje	—	—	—	8	8
S k u p a j :	11	63	130	228	432

KAKO SE ORGANIZIRATI ZA NOVE PROIZVODE

To je problem za nekatere delovne organizacije oz. TOZD, zato nekaj prispevka k temu razmišljanju ne bo škodovalo.

Moje delo je tako, da se med drugim srečujem z novimi proizvodi, da dajem pobudo in predloge za izdelavo novih proizvodov. Pri popravi okvar, napak pri preizkušanju izdelka, dalje ob preučevanju s sodelavci in kupci okoli tega in podobnih primerih, ki se pojavijo na proizvodnih v eksploataciji, sem pomislil, da bi se organiziral oddelek za izdelavo novih proizvodov. Tako bi ta stvar ne bila nekaka slučajna dejavnost, ampak organizirana. Seveda bi na ta način izdelali hitreje in kvalitetnejše, če bi imeli tako pozicijo.

Toda verjetno se je za kaj takega težko odločiti, posebno za proizvode, za katere je karakteristično, da so relativno dolgotrajni ter da se struktura stroja ne spreminja pogosto. Tako bi težko vzdržali kontinuiteto izdelovanja novih izdelkov. Toda vseeno bi bilo potrebno na neki način povečati odgovornost, zanesljivost ter hitrost v izdelovanju novih izdelkov. Kajti novi proizvodi so zelo pomembni, so ključ kontinuiranega uspeha. Posebno so uspešni, če njihove tehnične in ekonomske karakteristike ustrezajo najširšim zahtevam tržišča, so perspektivni in plodni za sedanjost ter bodočnost.

Predvsem bi morali upoštevati:

— Kašni proizvodi bi bili zanimivi za tržišče, torej komercialni?

— Koliko imamo informacij o tržišču za določene proizvode?

— Imamo proizvode, za katere nimamo konkurenčnega proizvajalca v Jugoslaviji.

— Avtor ali glavni zastopnik ideje za novi proizvod bi moral sodelovati v vseh fazah, dokler proizvod ni lansiran na tržišče in tudi pozneje, če je potrebno.

— Oseba, ki bo odgovorna za plasma proizvoda na tržišču, bi morala sodelovati skozi razvoj in testiranje na tržišču.

— Informacije o vseh predlogih za proizvode, ki se ali se naj bi razvijali, bi morali v pogostih intervalih urediti in oceniti.

— Potrebno je delati in sodelovati z vsemi zainteresiranimi na fazah: raziskovanja, proučevanja in ugotavljanja tudi potem, ko je prototip že v eksploataciji.

— Z zapisniki bi morali vse sodelujoče informirati o fazah razvoja proizvoda, skratka ne sme manjkati učinkovitega komuniciranja.

— Strokovni delavci morajo najti skupen jezik z ostalimi sodelavci, ker je le tako lahko sodelovanje dobro, fleksibilno in uspešno. Saj vemo, da le iz znanja raste potreba po novem znanju.

Za uspeh in ugled delovne organizacije se je treba držati med drugim tudi pravila, da morajo biti proizvodi kvalitetni. Ni vseeno, ali je novi proizvod na tržišču čisto v okviru ali ne, lahko ustvarimo ugodno ali neugodno psihološko in organizacijsko klimo.

Idealnega dela ni. Toda najti je treba nekaj kompromis med sposobnostmi, možnostmi, interesi in vrednotami. Z upoštevanjem tega in še česa bi se povečala preciznost, zanesljivost, in hitrost izdelave oziroma prišlo bi hitreje do kristalizacije novega proizvoda.

Avugst Knez

INOVACIJE

Odbor za gospodarjenje je na svoji sedmi seji dne 22. 10. 1979 obravnaval 32 inovacijskih predlogov. Na osnovi sklepov komisij za gospodarjenje v temeljnih organizacijah je rešitev enega predloga zaradi nepopolnih podatkov odložil, tri zavrnil, ugodno rešil pa je naslednjih 28:

— Skupini 16 sodelavcev na čelu z Jankom Gnamušem je bila dodeljena razlika do prvega nadomestila za zamenjavo kvalitete s PW 100 na PW 3 pri pilger valjih. V prvem letu uporabe nove kvalitete je bilo v temeljnih organizacijah jeklolivarne in stroji in deli prihranjeno 2.846.918 din. Prvo nadomestilo znaša 39.469,20 din in se zmanjša za izplačano akontacijo 20.000 din. Nadomestilo si avtorji delijo po vložnem delu pri realizaciji inovacije.

— Dušanu Brankoviču je bilo dodeljeno tretje nadomestilo za uvedbo suhe varovalke za gorljive pline. Z njeno uporabo je bilo

v četrtem in petem letu poprečno letno prihranjeno 3.039.250 din, nadomestilo pa znaša 41.391,40 din.

— Ivanu Lepeju in Jožetu Hagbru iz temeljne organizacije SGV je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 10.000 din za izboljšanje varovanja elektroobložni peči. Inovacija povečuje varnost obratovanja peči in pri njej ni moč ugotoviti prihranka. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Vladu Racu iz TOZD jeklolivarna in Milanu Butolenu iz TOZD priprava proizvodnje je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 6000 din za predelavo zaboja za prevažanje vročih ingotov. Predelani zaboj okrogle oblike, po starem je bil pravokoten, je zdržljivejši, prihranka pa pri izboljšavi ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Otmarju Ferku iz temeljne organizacije jeklolivarna je bi-

lo dodeljeno prvo nadomestilo 18.868,50 din za izboljšavo ravnanja goseničnih členkov. Z uporabo inovacije je bilo v prvem letu prihranjeno 857.900 din.

— Avtorji Sead Karadža, Radivoje Radović, Anton Radušnik, Marjan Blažič, Janko Hudopisk, Alojz Strekelj in Karel Erženičnik so prenesli valjanje profilov debeline 17 do 25 milimetrov s srednje na lahko progo. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 13.175.290 din. Odbor jih je nagradil s prvim nadomestilom 201.254 dinarjev, ki si ga delijo na enake dele.

— Valentinu Bastlu in Francu Turjaku iz temeljne organizacije kalilnica je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 31.864,45 din za uvedbo kaljenja žag za toplo rezanje na srednji progi. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 3.530.667 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Francu Štinjeku iz temeljne organizacije valjarna je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 10.778,40 din za predlog avtomatskega vklopa škarij na lahki progi pri izpadu. V prvem letu uporabe inovacije je bilo zaradi zmanjšanja zastojev prihranjeno 363.920 din.

— Dominiku Naberniku in Lazu Saviču iz TOZD strojno gradbeno vzdrževanje je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za predelavo pogona brusne plošče na centromaskininih. V prvem letu uporabe inovacije je bilo zaradi zmanjšanja zastojev prihranjeno 345.617 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Dušanu Posediju iz temeljne organizacije valjarna je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 1.223,35 din za enkratni prihranek 55.838,60 din, ki ga je dosegel pri toplotni obdelavi materiala prokron 10.

— Andreju Jugu iz temeljne organizacije jeklovlek je bilo

dodeljeno enkratno nadomestilo 2.000 din za izdelavo treh delovnih priprav, ki se uporabljajo v lužilnici. Prihranka, doseženega z uporabo priprav, ni bilo moč določiti.

Iz temeljne organizacije stroji in deli so bili nagrajeni naslednji avtorji:

— Alojzu Strmčniku, Valentinu Podojstršku in Stanku Finku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 39.890,20 din za povečanje proizvodnosti na stroju za avtogeno rezanje. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 1.393.136 din. Pri delitvi so udeleženi Strmčnik s 50, Podojstršek s 40 in Fink s 10 odstotki.

— Pavlu Krivogradu in Alojzu Potniku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 11.547,95 din za izdelavo priprave za tuširanje ekscentrov stiskalnic. Z uporabo priprave je bilo v prvem letu prihranjeno 188.699 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Ivanu Mlinarju in Štefanu Večku je bilo dodeljeno prvo nadomestilo za izdelavo priprave, s katero se je ročna izdelava štinitikov za lafete nadomestila s strojno. V prvem letu uporabe priprave je bilo prihranjeno 39.599 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Jožetu Osenjaku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 16.720,30 din za izboljšavo vrtnanja in rezanja navojev na valjih. V drugem in tretjem letu je bilo z uporabo inovacije poprečno letno prihranjeno 714.688 din.

— Frideriku Urniku je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 4.589,50 din za izboljšavo razreza pločevinastih etiket. V drugem in tretjem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno poprečno letno 95.415 din.

— Vinku Horvatu in Srečku Borovničarju je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2.200 din za izdelavo priprave za segreva-

Tako se začne

nje težkih palic pri varjenju. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Jožetu Močivniku je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2.400 din za izdelavo treh priprav za struženje ležajnih puš, ki se uporabljajo pri stiskalnicah. Z uporabo priprav se je izboljšala točnost, prihranka pa se ni dalo ugotoviti.

— Francu Kočniku iz TOZD kontrola kakovosti je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 2.500 din za izboljšavo kontrole valjev. Prihranka pri tej inovaciji ni bilo moč ugotoviti.

— Kristjanu Brezniku iz TOZD pnevmatični stroji je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 3.112,05 din za izdelavo priprave za centriranje motornih gredi. Z njeno uporabo je bilo v drugem in tretjem letu prihranjeno povprečno letno 33.900 din.

— Zvonku Škergu iz TOZD kontrola kakovosti in Francu Hirtlu iz TOZD priprava proizvodnje je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 3.469,75 din za izboljšavo izdelave batov za mazalke. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 88.205 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Ivanu Rezarju iz TOZD priprava proizvodnje in Zvonku Škergu iz TOZD kontrola kakovosti je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 2.445,75 din za izboljšavo tehnologije izdelave vsadnih puš. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 144.577 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Danilu Golobu iz TOZD kontrola kakovosti in Feliks Senci iz TOZD industrijski noži je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 4.485,75 din za izboljšavo posnemanja robov na nožih za rezanje pločevine. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 92.450 din. Nadomestilo si avtorja delita na polovico.

— Francu Mravljaku iz temeljne organizacije kalilnica je bilo dodeljeno drugo nadomestilo 2.515,10 din za izboljšavo čiščenja segmentov za krožne žage. V drugem in tretjem letu je bilo z uporabo inovacije povprečno letno prihranjeno 151.510 din.

— Avgustu Vertačniku iz TOZD rezalno orodje je bilo dodeljeno prvo nadomestilo 12.708,30 din za izboljšavo stroja za brušenje grezil. V prvem letu uporabe inovacije je bilo prihranjeno 222.134 din.

— Silvu Kresniku iz TOZD raziskave in razvoj sta bili dodeljeni dve enkratni nadomestili. Prvo, 600 din, za izdelavo priprav za sredenje prob in drugo, 400 din, za izdelavo primeža za razrez prob. Z uporabo navedenih priprav se je povečala produktivnost in izboljšala varnost. Prihranka se ni dalo ugotoviti.

— Mirku Pikalu in Marjanu Merkaču iz TOZD kontrola kakovosti je bilo dodeljeno enkratno nadomestilo 9.814,85 din za izdelavo merilnika trdote. Merilnik predstavlja proti znanim uvoženim izvirno novost in izboljšanje kvalitete merjenja. Z izdelavo merilnika je bil dosežen enkratni prihranek 91.751 din.

Franjo Krivec

POROČEVALEC — OBLIKA HITREJŠEGA OBVEŠČANJA

»Poročevalec« kot priloga Informativnega fužinarja je nastal v času reorganizacije železarne in uveljavljanja ZZZ. V njem so bili objavljeni vsi osnutki naših samoupravnih aktov, pa tudi razne analize, plani in poročila o poslovnih rezultatih. Čeprav je bil včasih (pre)obsežen in kdaj ne pisan v lahkem jeziku, je vendar posrečena oblika za samostojno objavljati zaokroženih tem, ki morajo v širšo obravnavo po tozdi in delovnih skupnostih, zato bo izhajal tudi v prihodnje.

Da pa o boljsem in predvsem hitrejšem informiranju v železarni ne bi samo teoretizirali, smo sredi oktobra začeli v Poročevalcu objavljati tudi kratke, aktualne novice in vesti, pisane kolikor mogoče preprosto in razumljivo. Za zdaj jih črpamo večinoma iz raznih zapisnikov, dopisov in potnih poročil, zato morda prevladujejo še poslovske informacije. Namen bomo dosegli, ko bo-

mo lahko redno objavljali tudi aktualne vesti iz tozdov.

Takšna dodatna oblika pisnega obveščanja po delovnih organizacijah ni taka redkost. Uporablja jo predvsem tam, kjer tovarniško glasilo ni tednik. Roki izhajanja so ponekod določeni, drugje gibljivi, torej izid po potrebi. Tako je zdaj tudi pri nas. Morda moti, da sta ime in glava »Poročevalca« — informatorja popolnoma enaka zgoraj opisanemu. Za boljše razlikovanje ga nemara preimenujemo v Novice, Vesti ali podobno.

Doslej smo izdali tri številke. Na voljo so bile pri vratarjih, enako kot Informativni fužinar. Če se bomo domenili, da ga je bolje pošiljati v tozde, ga tudi lahko. Skratka: start je uspel, vemo kaj hočemo, vendar novost še sproti dopolnjujemo. Zato so dobrodošli tudi pametni predlogi in nasveti.

Oddelek za informiranje

Kako si izračunamo osebni dohodek

Novi sistem delitve osebnih dohodkov smo uveljavili s 1. oktobrom letos ter po njem tudi prvič dobili izplačane OD 15. novembra za mesec oktober. Kljub še nekaterim pomanjkljivostim (predvsem v ugotavljanju osebnega prispevka) že vidimo, da je bila politika sistema delitve OD pravilno načrtovana tako v smislu ZZZ kot v zadovoljstvo večine zaposlenih v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih železarne.

Z novim sistemom delitve OD smo bili vsi zaposleni v številnih predhodnih obravnavah relativno dobro seznanjeni. Dokaz za to je, da smo si sami v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih postavljali vse vrste normativov za osebni prispevek ter določili vrednost enote dela za četrto četrtletje na podlagi rezultatov dela prvih devetih mesecev in predvidevanj do konca leta.

Ob vseh teh spremembah in delu pa smo bili manj pozorni in zahtevni, da bi se bolje seznanili s samo tehniko izračuna mesečnega osebnega dohodka. Večina delavcev si kljub dobremu poznavanju novega sistema delitve OD še ne zna izračunati svojega mesečnega osebnega dohodka. Res so za obračun mesečnega OD zadolžene in odgovorne posebne službe, res pa je tudi, da si moramo znati sami obračunati mesečni osebni dohodek, ker poznamo sistem njegove delitve. Da bi spoznali tehniko izračuna, moramo najprej poznati strukturo osebnih dohodkov, ker je za vsako strukturo OD izračun različen.

Osebni dohodek je sestavljen iz naslednje strukture

$OD = SD + OP$ dodatki + PPD + delovna doba in stalnost + nadomestilo + OP.

— SD = sestavljenost del oziroma nalog, ki izvira iz analitične ocene del oziroma nalog,

— OP = osebni prispevek, ki izvira iz količine, kakovosti in gospodarnosti,

— dodatki in deleži, ki pripadajo delavcu zaradi razporeditve delovnega časa, in to za:

- popoldansko delo,
- nočno delo,
- nedeljsko delo,
- delo v četrti izmeni,
- delo v podaljšanem delovnem času,
- delo na državni in republiški praznik,
- deljeni delovni čas,
- PPD = posebni pogoji dela,
- delovna doba in stalnost = skupna delovna doba in delovna doba v železarni Ravne oz. SZ,
- nadomestila = nadomestilo osebnega dohodka, ki pripada delavcu za odsotnost z dela, in to:

- prazniki
- letni dopust,
- izredni dopust,
- ostale plačane odsotnosti,
- boleznina do 30 dni.

K nadomestilom štejemo tudi boleznino nad 30 dni ter invalidski dodatek II. in III. kategorije, ki se pa ne izplačuje iz sredstev tozd in delovnih skupnosti.

— OP = ostali prejemki, ki izvirajo iz skupne porabe, pogodbenih del, honorarjev itd.

Posamezni deleži osebnih dohodkov se obračunavajo na na-

slednje osnove po plačilni kuverti:

Redno delo

01 Sestavljenost del oziroma nalog:

Število enot dela na uro $\times$ število opravljenih učinkovni ur $\times$ vrednost enote dela je ... din

02 Osebni prispevek delavca:

Skupno število enot dela po sestavljenosti del oziroma nalog iz šifre 01 $\times$ skupni % osebnega prispevka (% po količini + % po kakovosti + % po gospodarnosti) $\times$ vrednost enote dela je ... din

03 Dodatek za popoldansko delo:

10% od števila enot dela na uro po sestavljenosti del oziroma nalog $\times$ število opravljenih učinkovni ur v popoldanskem času $\times$ vrednost enote dela je ... din

04 Dodatek za nočno delo:

35% od števila enot dela na uro po sestavljenosti del oziroma nalog $\times$ število opravljenih učinkovni ur dela v nočnem času $\times$ vrednost enote dela je ... din

05 Dodatek za nedeljsko delo:

50% od števila enot dela na uro po sestavljenosti del oziroma nalog $\times$ število opravljenih učinkovni ur dela na nedeljo $\times$ vrednost enote dela je ... din

06 Dodatek za deljeni delovni čas:

din na dan $\times$ število dni dela v sistemu deljenega delovnega časa je ... din

24 Dodatek za delo v četrti izmeni:

25% od števila enot dela na uro po sestavljenosti del oziroma nalog $\times$ število opravljenih učinkovni ur dela na prsto soboto in nedeljo $\times$ vrednost enote dela je ... din

07 Posebni pogoji dela:

Število enot dela na uro za posebne pogoje dela $\times$ število opravljenih učinkovni ur dela v rednem delu $\times$ vrednost enote dela je ... din

08 Delovna doba in stalnost:

Seštevek skupnih enot dela po sestavljenosti del oziroma nalog in osebnem prispevku (šifra 01 + 02) $\times$ skupni odstotek za delovno dobo in stalnost $\times$ vrednost enote dela je ... din

Seštevek vseh deležev osebnega dohodka za redno delo je skupni bruto osebni dohodek za opravljeno redno delo.

Nadomestila osebnega dohodka

11, 12 in 15 Nadomestila osebnega dohodka po poprečnih: poprečna urna vrednost zadnjih treh mesecev za redno delo $\times$ število ur odsotnosti je ... din

Poprečna urna vrednost se izračuna, tako da po plačilni kuverti zadnjih treh mesecev seštejemo osebni dohodek za redno delo po šifrah 01 + 02 + 03 + 04 + 05 + 07 + 08 + 24 in znesek delimo s številom ur iz šifre 01.

13, 14 in 16 Nadomestilo osebnega dohodka po tekočem me-

secu: poprečna urna vrednost tekočega meseca za redno delo $\times$ število ur odsotnosti je... din
 Poprečna urna vrednost se izračuna iz tistih deležev OD kot za izračun nadomestila po poprečnih, s tem da se vzamejo deleži OD iz tekočega meseca.

Podaljšani delovni čas

Izračun OD za podaljšani delovni čas opravimo na enak način kot za redno delo s to razliko, da pri podaljšanem delovnem času ne upoštevamo popoldanskega dodatka ter delovne dobe in stalnosti. Upoštevamo pa podatek za podaljšano delo 50 % in dodatek za delo na prazniki 75 %. Dodatki se izračunajo enako kot za redno delo, s tem da je osnova števila enot dela na uro po sestavljenosti del oziroma nalog za podaljšani delovni čas.

Tako izračunan OD za redno delo, nadomestila in podaljšano delo predstavlja bruto osebne dohodke za obračunski mesec.

Neto osebne dohodke izračunamo iz bruto osebnih dohodkov tako, da od bruto osebnih dohodkov odštejemo prispevke.

Prispevke izračunamo posebej za delo v podaljšanem delovnem času, ker je odstotek prispevkov različen, različen pa tudi po občinah.

Izračun prispevka je:

Bruto osebni dohodek za redni delovni čas oziroma podaljšano delo $\times$ odstotek prispevka, katerega ugotovimo s plačilne kuverte prejšnjega meseca.

Praktičen izračun osebnega dohodka bi bil po predhodno opisanem načinu naslednji:

1. primer

Delavec, ki se je prvič zaposlil, je razporejen na dela oziroma naloge s 25,2 enot dela na uro po sestavljenosti del in 0,0 enot dela na uro po posebnih pogojih dela in dela samo dopoldan.

Skupni osebni prispevek po količini, kakovosti in gospodarnosti je dosegel + 10,2 %. Dela v temeljni organizaciji, v kateri je vrednost enote dela 1,99 din.

Izračun

01 SD = 25,2 enot dela na uro $\times$ 184 ur = 4.636,8
 enot dela $\times$ 1,98 din enota dela = 9.180,86 din bruto

02 OP = 4.636,8 enota dela $\times$ 10,2 % OP = 473,0
 enot dela $\times$ 1,98 din enota dela = 936,54 din bruto
 (dodatkov nima, ker dela samo dopoldan)
 (dela v normalnih pogojih dela)
 (nima delovne dobe in stalnosti)

Skupaj 5.109,8 enot dela = 10.117,40 din bruto
 — 31,37 % prispevka = 3.173,83 din

Skupaj neto = 6.943,57 din neto

2. primer

Delavec je razporejen na delo oziroma naloge s 26,8 enot dela na uro po sestavljenosti dela in 2,4 enot dela na uro za posebne pogoje dela in dela samo dopoldan.

Skupni osebni prispevek po količini, kakovosti in gospodarnosti je dosegel + 9,3 %.

Za delovno dobo dobiva + 8 % in stalnost 4,4 %, kar je skupno 12,4 %.

Dela v temeljni organizaciji, v kateri je vrednost enote dela 1,99 din.

Izračun

01 SD = 26,8 enot dela $\times$ 184 ur = 4.931,2
 enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 9.813,09 din bruto

02 OP = 4.931,2 enot dela $\times$ 9,3 % OP = 458,6

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 912,61 din bruto
 (dodatkov nima, ker dela samo dopoldan)

07 PPD = 2,4 enot dela $\times$ 184 ur = 441,6

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 878,78

08 DD = (šifra 01 + 02) 4.931,2 + 458,6 = 5.389,8

enot dela $\times$ 12,4 % = 668,3

enot dela $\times$ 1,99 din enote dela = 1.329,92 din bruto

Skupaj 6.499,7 enot dela = 12.934,40 din bruto

— 31,37 % prispevka = 4.057,52 din

Skupaj neto = 8.876,88 din

3. primer

Delavec je razporejen na dela oziroma naloge s 23,5 enot dela

Beli mir

na uro po sestavljenosti dela in 1,4 enot dela za posebne pogoje dela in dela na tri izmene.

Skupni osebni prispevek po količini, kakovosti in gospodarnosti je dosegel + 10,1 %.

Za delovno dobo dobiva + 1,2 % in stalnost 2,6 %, kar je skupno 3,8 %.

Dela v temeljni organizaciji, v kateri je vrednost enote dela 2,07 din.

Izračun

01 SD = 23,5 enot dela $\times$ 184 ur = 4.324,0

enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 8.950,68 din bruto

02 OP = 4.324,0 enot dela $\times$ 10,1 % = 476,7

enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 986,77 din bruto

03 pop. dod. = 10 % od 23,5 enot dela na uro = 2,4 enot dela $\times$ 61 pop. ur = 146,4

enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 303,05 din bruto

04 noč. dod. = 35 % od 23,5 enot dela na uro = 8,2 enot dela $\times$ 61 ur noč. dela = 500,2 enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 1.035,41 din bruto

(Nedeljskega dodatka in dodatka za delo v četrti izmeni nima, ker dela na tri izmene).

07 PPD = 1,4 enot dela $\times$ 184 ur = 257,6

enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 533,23 din bruto

08 DD = (šifra 01 + 02) 4.324,0 + 476,7 = 4.800,7

enot dela $\times$ 3,8 % = 182,4 enot dela $\times$ 2,07 din enota dela = 377,57 din bruto

Skupaj 5.887,3 enot dela = 12.186,71 din bruto

— 31,73 % prispevka = 3.822,97 din

Skupaj = 8.363,74 din neto

4. primer

Delavec je razporejen na dela oziroma naloge z 28,4 enot dela na uro po sestavljenosti dela in 6,0 enot dela za posebne pogoje dela in dela na štiri izmene.

Skupni osebni prispevek po količini, kakovosti in gospodarnosti je dosegel + 12,7 %.

Za delovno dobo dobiva + 12 % in stalnost + 5 %, kar je skupno 17 %.

Dela v temeljni organizaciji, v kateri je vrednost enote dela 1,99 din.

Izračun

01 SD = 28,4 enot dela $\times$ 184 ur = 5.225,6

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 10.398,94 din bruto

02 OP = 5.225,6 enot dela $\times$ 12,7 % = 663,7

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 1.320,76 din bruto

03 pop. dod. = 10 % od 28,4 enot dela na uro = 2,8 enot dela $\times$ 61 ur = 170,8

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 339,89 din bruto

04 noč. dod. = 35 % od 28,4 enot dela na uro = 9,9 enot dela $\times$ 61 ur = 603,9

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 1.201,76 din bruto

05 ned. dod. = 50 % od 28,4 enot dela na uro = 14,2 enot dela $\times$ 24 ur = 340,8

enot dela $\times$ 1,99 din enota dela = 678,19 din bruto

07 PPD = 6,0 enot dela $\times$ 184 ur = 1.104,0

enot dela $\times$ 1,99 din enot dela = 2.196,96 din bruto

08 DD = (šifra 01 + 02) 5.225,6 + 663,7 = 5.889,3

enota dela $\times$ 17 % = 1.001,2

enot dela $\times$ 1,99 din enot dela = 1.992,39 din bruto

24 dod. IV. izm. = 25 % od 28,4 enot dela na uro = 7,1 enot dela $\times$ 38 ur = 269,8

enot dela $\times$ 1,99 din enot dela = 536,90 din bruto

Skupaj 9.379,8 enot dela = 18.665,79 din bruto

— 31,37 % prispevka = 5.855,46 din

Skupaj = 12.810,33 din neto

Primeri izračuna osebnega dohodka so prikazani za delavca, ki je ves mesec bil prisoten na delu. Za primere, ko je delavec poleg rednega dela prejemal še nadomestilo osebnega dohodka, bodo primeri izračuna z različnimi variantami prikazani v naslednji številki Informativnega fužinarja.

Mirko Pristolič

Kompozicija

Skupni ukrepi za boljše gospodarjenje

Podatki o gospodarjenju v 3. kvartalu so pokazali, da je Železarna Ravne dosegla relativno ugodne ekonomske rezultate. Nadaljnje analize, ki jih je izdelala delovna skupnost za gospodarjenje, zlasti v primerjavi z gospodarskimi gibanji v sozdu, pa kažejo za Železarno Ravne izrazito negativne trende gibanja gospodarjenja v tekočem poslovnem letu, ne glede na to, da so absolutni rezultati ugodni. Izhajajoč iz tega in glede na zaostreno ekonomsko situacijo v svetu in državi nasploh, ko gre za stalno poviševanje cen surovin, reprodukcijskega materiala, zlasti ferolegur, in podobno, nepremostitvene kurzne razlike in v družbi nejasno devizno problematiko, je delavski svet Železarne Ravne na zadnji seji na predlog poslovnega odbora sprejel vrsto dolgoročnih in kratkoročnih ukrepov, ki so bili posredovani v razpravo samoupravnim organom in zborom delavcem tozdom in delovnih skupnostih z namenom, da jih v tozdi in delovnih skupnostih še dopolnijo s konkretnimi akcijskimi programi, z vsemi tistimi ukrepi, kjer je možno v samih tozdih oziroma delovnih skupnostih še kaj storiti, kot npr. pri štednji z materiali in energijo ter štednji nasploh, pri boljši organizaciji dela, delovni in tehnološki disciplini ipd. Ukrepi so dolgoročni in kratkoročni.

Dolgoročni ukrepi

1. Zastavitev dolgoročne proizvodno-poslovne usmeritve z uvažanjem linijske velikoserijske proizvodnje, kar mora biti ustrezno vneseno v planske dokumente.

2. Usposobitev za boj za osvajanje trga in sprotne prilagajanje potrebam trga; ustanovitev inženiringa znotraj delovne organizacije.

3. Zagotoviti, da bo borba za boljše gospodarjenje, znižanje stroškov, boljše kvaliteto, tehnološko in delovno disciplino, gospodarno razporejanje dohodka tozdom in delovnih skupnostih postala osnovna preokupacija samoupravnih organov.

4. Pri strategiji delitve dohodka oziroma OD je treba stremeti ne za stagnacijo, temveč za realno dvigovanje OD skladno z doseženimi rezultati dela, pogojeno z ustreznimi usmeritvijo na trgu, dvigovanjem produktivnosti, zmanjševanjem stroškov in s tem v zvezi hitrejšo rastjo dohodka in čistega dohodka. Z boljšim nagrajevanjem strokovnega in vodstvenega ter težkega fizičnega dela, vendar ne na način povečevanja števila enot dela, temveč z merili uspešnosti.

5. Postopno in dosledno urejanje ekonomskih odnosov v delovni organizaciji; enakopravnost celotnega prihodka in zagotovitev medsebojne soodvisnosti pri pridobitvi in razporejanju dohodka s skupnim ciljem doseganja čim večjega poslovnega uspeha tozdom

osnovnih dejavnosti in ekonomske odvisnosti ostalih tozdom in delovnih skupnosti od rezultatov le-teh.

6. Učinkovitejšo usklajevanje proizvodno-poslovnih procesov v delovni organizaciji kot celoti.

7. Bistveno izboljšanje tehnološke in delovne discipline z zavestno akcijo in drugimi ukrepi.

Kratkoročni ukrepi

1. Splošna akcija varčevanja v vseh tozdih in delovnih skupnostih. V vseh samoupravnih enotah izdelati konkretne plane varčevanja.

2. Posebni akcijski programi v tistih tozdih, ki v četrtletju z dohodkom niso pokrili dogovorjenih obveznosti.

3. Nabavna in prodajna služba se morata maksimalno angažirati za uskladitev poviševanja nabavnih in prodajnih cen.

4. Izhodišče za pripravo plana za leto 1980 morajo biti letošnji trendi gospodarskih gibanj. S planom se moramo zavezati za maksimalno štednjo, za konkretne ukrepe za dvig produktivnosti, povečanje izkoriščanja kapacitet, dogovorjeno število zaposlenih, za dogovorjeno in usklajeno doseganje družbenoekonomskih ciljev družbe.

5. Vsi tozdi, pri katerih bi porasle zaloge surovin in nedokončane proizvodnje, polizdelkov in izdelkov, morajo le-te spraviti v optimalne okvire.

6. Čim več izdelkov bi morali dokončati in odpremiti v takih rokih, da bo plačilo izvršeno najpozneje do 15. 1. 1980 in tako še všteto v realizacijo.

7. V TOZD komerciala bi si morali maksimalno prizadevati za izterjavo zapadlih terjatev, ki v posameznih tozdih znatno znižajo rezultat.

8. V vseh tozdih bi morali zmanjšati materialne stroške, ki zlasti zaradi nenormalne rasti cen vedno bolj znižujejo dohodek.

Glavna skrb samoupravnih organov, političnih organizacij in vseh delavcev torej velja izboljšanje dela za doseganje boljših poslovnih rezultatov.

-de-ja

IZ OO ZK V ŽELEZARNI:

Komunisti za boljšo organizacijo prevozov

Čeprav osnovna organizacija ZK TOZD promet šteje samo 14 članov, je bila v preteklem mandatnem obdobju dokaj uspešna. Ker pa niso uspeli odpraviti vseh nesoglasij in težav, smo **Stanka Kotnika**, sekretarja OO ZK, preden je bil razrešen funkcije, vprašali o tem.

»V zadnjih dveh letih se je zelo povečala dejavnost v naši osnovni organizaciji ZK. Nenehno smo bili priče novim pojavom, spremembam v samoupravnem in družbenopolitičnem življenju. Spremembe so nastale tudi pri nas, kajti z reorganizacijo tovarniškega komiteja smo postali bolj samostojni tvorci političnega življenja v TOZD. V začetku je vez med komitejem ter OO ZK nekoliko popustila, pozneje pa so se stiki izboljšali. Zal še vedno ugotavljamo, da pri delegatih v občinski konferenci nismo bili v enakopravnem položaju z drugimi OO ZK. Zaradi preobsežnosti OK ZKS Ravne so izpadli tisti delegati, katerih OO ZK niso imele nad dvajset članov. Med temi smo tudi mi komunisti v prometu. Mislim pa, da bo po novem to vsekakor boljše,« je dejal tovariš Kotnik.

»Tudi z organiziranostjo OO ZK niste zadovoljni. Veliko problemov ste imeli v minuli mandatni dobi tudi z nedisciplino komunistov?«

»Tudi v naši osnovni organizaciji je še vedno sekretar tista gonilna sila, ki mora skrbeti za pravočasen sklic sestankov z bojaznijo, da ti ne bodo sklepni. Toda bolje je, da o neopravičenih iz-

ostankih ne govorim. Tudi to je napak, da se še vedno misli, da je sekretar tisti, ki naj bi skrbel za podmladek naše OO ZK, čeprav dobro vemo, da je to naloga vseh komunistov. Takšno obnašanje ni v redu. Včasih se mi zdi, kot bi se v naši osnovni organizaciji krhala enotnost in preveč kažemo slabosti navzven. Rado se nam dogaja, da kar se dogovorimo na sestankih, v bazi ne izvajamo. Tudi kakšne dogovorjene skupne akcije nismo izvedli, npr. zbiranje prispevkov.

V tej mandatni dobi sta bila sprejeta le dva nova člana. Res je malo možnosti za sprejem. Tiste, ki bi izpolnjevali pogoje, odbijajo visoke članarine. Tudi idejnopolitično smo se v zadnjem času zelo malo usposabljali. Razlogov za to je bilo več. Računali smo, da bo nalogo idejnopolitičnega usposabljanja opravil marksiistični center, vendar je prišlo samo do delne realizacije pri usposabljanju delegatov za samoupravo. Premalo smo tudi iskali predavatelje v lastnih vrstah. Velikokrat pa je temu botrovala tudi nezainteresiranost nas vseh komunistov za takšne sestanke.

»V prometu je baže bilo precej nezadovoljstva zaradi preveč kompliciranih samoupravnih aktov.«

»V preteklem obdobju je pri nas prevladala precejšnja nezainteresiranost delavcev za samoupravne akte, saj smo bili priča pravcati papirnati vojni. Ob takšni kompliciranosti aktov je bilo tolmačenje oteženo vodjem delovnih skupin in poslovnim

organom. Delavci so včasih pri nekaterih členih predlagali spremembo. Včasih so se takšni predlogi upoštevali, velikokrat pa ne. Zato se bomo morali v bodoče drugače sporazumevati, kajti držimo se znanega načela, da vsakdo ne more biti za vse genialen.

Morali se bomo tudi opredeliti, do katere meje bo samoupravljanje naša pravica, kdaj pa naša dolžnost. V mislih imam našo tehnološko in osebno disciplino. Začel bom pri osebnosti, ki jo najprej opazimo popoldne ali zvečer. Najbolj pa se nedisciplina pokaže ob petkih, delovnih sobotah in vsakega 15. v mesecu, ko vratarji na stečaj odpro vrata tudi tistim, ki so v službi. Predvsem pa se takšna nedisciplina pokaže še pri večizmenskem delu, ko si marsikateri delavec mane roke, češ saj ni vodij, da bi ga kdo videl, ko je predčasno zapustil železarno. Tehnološka disciplina pa je tista, ki ne bode toliko v oči, pa čeprav je mnogo odpadkov, prevoženih iz obratov na pripravo vložka. Vendar je to tista stvar, ki nam daje zaslužek, nas opredeljuje na 'montalaše' in 'nemontalaše' in nas celo spravlja v frakcije, da se gremo med seboj kdo bo hujši.

Vse to stopnjevanje nediscipline nas včasih privede še do hujših stvari, seveda do aktivacije družbenopolitičnih sil, kot so sindikat ali celo SDK, s trditvami pešice ljudi, da je večina v zmoti. Če smo že hoteli, da je sindikat nosilec vseh družbenih aktivnosti, mu nudimo še pravno pomoč. To velja tudi za SDK, kajti ljudje, ki zastopajo te družbene dejavnike, so voljeni. Ko njihov mandat poteče, se vračajo nazaj v proizvodnjo in nimajo več kaj skupnega s pravnimi načeli. Na drugi strani pa je popolnoma pravilno, da je prišlo do takšne odločitve v teh forumih, kajti pred tem smo trdili, da ti organi ne delajo, sedaj pa smo naenkrat presenečeni, če so začeli delovati. Vendar smo jih opozarjali na realnost njihovih odločitev. Če je delavski svet zavzel sklep o povišanju nekaterih del in nalog, je to njihova stvar. Nikakor pa ne more SDK ali sindikat zahtevati od članov delavskega sveta, da dajo pismene pristanke, ali so glasovali za sebe ali za bazo. To je same idejno vprašanje ter vprašanje imunitete nedotakljivosti.

»Kako pri vas uresničujete delegatski sistem?«

»Ne morem mimo dela naših temeljnih delegacij v raznih SIS. Mislim, da tu še stvar ni dorečena. Postavlja se vprašanje sestavljanja delegacij, na drugi strani pa je zaskrbljujoča sklepčnost. Ljudje, ki delajo na več izmen, se v svojem prostem času ne udeležijo sestankov. Zato včasih ne pride do pravih odločitev. Sporno je tudi to, da delegati ne preberejo gradiv, zato tudi ni posvetovanj z bazo. Zelo me moti to, da se delegati ne zavedajo svoje funkcije. Mislim, da še nismo vsi zreli za uspešno delovanje delegatskega sistema. Zato bo treba še marsikaj storiti, predvsem pa delavce zainteresirati tudi za to področje.«

»Ste zadovoljni z delom mladih v vaši TOZD?«

»Sem star skojevec, zato me današnja nedelavnost mladih še toliko bolj moti. Ne vem, zakaj se ne zanimajo za svoje delovno

mesto, da bi ga tudi posodobili. Tudi povedati nočejo, kaj je narobe. Je pa v naši TOZD zaposlenih precej mladih delavcev. Ne spominjam se, da bi se pogosto sestajali. Niti za športno dejavnost ne kažejo zanimanja. V tozdu smo že imeli športnega rektorja, pa kljub temu ni bilo večjega zanimanja.

»TOZD promet je uslužnostna temeljna organizacija. Se pri opravljanju del srečujete s težavami?«

»Mislim, da v železarni Ravne ni tozda, ki se pri svojem vsakdanjem opravilu ne bi srečeval s težavami. Zato tudi v prometu ne gre brez njih. O nekaterih sem že spregovoril. Veliko težav pa imamo tudi pri opravljanju vsakdanjih prevozov. Predvsem se pojavljajo težave že pri razporeditvi vozil za tozde. Težave se pojavljajo v nekaterih tozdih zaradi slabe organiziranosti dela. Največ jih je v metalurških tozdih, kjer delavci delajo na vse štiri izmene. Tudi naši šoferji so temu prilagojeni. In vendar pri tem ne gre, kot bi moralo. V nočnih izmenah bi se moralo največ izvoziti iz obratov na špedicijo ali v kak drug obrat. Pa se ne, ker se delavcem ne ljubi ponoči nakladati naših vozil. Ni torej čudno,

da niso izkoriščena vozila in delavci. Zato se ne bi smeli pritoževati vodilni iz nekaterih TOZD, da v dopoldanski izmeni ne uspejo vsega kar naenkrat zvoziti. Čimprej bo treba organizirati dovoze in odvoze tudi v nočnih izmenah, saj se bomo le tako izognili gneči čez dan. Tudi dovozne poti bo marsikateri tozda moral urediti. Zaradi neorganiziranih in med seboj nepovezanih prevozov je iz dneva v dan več težav. Nekaj izboljšav predvidevajo. Uvedli bomo prevoze s paletiziranim sistemom.

»Bili ste dve mandatni dobi sekretar OO ZK, sedaj to funkcijo prepuščate mlajšemu komunistu. Kakšne napotke bi mu dali za še bolj uspešno politično in samoupravno delo?«

»Biti bo moral še bolj uspešen koordinator političnega dela, kot sem bil jaz, kljub temu da sem tudi jaz uspel poleg večizmenskega dela izvršiti vse naloge, ki mi jih je naložila ZK in osnovna organizacija ZK TOZD promet. Sicer pa novemu sekretarju ne bo škodilo več energičnosti. Ne bo smel biti preveč popustljiv, dopuščati pa bo moral demokratičnost. Mislim, da bomo takšnega sekretarja tudi imeli.«

F. Rotar

Poenoten pristop izvajanja solidarnostnih akcij

V začetku leta smo ob zelo neenotnem načinu izvajanja solidarnostnih akcij, tako tistih, katere smo dolžni po zakonu, kot tistih, za katere se samoupravno dogovorimo, ugotavljali, da je treba stvari doreči in se jih nato tudi držati. Stihija na tem področju je nesprejemljiva; necelovito izvrševanje tako ali drugače dogovorjene solidarnosti pa meče slabo luč na sicer renomirano delovno skupnost Železarni Ravne. Med letom in še sedaj so primeri, da se solidarnostno delo zavlačuje ali sploh ne opravi. Delalo se je samo po 7 ur ali še manj, sankcij ni bilo, obračunavanje ni bilo dosledno — kar je najbistvenejše — in še mnogo tega.

Potem ko je bil na nivoju delovne organizacije izdelan predlog poenotenega načina, so ga obravnavali delavski sveti tozdov in ponekod tudi zbori delavcev. Razprava in sprejem se je zavlekel v mesec november, kar tudi kaže na neki čuden odnos, vendar je navsezadnje ta poenoten princip le sprejet in za vse obvezen. Preden predstavimo celoten dogovor o poenotenem pristopu, o čemer smo sicer že pisali, je prav, da si ponovimo, kaj je njegov osnovni namen:

1. da bomo, kar zadeva zakonsko solidarnost, ob začetku leta določili tisto prsto soboto oziroma tisti dan, ko bomo delali in akcijo v istem mesecu tudi izvedli in prispevek obračunali. Prenos na drug mesec ni možen;

2. za enkratne solidarnostne pomoči ob elementarnih nesrečah ali podobnem se bomo na predlog sindikata in poslovnih organov opredeljevali na zborih delavcev;

kolikor bo zbor s potrebno večino glasov sprejel sklepe v smislu tega predloga, so za vse obvezni. Za nespoštovanje sklepov pa so sankcije, skladne z določili pravilnika o odgovornosti delavcev;

3. zbor delavcev bi po tem predlogu predvsem sklenil, da za solidarnost namenimo en enodnevni poprečni OD v tistem mesecu, ko se za solidarnost izrekamo. Na osnovi tega bi bil vsem delavcem obračunan ne glede na to, ali so delali ali ne;

4. dogovor o tem, da bodo delavci en dan po poenotenem predlogu v celotni železarni delali, bi sprejeli kot drugi sklep, utemeljevali pa bi ga tudi na ta način, da v bistvu dodatno delamo za sebe, da ne bi bili zaradi solidarnosti oškodovani pri osebnem dohodku, ker smo se predhodno odločili, da en enodnevni OD namenimo za solidarnost.

Sam način izvajanja solidarnosti pa je zajet v naslednjih točkah:

a) delavec je dolžan delati za zakonsko opredeljeno solidarnost tisto soboto v letu, za katero smo se samoupravno dogovorili ob sprejemu koledarja delovnih in prostih dni oziroma na drug dan, ki je samoupravno dogovorjen v tozdih oziroma delovnih skupnostih, če zaradi posebnih pogojev akcije ni mogoče v celotni delovni organizaciji izvesti enotno;

b) kolikor delavec tega dne ne bi delal, se mu obračuna en dan rednega letnega dopusta, če zaradi določenih razlogov v skupnem in osebnem interesu ne bi delal na neki drugi dan, za kar se mu prav tako obračuna 8 efektiv-

nih delovnih ur (neto OD). Prispevek mora biti obračunan oziroma delo izvedeno v tekočem mesecu, prenos na drug mesec ni možen;

c) kadar se delavci opredeljujejo za enkratno solidarnostno pomoč ob večjih elementarnih nesrečah ali podobno, se o tem dogovarjamo in sprejemamo odločitev na zboru delavcev. Tako sprejeta odločitev je obvezna za vse delavce. Na zboru se delavci dogovorijo in sklenejo:

— da bodo za solidarnost namenili en enodnevni poprečni bruto OD v tistem mesecu;

— da bodo v lastnem in skupnem interesu organizirano delali na dogovorjeni dan;

— če se delavec ne udeleži dela za zakonsko ali samoupravno dogovorjeno solidarnost, se to šteje za lažjo kršitev delovne obveznosti;

— v primeru tako dogovorjene solidarnosti se delavcem obračuna poprečni bruto OD za en delovni dan (8 ur) v tistem mesecu, ko so solidarnostno delali;

— kolikor pa delavec iz objektivnih ali drugih razlogov ne opravi dodatnega solidarnostnega dela, se mu prav tako obračuna enodnevni OD (primer letnega ali drugega dopusta, bolniški izostanek ipd.).

Na ta način bomo dosegli, da bomo solidarni vsi delavci:

d) na pobudo sindikata mora poslovodni svet prek poslovodne konference vsem zborom delavcev predlagati enoten datum za izvedbo solidarnostnega dela. Poslovodni organi so dolžni akcijo organizirati in izvesti na poenoten način, da s tem ne bi bil moten

delovni proces v delovni organizaciji kot celoti;

e) delovna skupnost za finance in računovodstvo je dolžna solidarnostne prispevke posameznih delavcev nakazati namembniku v naslednjem mesecu, ko so obračunani, s tem da obračuna in nakazuje dejansko vsoto prispevkov oziroma deležev, ki tako vsebuje seštevke prispevkov posameznih delavcev, ne pa poprečje OD delavcev v temeljni organizaciji;

f) v tozdih in delovnih skupnostih morajo v mesecu dogovorjene solidarnosti izdelati seznam tistih delavcev, ki ne bodo delali in se jim samo obračuna poprečni OD.

K temu je v zvezi z zakonsko opredeljeno solidarnostjo in samoupravno dogovorjeno solidarnostjo treba še pojasniti:

Zakonska solidarnost:

Republike in pokrajine so se dogovorile o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč (objavljeno v Uradnem listu SFRJ, št. 44/74). Na osnovi tega dogovora je vsaka republika sprejela svoj zakon za zbiranje teh sredstev. Zakon za SR Slovenijo je objavljen v Uradnem listu št. 3/75 in določa, da plačajo delavci prispevek v višini enodnevnega neto osebnega dohodka, doseženega v mesecu juliju. Če pa se delavci v OZD, ki ustvarjajo dohodek, dogovorijo za organiziranje dodatnega dela prek 42-urnega delovnega tedna in tako dosežejo OD namenijo za pomoč, jim plačilo (odtegljaj) enodnevnega zaslužka odpade.

Razlika med obema prispevkoma je v tem, da se pri odtegljaju

Čimveč na zalogo

enodnevnega OD zberejo za solidarnost samo neto zneski OD, tozda pa kljub temu plača vse davke in prispevke iz in na OD. Pri organiziranju enodnevnega dodatnega dela pa se v sklad solidarnosti odvedejo bruto OD (neto in prispevki iz OD), od dodatnih prispevkov pa se plačata le dva v višini 3,46 % namesto 11,52 %, kar pomeni, da je tozda manj obremenjen, v sklad solidarnosti pa več prispeva.

Poleg osebnega prispevka delavcev pa mora po tem zakonu tozda plačati iz svojega dohodka še 0,3-odstotni prispevek iz davčne osnove.

Ostale republike imajo urejene solidarnostne prispevke na podobne načine.

Tako obračunana ali odtegnjena sredstva tozdi zadržujejo začasno na svojih računih do obvestila republiškega izvršnega sveta, da je sredstva potrebno prenesti na določen račun pri službi družbenega knjigovodstva. Uporaba teh sredstev pa je določena z družbenim dogovorom občinskih skupščin, republiškega izvršnega sveta, SZDL, sindikata in gospodarske zbornice.

Enkratne solidarnostne pomoči

Gre za tisto vrsto solidarnosti, ko se odločamo za pomoč ob večjih elementarnih nesrečah, na primer letos v Črni gori ipd. Ravno pri tej obliki solidarnostnih pomoči je do sedaj prihajalo do precejšnjih problemov in je zaradi tega potrebno stvari doreči. Problemi so bili zlasti v tem: da je med dogovorjenim in zakonsko določenim mesecem solidarnosti daljša časovna razlika, da se je solidarnostno delo često raztegnilo na več mesecev, s čimer se je izgubila evidenca v temeljni organizaciji, kateri je sicer bila obračunana vsota za solidarnost, ki pa se pozneje z dodatnim delom ni nadoknadila, ni bilo ostalih evidenc, prav tako pa so se pojavljali problemi okrog tega, koliko ur naj delamo za solidarnost, čeprav vemo, da naš delovni dan, skladno s preračunom delovnih ur po koledarju delovnih dni, traja 8 ur.

Dogovor je končno sprejet in verificiran, sedaj pa je naša naloga, da ga dosledno izvršujemo.

-de-ja

V čistilnici

S SE JE DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je med pomembnimi vprašanji na zadnji seji analiziral rezultate gospodarjenja za tretje četrtletje letošnjega leta in ko je ugotovil, da gospodarski rezultati le niso tako ugodni, kot so kazali prvotni kazalci, in da so smeri gibanja osnovnih kazalcev navzdol, je sprejel predlog določenih ukrepov za izboljšanje gospodarjenja, ki so bili posredovani zborom delavcev tozdiv in delovnih skupnosti. O teh ukrepih posebej poročamo tudi v tem Informativnem fužinarju.

Delavski svet je obravnaval tudi vprašanja uveljavljanja novega sistema delitve OD. S tem v zvezi je sprejel zahtevo, da mora služba pripraviti v začetku decembra analizo vpliva nadurnega dela na gibanje OD v okviru novega sistema.

Med drugimi pomembnimi vprašanji so na tej seji določili predlog skupnih ciljev in poslovne politike uresničevanja srednjeročnega plana delovne organizacije v letu 1980. Predlog je bil skupaj s predlogi ciljev in poslovne politike tozdiv, ki so jih določili delavski sveti, posredovan v razpravo in sprejem zborom delavcev konec oktobra. Ob tem je določil tudi osnutek smernic in elementov razvoja delovne organizacije za obdobje 1981—1985. Razprava se je pričela v novembru, končana pa naj bi bila v decembru, ko naj bi v zadnjih dneh na zborih sprejeli to razvojno usmeritev za prihodnje srednjeročno obdobje.

Na tej seji so bili tudi določeni predlogi samoupravnih sporazumov o sovlaganjih za investicijske projekte na bazi skupnega dohodka. Gre za paket, ki je bil oktobra in novembra v javni razpravi, ki pa ni dala bistvenih pri-

pomb, tako da so bili ti akti posredovani v razpravo v enakem besedilu kot osnutek. Pri tem pa je le treba reči, da so iz tega paketa, ki zajema zlasti sovlaganja med tozdiv v železarni, izzeti trije akti: za Mesnino Dravograd, Fecro Slovenj Gradec in Pralnico Ravne. Delavski svet seveda ni zavzel apriori stališča, da navzven in za te namene ne bi sovlagali, vendar zaenkrat tega ni mogoče, ker se pojavljajo velike potrebe o vlaganjih v družbeni standard v železarni. Zlasti je treba čimprej zgraditi novo jedilnico, ki prvotno ni bila v planu. O teh aktih bo tekla dokončna razprava in bodo sprejeti na zborih delavcev konec decembra. Na zborih pa naj bi obenem sprejeli tudi spremembe in dopolnitve sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med tozdiv in delovnimi skupnostmi ter spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih tozdiv pri pridobivanju dohodka in razporejanju skupnega prihodka. Predlog obeh aktov je določil delavski svet na tej seji po končani javni razpravi in v enakem besedilu kot osnutek (Poročevalec 31/79), saj začetna razprava na te akte ni dala posebnih pripomb.

Delavski svet je na tej seji sprejel samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za izgradnjo postrojev za predelavo nafte v TOZD rafinerija delovne organizacije Ina-nafta Lendava. Sporazum se sklepa v okviru Slovenskih železarn. Ne gre za velika sredstva, prav pa je, da v času vse večje energetske krize na tem področju sovlagajo vsi zainteresirani dejavniki, kar pa železarna Ravne nesporno je.

Zatem je bil sprejet še samoupravni sporazum o namenski vezavi sredstev v interno banko

Slovenskih železarn oziroma je bilo podano soglasje, da tak sporazum sprejme zbor članic interne banke, kjer imamo 6 delegatov. Za tako vezavo smo zainteresirani tudi zaradi tega, ker na osnovi tovrstnega združevanja lahko pozneje pridobivamo določene dolgoročne kredite za osnovna in obratna sredstva.

Delavski svet je nato na predlog odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve sprejel tudi sklep, da se iz združenih sredstev sklada skupne porabe, formiranega iz stanovanjskega prispevka, pri Ljubljanski banki — temeljni koroški banki namensko vežejo sredstva za individualno gradnjo v višini 6 milijonov din za dobo 21 let po 2-odst. obrestni meri. Na podlagi tako vezanih sredstev, povečanih za 100 odstotkov, bo banka delavcem delovne organizacije dodeljevala dolgoročno posojilo za stanovanjsko gradnjo po 4-odst. obrestni meri za dobo 20 let.

Med ostalimi vprašanji je delavski svet na tej seji sprejel spremembe in dopolnitve pravilnika o inventuri ter določil enoten datum izvedbe inventure v vseh tozdiv in delovnih skupnostih. Verificiral je sprejem samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne finančne službe Železarne Ravne, zaradi česar so sedaj ustvarjeni pogoji za sprejem samoupravnih aktov in drugih aktivnosti za konstituiranje te službe.

Delavski svet je končno še ugotovil, da so vsi tozdi in delovne skupnosti sprejeli poenoten princip izvajanja solidarnostnih akcij v Železarni Ravne, o čemer je govor v tej številki glasila. Ko je razpravljalo o tem, pa je ugotovilo, da so bili pri izvajanju solidarnosti v letošnjem letu določene pomanjkljivosti, zato je zadalžil poslovodni organ delovne organizacije, da pridobi ustrezne podatke in na poslovodni konferenci

oceni, koliko so delavci v posameznih tozdiv in delovnih skupnostih dejansko opravili svojo delovno dolžnost iz naslova solidarnosti v letošnjem letu.

-de-ja

NEKAJ IRSKIH

Narednik reče vojaku Paddyju, ki je zamudil na vajo:

»Ali veste, da je sedaj ura 16, O'Neill?«

»Ne, narednik. Moja gre samo do dvanajst.«

Murphy telefonira na londonško letališče in vpraša, koliko časa traja polet do New Yorka.

»Samo trenutek,« reče z delom preobremenjena uslužbenka.

»Hvala!« reče Murphy in odloži.

Paddy preživi dve leti na pustem otoku. Nekega dne prinese k njegovemu otoku prazen rešilni čoln. Paddy ga lepo razstavi na koščke in napravi splav.

Patrick O'Flynn dela izpit iz grške mitologije. Vprašan, kako se imenuje pol žival — pol človek, odvrne:

»Ali ni Buffalo Bill?«

Dva Irca sedita v baru. Eden vpraša drugega:

»A veste, koliko je ura?«

»Vem,« reče drugi.

»Hvala.«

Štipendiranje iz združenih sredstev za leto 1978/79

I. SPLOŠNO O VRSTAH ŠTIPENDIJ

Naš družbeni in samoupravni sistem pozna tri vrste štipendiranja, katerega se lahko delovni ljudje in občani ter njihovi otroci poslužujejo zato, da bi z družbeno pomočjo lažje končali šolanje oz. študij. To so:

1. kadrovske štipendije,
2. štipendije in razlike iz združenih sredstev in
3. štipendije iz TITOVEGA sklada.

Vse vrste štipendij se razpisujejo 25. maja vsako leto in so objavljene v posebni prilogi nekaterih dnevnih časopisov. Ta praksa je bila prvič uvedena letos in naj bi v bodoče ostala stalna oblika objave vseh vrst štipendij za celo našo republiko.

Poleg omenjenih obstajajo še štipendije iz sklada Borisa Kraigherja in drugih skladov. Štipendije iz teh skladov so posebnega pomena in le za strogo in »ozko« določene namene.

1. Kadrovske štipendije

Kadrovske štipendije podeljujejo temeljne in druge organizacije združenega dela, družbenopolitične ter samoupravne interesne skupnosti. To štipendiranje poteka v skladu z kadrovskimi potrebami posameznih organizacij, ki štipendije razpisujejo.

Kadrovske štipendije se razlikujejo od ostalih v tem, da niso pogojene z višino dohodka prasilcev oz. štipendistovih staršev, praviloma pa vsaka organizacija v okviru svoje programirane kadrovske politike in kadrovskih potreb določa in razpisuje štipendijske pogoje. Pri teh štipendijah je pomembno omeniti še dva značilna momenta, in sicer:

— v primeru izrednega pomanjkanja kadrov v določenih smereh oz. poklicih lahko prizadeta organizacija določi za te poklice višje štipendije v skladu z veljavnim samoupravnim sporazumom o štipendiranju učencev in študentov v Sloveniji (deficitarni poklici);

— pri kadrovskih štipendijah je uveljavljeno načelo štipendiranja po učenem uspehu (stimulacija).

Sredstva za te vrste štipendij zagotavljajo delovne organizacije iz svojih rednih sredstev v skladu s kadrovskimi potrebami za vsako leto posebej.

2. Štipendije in razlike iz združenih sredstev

To so štipendije, ki jih vsako leto v okviru posamezne občine razpisujejo pristojni organi (skupne komisije). Te štipendije se razpisujejo za take smeri šolanja oz. poklice, za katere združeno delo nima direktnega interesa in se zato v občinskem ali pa tudi regijskem merilu ugotavljajo take potrebe ter skladno s temi potrebami razpisujejo ustrezne štipendije.

Pri kandidiranju za te štipendije velja osnovno načelo, da praviloma le-te ne morejo biti prej podeljene, preden niso razdeljene kadrovske štipendije.

Poleg štipendij se delijo iz teh sredstev tudi razlike vsem prejemnikom kadrovskih štipendij, če prejemajo manjšo kadrovsko štipendijo, kot bi ta znašala po izračunu štipendije iz združenih sredstev. To pomeni, da predstavlja ta razlika izravnavo kadrovskih štipendij s štipendijami iz združenih sredstev, ker so kadrovske štipendije skoraj vedno nižje od onih iz združenih sredstev. Ali drugače povedano —

vse štipendije v republiki, ne glede na to, kdo jih podeljuje, naj bi bile praviloma izravnavane ter njihove višine izračunane po določenih enotnih in veljavni samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev, dijakov in študentov v celotni Sloveniji. Razlika je torej le v tem, da so pri izračunu višine štipendij iz združenih sredstev že upoštevana določila cit. sporazuma, medtem ko morajo prejemniki kadrovskih štipendij ustrezno razliko uveljavljati iz združenih sredstev, s pogojem seveda, če je kadrovska štipendija dejansko manjša.

Sredstva za podeljevanje te vrste štipendij in razlik se oblikujejo iz 0,5 % prispevka od bruto OD, ki ga v ta sklad vplačujejo vsi podpisniki prej cit. samoupravnega sporazuma v občini oz. republiki. Ta sporazum je obvezen tako za podpisnike kot za ostale, ki ga morda iz določenih razlogov niso hoteli podpisati, če je le-tega podpisalo več kot 2/3 vseh organizacij združenega dela.

Glede kriterijev, ki veljajo in se uporabljajo pri podeljevanju štipendij iz tega sklada, velja posebej omeniti cenzus za življenjske stroške štipendistov. Ta cenzus se določa vsako leto sproti in pomeni višino priznanih življenjskih stroškov in toliko lahko maksimalno tudi znaša najvišja štipendija iz teh sredstev.

Istočasno pa ta cenzus pomeni tudi tisto maksimalno dovoljeno višino prečnega dohodka na člana družine, iz katere prosilec štipendije izhaja, ko se prizadeti še sme za štipendijo potegovati oz. zanjo prositi. Če je ta cenzus v družini prosilca večji, kot je bil z razpisom določen, pomeni, da prizadeti kljub ostalim izpolnjenim razpisnim pogojem nima pravice do štipendije iz tega sklada.

Kot je iz tega razvidno, vsebuje to določilo socialni moment, ki je pri izboru štipendista in določanju višine štipendije temeljnega pomena.

Razen tega osnovnega in važnega kriterija obstajajo še drugi, ki jih ne navajamo, ker so objavljeni v vsakem razpisu in se spreminjajo. Omeniti pa je potrebno tisto pravilo, ki vpliva na višino vsake štipendije glede na to,

— ali se štipendist šola oz. študira stalno izven kraja bivanja,

— ali se štipendist vsakodnevno vozi od doma v kraj šolanja oz. študija in

— ali se štipendist šola oz. študira v kraju bivanja.

Štipendija je pri upoštevanju tega tudi pomembnega določila najmanjša pri zadnji varianti, največja pa pri prvi.

Značilno za ta sklad je »prelivanje« sredstev v solidarnost v okviru republike. To v republiškem merilu dogovorjeno prelivanje pomeni pravilo, da morajo tiste občine, ki na svojem območju zberejo več sredstev, kot jih trošijo za izplačilo rednih štipendij in razlik, odvesti neporabljene viške v solidarnostni sklad pri republiki in se usmerjajo v tiste občine, kjer iz omenjene prispevne stopnje zberejo manj sredstev, kot jih glede na število štipendistov potrebujejo (nerazvite občine). S sredstvi v tem skladu v okviru vsake posamezne občine upravlja in gospodari njena skupna komisija podpisnic cit. samoupravnega sporazuma. To komisijo sestavljajo delegati iz združenega dela. Iz sestava komisije je imenovan izvršni odbor, ki operativno vodi vse posle okrog štipendiranja med zasedanji komisije ter izvaja vsa stališča, smernice in sklepe svoje komisije.

3. Štipendije iz TITOVEGA SKLADA

Tretja in zadnja vrsta štipendij, za katero menimo, da so še dosegljive širšemu krogu interesentov in prosilcev, so štipendije iz TITOVEGA sklada. Sredstva za štipendiranje iz tega sklada se napajajo iz prispevka 0,5 % od bruto OD.

Republiška skupna komisija, ki na svojem zbirnem računu vodi evidenco o prelivu cit. prispevka ter o potrošnji teh sredstev v obliki štipendij, odvaja za potrebe TITOVEGA

med drugim tudi rešuje prošnje za podelitev take štipendije.

Razen teh dveh organov na področju štipendiranja iz TITOVEGA SKLADA v republiki nimamo drugih samoupravnih organov. S posebnim sklepom skupščine sklada iz leta 1977, in kar je sedaj že tudi upoštevano v pravilih sklada, so na terenu, t. j. po občinah z nalogo skrbi za rekrutacijo štipendistov tega sklada zadolžene občinske skupne komisije in njihovi izvršni odbori.

Kriteriji za pridobitev pravice do teh štipendij so zelo strogi in zahtevni, nasprotno pa tudi višine štipendij ustrezno visoke.

II. STANJE ŠTIPENDISTOV v šolskem letu 1978/79

Na razpis štipendij iz sklada združenih sredstev za šolsko leto 1978/79 je bilo vloženih skupaj 208 prošenj.

Smejavčki

SKLADA na začetku vsakega novega šolskega leta potrebna finančna sredstva.

S sredstvi tega sklada upravlja in gospodari skupščina sklada, ki je njegov najvišji organ in sestavljen po delegatskem sistemu. Skupščina poleg tega vodi celotno politiko na področju te vrste štipendiranja in potrjuje skladove samoupravne akte. Za operativno delo imenuje svoj izvršni odbor, ki

Od tega števila je bilo 157 prošenj ugodno rešenih, preostalih 51 pa odklonjenih zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev (prekoračen dohodek na druž. člana, previsok dohodek štipendista itd.)

Številčno stanje štipendistov ob začetku preteklega šol. leta 1978/79, t. j. tistih, ki so zadržali štipendijo iz predhodnega šolskega leta in novih prosilcev, je bilo naslednje:

stopnja šol	štipendije		razlike		skupno		skupaj
	stari štip.	novi štip.	stari štip.	novi štip.	stari štip.	novi štip.	
— višje in visoke	36	24	69	24	105	48	153
— srednje	119	63	29	11	148	74	222
— poklicne							
— celolet. pouk	12	10	22	19	34	29	63
— period. pouk	—	—	6	6	6	6	12
Skupaj:	167	97	126	60	293	157	450

Zaradi izjemnega reševanja nekaterih nujnih primerov prošelj za podelitev štipendij med šolskim letom, ukinitve štipendije zaradi neizpolnjevanja učnih

oz študijskih pogojev ali dokončanja študija se je stanje štipendistov med šolskim letom menjalo ter bilo na koncu cit. šolskega leta naslednje:

Stopnja šol	štipendije	razlike	skupaj
— visoke	23	68	91
— višje	24	17	41
— srednje	177	46	223
— poklicne			
— celol. pouk	27	41	68
— period. pouk	—	17	17
Skupaj	251	189	440
v procentih	57 %	57 %	100 %

Po socialnem sestavu prihajajo študenti iz naslednjih sredin:

— iz delavskih družin	59,5 %
— iz kmečkih družin	14,8 %
— iz uslužb družin	7,3 %
— iz upokoj. družin	17,0 %
— samozdrževalci	1,4 %

Od celotnega števila študentov je 12,7 % takih z enim roditeljem, t. j. samohranilcev.

Glede na kraj bivanja študentov je ustrezní pregled naslednji:

— iz Črne	17,3 %
— iz Mežice	24,8 %
(od tega 34,9 % iz BiH)	
— iz Prevalj	26,6 %
— iz Raven	31,3 %

Največ študentov se šola oz. študira izven občine, in sicer:

— v Ljubljani	22,0 %
— v Mariboru	23,6 %
— v Velenju	5,5 %
(od tega se vsakodnevno vozi	41,7 %)
— v Sl. Gradcu	15,5 %
(od tega se vsakodnevno vozi	85,3 %)
— v Rušah	3,2 %
— v Muti	2,5 %
— v Ravnah	17,3 %
(od tega se vsakodnevno vozi	44,7 %)
— v Mežici	7,3 %
— v celoti se šola izven občine	75,5 %
— v celoti se vsakodnevno vozi v šolo	23,4 %

Višina štendi in razlik je v preteklem šolskem letu, ločeno po stopnjah šol znašala:

stopnja šol	Popreček višine		Skupni popreček
	štendi	razlike	
— visoke	1.536	637	864,61
— višje	1.583	569	1.162,93
— srednje	783	569	739,64
— poklicne			
— celol. pouk	1.250	1.041	1.124,57
— perio. pouk	—	455	455,30
Skupaj:	979	685	853,43

III. FINANČNA SREDSTVA

V sklad z združenih sredstev, iz katerega se podeljujejo štendi, ki jih v tem poročilu obravnavamo, priteka sredstva iz prispevka 0,5 % od bruto OD, ki ga vplačuje združeno delo.

Celotna sredstva iz omenjenega prispevka se stekajo v zbirni račun pri republikli. Izvršni odbor republikke skupne komisije za štendiranje mesečno po posebnem razdelilniku nakazuje občinam na njihov žiro račun po-

trebna sredstva za izplačilo rednih mesečnih štendi. V teh, občinam dodeljenih sredstvih so upoštevana tudi sredstva prelivanja za solidarnost — bodisi da jih katerakoli občina dobi ali pa odvede.

Ob takem mehanizmu odvajanja sredstev v zbirni račun ter nakazovanju sredstev na žiro račune po občinah, z upoštevanjem porabe teh sredstev ter momenta »prelivanja« za solidarnost je bilo stanje teh sredstev v letu 1978 in letos naslednje:

Obdobje	zbrana sredstva		Porabljeni sredstva	Odvedena sredstva v solidarnost
	na zbirnem računu	na žiro računu		
leto 1978	5.411.990	4.560.327	3.857.234	824.356
I. poll. 1979	3.256.907	2.583.144	2.260.315	670.471
razmerje				
1978 : 1977	125,2 %	—	113,8 %	—

IV. OLAJŠAVE pri združevanju štendijskih sredstev v letu 1979

Izvršni odbor republikke skupne komisije podpisnik samoupravnega sporazuma o štendiranju učencev in študentov v Sloveniji je v prvi polovici tega leta ugotovil, da zbrana sredstva iz 0,5 % prispevne stopnje že nekaj mesecev v letu 1978 in še bolj v letu 1979 ostajajo nerazdeljena in da se ta »rezerva« z vsakim mesecem večja. Izvršni odbor cit. komisije je na osnovi take ugotovitve na 10. redni seji komisije posredoval dva alternativna predloga, in sicer:

— da se več zbrana sredstva vrnejo združenemu delu in se nadaljuje z vplačevanjem 0,5 % prispevka od bruto OD ali

— da se od 1. 6. 1979 do 31. 12. 1979 preneha z vplačevanjem prispevka 0,5 % od bruto OD, ker bi ugotovljena »rezerva« zadoščala za izplačevanje vseh štendi za omenjeno obdobje brez dodatno potrebnih sredstev.

Republiška skupna komisija se je na osnovi mnenja vseh delegatov iz občin odločila za drugo varianto in tako je bilo združeno delo v navedenem ob-

dobju razbremenjeno plačevanja te vrste dajatev.

Na isti seji komisije je dobil njen izvršni odbor zadolžitve o razmišljanju in pripravi predloga o znižanju te prispevne stopnje, kolikor bi se taka situacija s ponovnim zbiranjem teh sredstev ponovila.

V. PROBLEMATIKA štendiranja

Vprašanje rednega zbiranja potrebnih finančnih sredstev za potrebe štendiranja iz »združenih sredstev« je po mnenju vseh pristojnih in merodajnih organov zadovoljivo rešeno. Kolikor je ta, sicer važna stran štendiranja zadovoljivo urejena, pa ugotavljamo na drugi strani vedno bolj prisotno pomanjkanje nekih zanesljivih in »trdnih« planov kadrovske potreb in usmeritev, na katerih naj bi sloneli bodoči razpisi štendi iz teh sredstev.

Ta nujnost se izkazuje v toliko večji meri, kolikor večja je težnja, da se polagoma pride samo na podeljevanje kadrovske štendi in naj bi bilo štendiranje iz združenih sredstev v bližnji prihodnosti samo še prehodnega pomena. Analogno taki preusmeri-

POSTANI IN OSTANI ČLAN BLAGAJNE VZAJEMNE POMOČI

Gotovo marsikdo ne ve, da pri svetu sindikata železarn Ravne deluje samostojna organizacija »blagajna vzajemne pomoči«, ki ima svoj upravni in nadzorni odbor. V to organizacijo je vključenih že okoli 1300 delavcev. Bistvo »blagajne« je v tem, da člani v sili pomagajo drug drugemu z zneski v obliki obvezne oziroma prostovoljne članarine, ki tvori glavnicu za izplačilo brezobrestnih posojil.

Organizacija BVP obstaja v železarni že 30 let. V tem času je marsikomu, ki je bil njen član, v najtežjih trenutkih pomagala prebroditi krizo, pa čeprav z minimalnimi zneski.

Pravila BVP predpisujejo, da vsak delavec v železarni, ki se je prostovoljno včlanil v organizacijo BVP, plačuje mesečno 50,00 din obvezne članarine, ki pa je njegova last. Članarina je lahko tudi višja od obvezne, vendar ta ne pogojuje, da bi član, ki plačuje višjo članarino, bil upravičen tudi do višjega posojila. V izrednih primerih (smrt člana družine, bolezen in poroka) je vsak član upravičen do brezobrestnega posojila v višini 1.800,00 din.

Vsak član pa je upravičen do rednega posojila v višini 1.000 din.

Vsa izplačana posojila morajo biti vrnjena v 5 mesečnih obrokih. Višina posojila pa je pogojena tudi s plačilno oziroma vračilno možnostjo prosilca ter trenutnim stanjem glavnice BVP. To pa se seveda najbolj pokaže v času letnih dopustov in ob jesenskih izdatkih.

Vsi, ki bi se radi včlanili, stopite v pisarno sindikata, kjer vas bodo prijazno sprejeli in vam pomagali, kadar bo treba!

tvi štendiranja naj bi tudi odpadlo zbiranje sredstev od združenega dela, kot je trenutno v veljavi. Osnovno izhodišče takim težnjam je spoznanje, da naj se strokovni kader pripravlja in šola za združeno delo — zato naj take kadrovske potrebe planira in vzgojo le-teh tudi financira. Nevzdržna je namreč dosedanja praksa, da poznamo dve vrsti štendiranja, zato tudi več vrst štendijskih organov in najbrž tudi različne pristope in načine reševanja štendijskih problemov, dalje več vrst »nezanesljivih« kadrovskih planov itd. Vzoredno pa vse glasneje in pogostejše govorimo o nujno potrebnem enotnem in celovitem usmerjenem izobraževanju.

Čeprav je videz, da so se štendijski problemi po letu 1976, ki je znano po žgočih razpravah in diskusijah glede štendiranja, konsolidirali in da je s tem vse v »najboljšem redu«, je treba le omeniti, da ni tako. Že več kot dve leti pripravljamo in čakamo na novi družbeni dogovor o štendiranju v republikli. Čas priprav tega samoupravnega temeljnega akta je prekoračil vse »norme« in skoraj ne moremo najti pravega opravičila. Prav isti problem je s samoupravnim sporazumom o štendiranju, ki naj bi vsebinsko izhajal iz združenega dogovora.

Zaradi pomanjkanja omenjenih dveh samoupravnih aktov prihaja v ospredje tudi problem neustrezne samoupravne organiziranosti na področju štendiranja. Sedanji samoupravni štendijski organi spadajo pod okrilje občinskih skupščin, ukvarjajo pa se in rešujejo naloge s področja štendiranja, ki je sestavni del kadrovske politike, t. j. področja, ki naj bi ga v bodoče pokrivala SIS za zaposlovanje. Kakorkoli že, ali je najbolj ustrezna ta ali ona varianta, poudariti je treba, da vsaka dvotirnost ali vsaj pomanjkanje zelo tesne povezanosti na področju kadrovske politike v vsej njeni širini prej škoduje, kot koristi težnjam celotne družbe, da bi bilo

tudi to področje njene dejavnosti najbolj pravilno urejeno.

To so najpomembnejši problemi v republiknem merilu. Kar pa se tiče občinskih problemov, bi bilo potrebno kratko omeniti naslednje:

— skladno težnjam, da so štendi iz združenih sredstev le prehodnega pomena in da naj bi celotno štendiranje v bodoče prevzelo združeno delo, je razmerje med štendijskimi in razlikami neugodno na račun razlik (od celotnega števila 440 prejemnikov teh sredstev je 57 % štendi in le 43 % samih razlik). Na vsak način bi morala biti »kadrovska vezava« ugodnejša, vsaj nad 50 %.

— Rahel obutek imamo, da je v številu štendijskih premalo zastopanih otrok iz kmečkih družin. Vzrok je najbrž ta, da velja za kmetovalce pri izražanju osnovne za določitev višine štendijskega dohodka, pomnožen s faktorjem 4, kar je za koroške hribovske razmere kmetovanja v odnosu do drugih predelov republike nekoliko previsoko. Težnja naših občinskih organov za štendiranje, da bi ta faktor znižali, je ostala brez uspeha, ker je le-ta določen za vso republiko enotno in služi kot osnova tudi za ugotavljanje pravice do otroškega dodatka.

Izvršni odbor
skupne komisije za štendiranje
v občini Ravne na Koroškem

KITAJSKE MODROSTI

Služba brez dobre nagrade rojeva tatove.

Nekatere knjige je treba poskusiti, druge požreti, tretje pa prežvečiti.

Vprašajte mladino: ta vse ve.

Moralna ženske ima dva konca: radovednost in strah.

Oblikovanje pokojninske osnove

Na zadnji seji konference delegacij za pokojninsko in invalidsko zavarovanje tozgov in delovnih skupnosti železarne Ravne, ki je bila v oktobru, je bilo enoti strokovne službe SPIZ Ravne postavljeno delegatsko vprašanje, »kateri elementi osebnega dohodka se štejejo v pokojninsko osnovo.«

Povzetek razlage tega vprašanja:

To so tisti deleži OD, ki jih skladno z zakonom določajo delavci v svojih samoupravnih aktih. Denarne dajatve se odmerijo po osnovah OD, te pa določajo zakonski predpisi (zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, samoupravni predpisi skupnosti SPIZ v SRS).

Pokojnina, starostna ali invalidska, se odmerja od pokojninske osnove, ki se izračuna od poprečja mesečnega OD, ki ga je zavarovanec prejemal v zadnjih desetih letih pred upokojitvijo (lahko pa si zavarovanec izbere tudi kakšno drugo desetletje — če je delal npr. 25 let, si izbere prvo, zadnje ali sredinsko zaporedje desetih let).

Po določbah statuta SPIZ se za izračun pokojninske osnove šteje tudi osebni dohodek, ki ga je zavarovanec dobil za delo v času, ko je bil po zakonu dolžan delati dalj kot polni delovni čas in za delo z nopolnim delovnim časom. Ravno tako se v osebni dohodek za izračun pokojninske osnove vtevajo nadomestila osebnega dohodka iz invalidskega zavarovanja, začasna nadomestila ter oskrbnine, izplačane po predpisih o zdravstvenem zavarovanju in predpisih o delovnih razmerjih.

V pokojninsko osnovo se tako šteje osebni dohodek, ki ga je delavec pridobil s svojim živim in minulim delom, ugotovljen in izplačan:

- po zahtevnosti dela,
- za individualno uspešnost opravljenega dela,

— za kolektivno učinkovitost dela,

— za delo, opravljeno v posebnih pogojih (ekološki),

— kot dodatki, ki izvirajo iz razporeditve delovnega časa, t.j. za nočno delo, delo ob nedeljah in dela prostih praznikov, delo v podaljšanem delovnem času ter eventualnih drugi dodatkov, kot to določa skladno z zakonom samoupravni splošni akt o delitvi dohodka,

— za minulo delo.

Obračun in delitev osebnih dohodkov po zaključnem računu se opravi po osnovah in merilih kot za delitev akontacij mesečnih osebnih dohodkov. Zato se tudi osebni dohodek po zaključnem računu posebej ne obravnava, če je delitev opravljena skladno z določili delitve po rezultatih dela, za živo in minulo delo.

V pokojninsko osnovo se šteje tudi celotni osebni dohodek, izplačan kot najnižji osebni dohodek (zajamčeni osebni dohodek) in osebni dohodek, ki ga pridobijo člani zveze borcev in ki je izplačan po osnovah in merilih splošnega samoupravnega akta o delitvi osebnih dohodkov. Pri tem pripominjamo, da je najnižja pokojninska osnova določena s statutom skupnosti.

Ne štejejo se v pokojninsko osnovo osebni prejemki in drugi prejemki, kot: plačila za pogodbeno dela, avtorski honorar, druge nagrade in odškodnine, regresi za letni dopust, dodatek za ločeno življenje, terenski dodatek, otroški dodatek, nagrade za jubileje, dela in odpravnina ob odhodu v pokoj.

Upamo, da smo vsaj delno odgovorili na postavljeno vprašanje. V primeru podrobnejših razlag se je treba posluževati določb statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS — prečiščeno besedilo je objavljeno v Ur. listu SRS, št. 13/78.

Vodja ODE
Rudi Lenassi, dipl. iur.

OBVESTILO OBČANOM O KOMUNALNIH USLUGAH

Za primer potreb po komunalnih uslugah smo za prebivalce občine Ravne na Koroškem v naši delovni organizaciji uvedli neprekinjeno — stalno dežurno službo, ki jo lahko pokličete na telefonsko številko 851-220 v naslednjih primerih:

- okvare na vodovodih (razen hišnih priključkov),
- okvare na kanalizaciji (razen hišnih priključkov),
- prijave poškodb na občinskih cestah (plazovi, poplave, sneg, poledica ipd.),
- smrtni primeri, prometne nesreče.

V teh primerih lahko kličete tudi telefonske številke:

- 851-391 — sedež DO, od 6. do 14. ure vsak delovni dan,
- 851-220 — delavnice DO, neprekinjena dežurna služba,
- 851-001 — pokopališče Barbara, neprekinjena dežurna služba,
- 851-188 — industrijski vodovod, neprekinjena dežurna služba.

Seznamamo vas tudi, da je bil v oktobru sprejet nov odlok o obveznem odlaganju in odvažanju smeti ter odpadkov v občini Ravne na Koroškem (Medobčinski uradni vestnik št. 13 z dne 10/10-79) in v skladu z njim odvažamo smeti dvakrat tedensko iz tipiziranih posod, dostavljenih k dovoznim poti po naslednjem razporedu:

PONEDELJEK — ČETRTEK

ČRNA — Črna in Žerjav,
PREVALJE — vsi zaselki južno od glavne ceste,
RAVNE — Janeče, DTK, Čečovje, Šratnek, Kotlje,

TOREK — PETEK

MEŽICA — Mežica in Polena,
PREVALJE — vsi zaselki južno od glavne ceste,
RAVNE — Javornik, Šance, Trg.

V primeru večjih okvar na avtomobilih in višje sile se odvoz smeti prestavi na prvi naslednji delovni dan. To velja tudi za primere, ko pride praznik na razporejeni dan odvoza smeti.

Odvoz smeti izven tipiziranih posod (2. člen — 1. odst., prej navedenega odloka) od stanovanjskih hiš se opravi vsako sredo po naslednjem redu:

- a — vsako prvo sredo v mesecu v MEŽICI in ČRNI
- b — vsako drugo in četrto sredo na RAVNAH in
- c — vsako tretjo sredo na PREVALJAH

Prosimo predsednike hišnih svetov in lastnike hiš, da javijo vsak na svojo krajevno skupnost ali na Komunalno podjetje Prevalje, Trg 36, potrebo po odvozu odpadkov izven tipiziranih posod in da navedejo točno mesto odlagališča.

Od poslovnih stavb — prostorov (2. člen — 2. odst., citiranega odloka), odvažamo odpadke izven tipiziranih posod kakor tudi od stanovanjskih hiš (gradbeni material, pohištvo ipd.) vsak delovni dan, razen v sredah in sobotah, vendar le po predhodnem naročilu.

KOMUNALNO PODJETJE
PREVALJE

Ravenska razglednica

KDO KJE KIDA, PLUŽI IN POSIPA

Zaradi številnih negodovanj na račun pluženja in vzdrževanja cest v zadnji zimi smo prosili Komunalno podjetje Prevalje za pojasnilo, od kod do kod segajo njihove zadolžitve. Prijazno so nam dali zelo natančen načrt pluženja in vzdrževanja cest v ravenki občini za zimo 1979—80. Iz devet strani obsegajočega plana povzemamo bistveno.

Plužili bodo vse ceste prvega reda (prednostne ceste, na katerih poteka avtobusni promet, upoštevane pa so tudi ceste na pokopališču), takoj ko zapade 6 cm snega. Ko bodo te očiščene, pride na vrsto pluženje cest drugega

reda. To so vse stranske ceste, npr. na Čečovju, Javorniku, cesta DTK — Grad — Janeče, Partizanska, Prežihova itn.

Pločniki v vseh krajevnih skupnostih bodo očiščeni, ko bodo ceste prvega in drugega reda splužene oziroma dokler v primeru poledice ne bodo vse posute, tako da bo promet potekal brez večjih zastojev. Odvoz snega s parkirišč, avtobusnih postajališč, trgov in ozkih ulic je po prioriteti šele na četrtem mestu. Registrirane peš poti in steze so na vrsti zadnje in bodo prehodne šele po opravljenem delu na vseh cestah, pločnikih in drugih objektih.

Pri komunalnem podjetju imajo za zimsko službo ustrezne stroje, nestrpno pa pričakujejo dva avtomobila s plugom, ki naj bi ju dobili prvega januarja. Za primer poledice imajo na zalogi 250 m³ gramoza za posipanje, 150 ton žlindre in 40 ton soli.

Na nevarnih in strmih cestah pa že imajo deponiran gramož (na

cesti Koprivna, Helena, Šentanel, Kot, deloma na Saneah), ki ga uporabljajo občani že pred intervencijo komunalnih delavcev.

Na sedežu podjetja je stalna dežurna služba (telefon 851-220), ki sprejema vsa obvestila o zapadlosti snega, poledici in drugih nevšečnostih, ki bi se pojavile.

Z. S.

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

Črnjani samoupravno odločajo

Kljub temu da so v zadnjih nekaj letih prebivalci zgornje Mežiške doline s solidarnostjo in z udarniškim delom odpravili marsikatero težavo in izpolnili marsikatero željo, je danes v KS Črna še veliko odprtih vprašanj in želja. O teh se je tokrat razgovoril Marjan Lačen, predsednik sveta KS Črna:

»S samoupravno organiziranostjo krajevnih skupnosti smo tudi v Črni pri uveljavljanju želja in potreb krajanov storili velik korak naprej. To je najbolj opazno v vsakdanjem delu, napredek pa je opazen tudi v videzu kraja. Najbolj razveseljivo pa je, da imajo krajanji precej vpliva na življenje in delo v krajevni skupnosti. Za razliko od prejšnjega bolj ali manj forumskega odločanja na nivoju sveta KS je danes samoupravno odločanje zajelo širši krog krajanov. Se pa pojavljajo težave, predvsem pri organiziranosti in usposabljanju delegatov, za še bolj popolno uresničevanje delegatskega sistema. Zato so naša prizadevanja usmerjena v to, da bi tudi v praksi zaživel določila novega statuta krajevnih skupnosti, ki smo ga letos sprejeli.«

»Se je z novim statutom spremenil sistem delovanja v samoupravnem odločanju v KS?«

»Predsedstvo sveta krajevnih skupnosti je šestčlanski operativni organ, ki pripravlja gradivo za svet skupščine ter odloča o tehnično-organizacijskih vprašanjih. Torej je prevzel funkcijo, ki jo je predtem opravljal predsednik sveta. Predsedstvo se sestaja enkrat tedensko. Svet KS pa je izvršilni organ skupščine. Izvršuje sklepe skupščine, pripravlja gradiva in predloge za skupščino KS in je zadolžen za izvajanje planov krajevnih skupnosti. Sestaja pa se vsakih 3–6 tednov. Najvišji organ KS je skupščina. Ta sprejema vse pomembne odločitve in skrbi za realizacijo vseh pomembnih zadev v krajevni skupnosti. Sestaja se 4–5-krat letno. Zbori občanov, ki delujejo v vseh zaselkih, se sestajajo v poprečju le 4-krat letno. Ponavadi se na zborih obravnava problematika, ki bo na dnevnem redu skupščine. Redno se krajanom posreduje informacija o delu KS, predvsem pa, kaj se je naredilo v KS s sredstvi samoprispevka. Zadovoljni smo tudi s sestajanjem operativnih organov krajevnih skupnosti. Ti dosledno izvršujejo vse naloge. Največ težav imamo s potrošniškim svetom, ki

kljub nekajkratnim sklicem ni prišel dlje kot do konstituiranja.«

»Letošnjo jesen so na vseh nivojih veliko govorili o uresničevanju delegatskega sistema. Kako je s tem pri vas?«

»Črnjani se lahko pohvalimo z našo delegacijo, ki nas zastopa v skupščini občine Ravne. Redno se sestaja in tudi temeljito predela gradivo za skupščino SO Ravne. Skoraj ni bilo seje, na kateri naša delegacija ne bi imela predlogov in pripomb, ki so se našle na problematiko KS. So pa zato nekoliko manj aktivni delegati v SIS. Da bomo tudi v Črni videli, kako so letos delovale delegacije v SIS, bomo ob koncu leta naredili temeljito analizo.«

»V Črni ste baje zadovoljni s povezovanjem z zaselki?«

»Povezovanje je v zadnjih dveh letih nekoliko bolj zaživel. Imeli smo srečno roko pri ustanavljanju vaških skupnosti (Javorje, Podpeca, Koprivna in Žerjav). Prav s pomočjo vaških skupnosti smo v vseh teh zaselkih aktivirali krajanje za delo KS, predvsem pa, da prispevajo svoj delež za razvoj svojega kraja — zaselka. Mislim, da je povezovanje kar zadovoljivo. Vseh sej na terenu se udeležujemo predstavniki KS, vsi predsedniki vaških skupnosti pa so tudi člani sveta skupščine krajevnih skupnosti. Skoraj ne mine seja, na kateri se ne bi obravnavala problematika zaselkov.«

»Zaradi razvejanosti krajevnih skupnosti verjetno razmišljate o reorganizaciji?«

»V začetku novembra je svet skupščine KS sprejel smernice za srednjeročni plan 1981–85. V njih piše tudi, da mora biti v srednjeročnem planu dokončno odločeno, kako bo v bodoče organizirana sedanja krajevna skupnost Črna. Mislim, da ima vse pogoje za novo krajevno skupnost vaška skupnost Žerjav. Žerjavčani se bodo morali čimprej odločiti, ali bodo imeli svojo lastno KS, medtem ko imajo za to manj pogojev v Koprivni in Podpeci.«

»Črnjani ste se ponovno na referendumu z visokim odstotkom odločili za nov samoprispevek. Kako ga uporabljate?«

»Samoprispevek 1975–79 smo v glavnem uspešno realizirali, zato je tudi bil zadovoljiv odstotek naših krajanov na referendumu. Iz prejšnjega samoprispevka so ostale le nekatere neizvršene po-

Vsakdanje poti

stavke. Vendar smo sredstva sedanjega samoprispevka namenili tudi za realizacijo teh postavk. Drugače pa bomo s sredstvi novega samoprispevka v Črni uredili javne telefonske govornice. Te bodo gotove že letos. Preurejamo staro poročno sobo in matični urad. Dela naj bi bila končana do februarja 1980. Težave so le z opremo.

S sofinanciranjem trgovskega podjetja Koloniale bomo zgradili v Žerjavu novo trgovino. Pridobili smo lokacijsko dovoljenje. Zagotovljena pa so tudi vsa sredstva, tako da bi z gradnjo lahko

pričeli vsak čas. Svečana otvoritev naj bi bila v prihodnjem letu. S sredstvi samoprispevka bomo še posodobili TV pretvornik na Sumahovem vrhu in opredelili 'industrijsko lokacijo'. To je idejni projekt za razvoj industrije, v kateri bi naj dobile zaposlitev predvsem ženske. O tem smo se v zadnjih dveh letih veliko pogovarjali. Bili so že konkretni dogovori, končno pa smo spoznali, da v zgornji Mežiški dolini zaradi slabih elektroodvodov nimamo dovolj elektrike niti za današnje potrebe.«

F. Rotar

SZDL o delovanju delegatskega sistema

Ker je ena temeljnih nalog in obveznosti SZDL razvoj in krepitev socialističnih samoupravnih odnosov in s tem delovanje delegatskega sistema v praksi, je OK SZDL Ravne že v letu 1977 obravnavala in ocenila uresničevanje delegatskih odnosov v ravenski občini. Že takrat je opozorila na vrsto pomanjkljivosti in tudi nakazala določene rešitve.

Kljub temu da so v drugem mandatnem obdobju bili doseženi določeni premiki in uspehi, z delovanjem delegacij in delegatov še vedno nismo zadovoljni. Vse prepogoste so nesklepčne seje, če pa so že, so na robu sklepčnosti. Na drugi strani pa ugotavljamo, da naši delegati (vsak tretji delavec je član ene delegacije), ne delujejo, kot bi morali. Prvi korak za izboljšanje v tej smeri so v predhodnih pripravah naredile družbenopolitične organizacije in skupščina občine Ravne z oceno o delovanju delegatskega sistema. O uresničevanju delegatske-

ga sistema in odnosov pa so spregovorili tudi člani občinske konference SZDL Ravne, ki je bila 15. novembra.

Uvod v razpravo je podal Marko Matkovič, predsednik OK SZDL, in med drugim dejal:

Razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov smo in še vedno moramo posvečati tudi v ravenski občini veliko pozornost. Z razvijanjem in uresničevanjem samoupravnega delegatskega sistema v združenem delu delavci nenehno utrjujejo svoj položaj in razvijajo zavest o svoji vlogi v političnem sistemu. Prav tako pa tudi delegatska praksa v krajevni skupnosti postaja vedno bolj način razmišljanja in samoupravnega delovanja. Seveda moramo pri tem še veliko storiti, da se delegati ne bodo sestajali le na sejah delegacij in delegatskih konferencah ter da so navzoči le na sejah skupščin krajevnih skupnosti, ampak da se bodo

bolj pogosto vključevali tudi v neposredne oblike dela organizacij SZDL (sekcije, vaški in ulični odbori, hišni sveti itd.). Njihova stališča in opredelitve v skupščinah DPO in SIS morajo biti vse bolj rezultat razmišljanja in hotenj vseh delovnih ljudi in občanov. Pri tem je pomembno še zlasti dejstvo, da moramo težišče političnega delovanja prenesti v osnovne celice družbenega življenja in da vključujemo v te procese iz leta v leto širši krog delovnih ljudi in občanov.

Danes lahko ugotovimo, da se nam tudi v drugem mandatnem obdobju uveljavljanja in poglobljanja delegatskega sistema pojavljajo nekatere napake in pomanjkljivosti, kot so: nedosledno uveljavljanje samoupravnih odnosov in organiziranost v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, nepovezanost delegacij v temeljnih skupnostih oziroma z delovnimi ljudmi in občani, nepovezanost z organi upravljanja, strokovnimi službami, poslovnimi organi, z drugimi delegacijami ter družbenopolitičnimi organizacijami, ki se sedaj še vse premalo vključujejo v delo delegacij. Nadalje je premajhna povezanost delegacij za skupščine družbenopolitičnih skupnosti z delegacijami SIS. Pri tem pa o povezanosti delegacij v isti temeljni organizaciji skoraj ne moremo govoriti.

Tudi v samoupravnih splošnih aktih temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti po večini ni zaslediti določb o tem, kako delegacije oblikujejo temeljna stališča. Na tak način je jasno, da nimamo razčiščenega, katera stališča lahko oblikujemo na delavskih svetih in drugih organih in katera stališča se morajo oblikovati na zborih delavcev. Tudi z neaktivnostjo oziroma nezainteresiranostjo posameznih delegacij za vključevanje v probleme svoje samoupravne organizacije ali skupnosti in neodgovornostjo pri opravljanju delegatske funkcije se še vse pre pogosto srečujemo, zlasti v SIS. To pa večkrat vodi do tega, da se v delegacijah uveljavljajo posamezni interesi ali interesi določenih struktur.

Delegacije še vedno delajo v marsikateri sredini neorganizirano in ob nerazviti odgovornosti OO ZK, sindikata, SZDL v temeljnih sredinah. Tako družbenopolitične organizacije še pogosto ne spremljajo problemov, ki se obravnavajo na delegacijah in kaj hitro pridemo do razkoraka med vsebino delovanja DPO in vsebino delovanja delegatskih teles. Zato pri tem velja izpostaviti usklajevanje različnih interesov ter vlogo družbenopolitičnega zbora, ki mora omogočiti, da bodo samoupravno in politično organizirani delavci, delovni ljudje in občani, njihove organizacije in skupnosti na temeljih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov vedno po demokratični poti našli svoj skupni razvojni interes.

Po daljši razpravi je konferenca sprejela naslednje sklepe:

1. V vseh temeljnih sredinah družbenopolitičnih organizacij, to je v vseh KK SZDL, OO ZK, sindikata, mladine, ZZB NOV, moramo izpeljati široko politično akcijo in izdelati konkretne analize o razmerah delovanja de-

legatskega sistema. Naloga vseh osnovnih organizacij je, da konkretno in realno ocenijo uspehe in slabosti delovanja delegatskega sistema in takoj pristopijo k oceni vzrokov ter sprejmejo ukrepe za izboljšanje stanja.

2. Osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij morajo s svojo dejavnostjo še v večji meri zagotavljati svoj neposredni aktivni odnos do razreševanja vseh nalog delegatskega sistema in se s tem dejansko vključiti v delo delegacij, jih usmerjati in usklajevati njihova stališča v TOZD, KS in SIS.

3. Družbenopolitična aktivnost vseh družbenopolitičnih organizacij mora krepiti neposreden vpliv delavcev, delovnih ljudi in občanov na določitev v TOZD in KS in s tem zagotavljati prisotnost njihovih interesov v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in SIS, jim omogočiti dogovarjanje in sporazumevanje ter usklajevati interese, s tem pa zagotoviti njihov neposreden vpliv na oblikovanje vseh družbenih odločitev.

4. Mnogo bolj kot doslej moramo poudariti vlogo delegatov in delegacij. Uresničiti moramo načelo, da je delegacija odgovorna delavskemu svetu in zboru delavcev v TOZD ter skupščini KS in zboru delovnih ljudi in občanov v KS. Istočasno pa tudi v temeljnih samoupravnih aktih jasneje opredeliti pravice, dolžnosti in odgovornosti za delo delegacije, delegatov in pogoje za njihovo delo ter izpostaviti odgovornost poslovnih organov za delo delegatov in delegacij. Opredeliti moramo, kako naj delegacije oblikujejo svoja temeljna stališča, zlasti pa, katera so tista temeljna vprašanja, glede katerih delegacija oblikuje svoja stališča po predhodnem izjavljanju delavcev oziroma delovnih ljudi in občanov.

5. Družbenopolitične organizacije so odgovorne za povezanost delegacij znotraj temeljne samoupravne skupnosti s samoupravnimi organi, s strokovnimi službami in s poslovnimi organi. Predvsem moramo zagotoviti delegaciji v TOZD enakopraven položaj s samoupravnimi organi. Zato mora delovna usmeritev delegacij imeti osnovo o programih samoupravnih organov, v programih skupščine občine in SIS. Prav tako pa morajo biti programi skupščin usklajeni s programi dela družbenopolitičnih organizacij, KS in SIS.

6. SZDL v občini in KS, zlasti pa še komunisti v njej, mora izgrajevati in opredeljevati takšne delegatske odnose, ki zagotavljajo delegacijam in delegatom, da bodo v vseh sredinah opravljali svojo delegatsko funkcijo in zagotavljali prisotnost interesov delegatske baze v delegatskem sistemu. Pri tem moramo uveljaviti našo organiziranost in metode dela, tako da bodo hišni sveti, vaški odbori, sekcije, koordinacijski odbori in sveti v živem stiku z delegacijami in bodo postali mesto izražanja in usklajevanja konkretnih interesov.

7. Družbeni dogovor o oblikovanju družbenih svetov je bil na zborih SO Ravne in v vseh družbenopolitičnih organizacijah sprejet v tem mesecu (novembra). Naloga vseh nas je, da sedaj razvijamo vsebino delovanja teh

svetov, da bodo imeli pomembno vlogo pri demokratizaciji pripravljanja, sprejemanja in izvrševanja določitev na vseh ravneh upravljanja v naši družbi. Naša udeležba v delu družbenih svetov se bo morala izkazovati tudi kot prevzemanje odgovornosti vseh družbenih dejavnikov za vsebino v skupščini sprejetih sklepov, kar bo predstavljalo tudi pomembno oporo delegatom v delegatskih skupščinah pri sprejemanju družbenih odločitev.

8. Vloga družbenopolitičnega zbora pri uveljavljanju sistema socialističnega samoupravljanja v vitve, kot jo zahtevata ustava in naši občini ni prišla do uveljavljanja zakon o združenem delu. Vse preveč se še družbenopolitični zbor ukvarja s formalnostmi (sklepčnostjo, formalnim dnevnim redom), vse premalo pa se prek družbenopolitičnega zbora uresničuje vloga družbenopolitičnih organizacij kot sestavina skupščinskega in delegatskega sistema. Zato morajo DPO prevzemati odgovornost za delovanje družbenopolitičnega zbora in prek njega za demokratično utrjevanje in uresničevanje temeljnih smeri družbenega razvoja.

9. Delovanje delegacij in delegatskega sistema na področju uresničevanja in uveljavljanja interesnih skupnosti je bolj formalno, po vsebini še slabo uresničevano. Skupščine SIS še niso razvite v stalno obliko demokratičnega odločanja, preveč so zaprte v svoj institucionalni okvir in so s tem razvile svojo notranjo organizacijo. Namesto da bi bil osnovni poudarek odločanja in usklajevanja interesov uporabnikov in izvajalcev oziroma njihovem sporazumevanju, so se razvili in utrdili izvršilni odbori in na osnovi njihovega dela stro-

kovne službe. Za preseganje takšnega stanja delovanja delegatskega sistema v SIS morajo DPO (SZDL, ZK, sindikat) s svojim aktivnim vključevanjem v sistem poskrbeti za to, da ne bo delegat samo opazovalec in potrjevalec stališč in sklepov, sprejetih v ozkih krogih — forumsko.

10. Pogoj za uspešno delo delegatov in delegacij je tudi njihovo nenehno izobraževanje in usposabljanje. Smatramo, da je nujno potrebno, da vsak delegat osvoji program že dogovorjenih dvodnevni seminarjev, ki jih je na pobudo SZDL organizirala delavska univerza Ravne za vodje delegacij. Seminarji za vse delegate se naj začnejo v decembru 1979. DPO in poslovnimi organi v TOZD, KS in SIS so zadolženi, da zagotovijo take pogoje dela za delo delegatov in delegacij ter njihovo usposobljenost pri tem delu, da bo delo delegatov, kot smo si ga zamislili, v našem samoupravnem socialističnem sistemu z zakonom o združenem delu in novo ustavo.

11. Za uspešno spremljanje in usmerjanje dela delegacij od DPO, je nujno potrebno, da so le-te pravilno, pravočasno in v ustreznih oblikah informirane o celotnem dogajanju v našem samoupravnem delegatskem sistemu. Zato si moramo vsi prizadevati in vložiti vse napore pri ustanavljanju indok centra na nivoju skupščine občine Ravne. V okviru možnosti finančnih, kadrovskih in drugih pogojev moramo pripraviti družbeni dogovor o ustanovitvi indok centra, zagotoviti njegovo delovanje ter s tem popolnejšo informiranje vseh delovnih ljudi in občanov v naši občini.

Zbral: F. Rotar

Jalove brazde

Z D R A V J E

PREHRANA PO OPERACIJI ŽELODCA

Operiran želodec ima za razliko od zdravega manjšo prostornino, izgubi prirodno mišično zaporo, kar povzroča hitro praznjenje želodca in ima običajno tudi manj kisline zaradi odstranitve dela sluznice.

Značilnosti diete

— Obroki naj bodo majhni, a pogostni (5–6-krat dnevno).

— Hrana dobro prežvečimo! (Pogoj: dobro zobovje).

— Hrana naj bo bogata, sestavljena iz lahko prebavljivih beljakovinskih živil (mlado meso, ribe, perutnina, jajca, jogurt, kislo mleko, skuta, mladi nepikantni siri).

— Hrana naj bo bogatejša z maščobo (smetana, majoneza, maslo, fina olja).

— Z jedilnika izključimo jedi, ki vsebujejo veliko škroba in sladkorja (riž, testenine, žganci, cmoki, svačjki, med, sladkor, marmelada, džemi, močnate slaščice, svež bel kruh).

— Hrana naj bo gosta.

— Pijače uživamo le izven obrokov (ne pri jedi ali neposredno po njej).

— Hrana naj bo zmerno pikantna (začinjena le z domačimi začimbami in zelišči).

— Zelenjava in sadje mora biti mlado in sočno, sicer ga pretlačimo. Stročnice uživamo le pretlačene, v majhnih količinah.

— Ker večina bolnikov ne prenaša več mleka in mlečnih jedi, nadomeščamo dragocen vir beljakovin in vitaminov z drugimi živili.

— Ker bolniku prija nekoliko bolj kiselkasta hrana, je dovoljena uporaba poljubnih količin limoninega soka ali razredčenega kisa. Manjše količine kiselkaste vina ne škodijo, žal pa pogosto vodijo v alkoholizem, zato priporočamo posvet z zdravnikom.

— Kajenje opustimo ali vsaj močno omejimo.

Koroški zdravstveni dom,
referat za zdrav. varstvo

ni, privoščijo pa si pravico, da izrekajo sodbe o kulturni aktivnosti.

Če smo profesionalizirali telesno kulturo, ker je pač masovna, bomo morali prej ali slej storiti vsaj prvi korak k profesionalizaciji organizatorjev kulture — vsaj enega. Mesto kulturnega animatorja je že več let prazno, nihče pa ni ukrenil ničesar, da bi ga s primernim človekom zasedli — pri tem še to, da nam takega človeka ni treba daleč okoli iskati. Politično podporo imamo — celo nalogo, družbeno podporo imamo — čemu še torej čakamo? Vsaka zamuda se nam negativno obrestuje.

TRETJA UGOTOVITEV — prostori za kulturno delo v kulturi so marsikje neprimerni, za RAVNE lahko trdimo, da so škandalozni. Mladina, ki je edino upanje in bodočnost tudi v kulturi, se pač noče podati v prostore, ki so vse prej kot udobni in funkcionalni. Dokler teh ne bo, ne bo naraščala, če pa tega ne bo, bodo akcije stihijske — kot so sedaj — srečanje združenih pevskih zborov, Vorančevi dnevi, potem je pa v glavnem konec. Kaj bi rekli če bi se šport odvijal v takih zaletih, vmes pa nič? Enkrat bo treba prostore zgraditi. Nekateri očitajo, češ saj je spominska bajta dovolj denarjev požrla. Ze res, da ni bila poceni, toda ta dolg našemu pisatelju — revolucionarju bi bili morali Korošci že zdavnaj plačati in nima nič opraviti z objekti za pospeševanje aktivnega kulturnega dela. Popolnoma res pa je, da je vprašljivo drobljenje sredstev in kadrov po vsej dolini. Lokalna zagledanost in zaprtost nas pa res tepe in edino opravičilo je, da nam je to menda prirojeno.

ČETRTE UGOTOVITEV — sredstva javnega obveščanja ostajajo večinoma gluha in slepa za kulturne manifestacije, razen redkih izjem. Za Ravne je sploh znano, da imamo poročevalsko službo tako urejeno, da zares nikogar ne zmoti, pa tudi drugod izgleda,

ni drugače. Seveda, če ni nihče za to dejavnost tudi profesionalno odgovoren, se pač ne pobriga ali pa ga ne slišijo, kadar je treba vest o kulturnih dogodkih dati v eter ali tisk.

Slovenjgrader je lahko za vzor kako se to opravi! Vsaka kulturna akcija je sestavni del našega življenja in politično pozitivno usmerjena, zato nosi s seboj vse prvine samoupravnega življenja in ni razlogov, da bi jih ignorirali, druge pa potencirali. Sploh pa pozabljam, da živimo ob meji in se odmev naših kulturnih akcij čuje daleč prek meje, če že ne nastopamo kar pri njih. Kulturno življenje je močna moralna podpora naših bratov onstran meje in jim te pomoči ne odrekamo, zakaj pa bi tedaj o njej molčali?

PETA UGOTOVITEV — poslovodne in družbenopolitične strukture se premalo pojavljajo na naših kulturnih manifestacijah, ne samo prireditvah, tudi na organizacijskih akcijah, planiranju itd.

Da bi kdo na silo hodil nekam, kjer ga življenje ne zanima, res nima smisla. Gluhi ne bo poslušal koncerta in slepi ne gledal dramske predstave. Toda ljudje na takih položajih pač ne smejo biti popolnoma gluhi in slepi, čeprav niso trenutno ravno navdušeni. To je del njihove funkcije. Je že tako, da še vedno velja mnenje, da je prisotnost teh in teh ljudi priznanje akciji in deluje vzgojno, njihova odsotnost pa nehote potrjuje, kako »malo važno« je vse skupaj. Torej le nosijo del moralne odgovornosti, kakšno bo življenje v prihodnje.

Doživetje na Jesenicah potrjuje optimizem. Niso ljudje vsega krivi in nikjer ni rečeno, da se »čudež« na Ravnah ne bi mogel zgoditi, kot se je na Jesenicah. Venomer iščemo poti, kako se sporazumevati in dogovarjati. Nihče več ne dvomi, da je odkrit pogovor mogoče le med kulturnimi, prosvetljenimi ljudmi. Čemu se tedaj toliko izmikamo in odlagamo na jutri?

Mitja Šipek, dipl. ing.

Čudež na Jesenicah

Tako smo rekli temu, kar smo doživeli v petek, 16. novembra, zvečer, ko smo v okviru srečanja dramskih družin SOZD Slovenskih železarn v kulturnem domu na Jesenicah nastopili s priredbo Vorančevega Doberdoba »Judenburg«, ki je tokrat doživel že 28. predstavo.

Dvorana je bila do zadnjega sedea polna in tako je bilo menda vsak večer, so rekli gostitelji, saj so se predstave vrstile od ponedeljka naprej, ko je nastopilo amatersko gledališče iz Štor s Kesselringovo igro »Arzenik in stare čipke«, v torek je Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane prikazalo Hadžičovo igro »Državni lopov«, v sredo je nastopila domača igralska skupina Tone Čufar iz Jesenic s Kleistovim »Razbitim vrčem«, v četrtek je gostoval gledališki krožek Slovenske gimnazije iz Celovca s Petanovim »Obtoženim volkom«, v petek ravenska Svoboda s Prežih-Šipkovo priredbo »Judenburg« in v soboto dopoldne za slovo zopet domača skupina z recitalom »Slovenska moderna«, kjer so se vrstili teksti Cankarja, Ketteja, Murna in Zupančiča.

Jesenice, ki imajo kar 33 % prebivalcev iz drugih — neslovensko govorečih republik, so vsak večer napolnile dvorano k dramskim predstavam. Tega si na Ravnah kljub skoraj izključno slovenski publiki le ne moremo privoščiti.

Kaj se je torej zgodilo? Pravijo, da nič posebnega, da je bil pač izbor programa tak, da je že vnaprej obljubljal bogat obisk in pa, da so pravilno pristopili k aktiviranju in animiranju publike, čeprav so tudi tam ugotovili, da so

dostikrat manjkali tisti, ki bi jih še najprej pričakovali.

Kulturne akcije, ki jih načrtuje svet sindikatov na dramskem, pevskem, folklornem in drugih področjih kulture, so v zadnjih letih zares zaživele. Na posvetu v soboto so udeleženci skušali na kratko analizirati dosedanje delo in bodoče naloge in strniti svoje misli v nekaj sicer načelnih, toda življenjsko važnih napotkov.

PRVA UGOTOVITEV — le organizirano delo je porok za uspeh. Ni res, da ljudje niso zainteresirani za kulturno delo, največkrat so premalo obveščeni in pa vzpodbude manjka. S tem ko je sindikat v svoj program vključil aktiviranje kulturnega življenja tako pri izvajalcih kot pri uživalcih, je stopil na edino pravilno pot, ki dopolnjuje njegovo poslanstvo — delavska organizacija. Zgodilo se je to, kar smo samo želeli, da iniciativa prodira iz tovarne na teren in ne obratno. Tako je tudi edino prav, saj je tovarna finančna in kadrovska baza za tovrstno življenje.

DRUGA UGOTOVITEV — aktivnost je še vse preveč vezana na eno ali nekaj oseb. Če teh ne bi bilo, bi akcija morda zopet zapala. Tudi pri nas je tako. Imamo srečo, da se redki aktivisti z vsemi močmi borijo, da bi akcije tekle po načrtu, vrtajo za finančnimi sredstvi, prepričujejo samoupravne in nesamoupravne strukture, da je za delovanje potreben tudi čas, in da ga mora skupnost vsaj delno najti za tiste, ki že itak ogromno svojega prostega časa žrtvujejo za organizacijo, za vaje, za nastope v primeru s tistimi, ki so kulturno mlačni ali kar pasiv-

Ob Meži

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Marijan Krišelj, Mount Everest Sagarmata, dokumentarni zapis, ZO 112 str. 240 din.

Knjiga je svojevrstno pričevanje o naši himalajski odpravi. Strnjena nam v lepem jeziku in zelo doživeto opisuje dogajanje napisano z zornega kota človeka, ki je odpravo spremljal z vso angažiranostjo.

Tomo Rebolj, Alfa Pauna, povest. PK., Lj., 120 str., 185 din.

Gre za skupino ljubljanskih mladostnikov, ki s krokanjem, pobalinstvom in z grobim besedovanjem, ki napolnjuje zadrege neizrekljivega, skušajo uveljaviti svoje bivanje v svetu, ki jih obdaja. V tem svetu ne najdejo cilja, ker jim ga svet tudi ni znal pokazati. Njihovo blodenje izraža upor, zaničevanje snobovstva, prezir vsakršne avtoritete, a za to fasado grobosti živi dobro človeško jedro.

Anton Grad, Slovensko — španski slovar, DZS, Lj., 750 str., 650 din.

Slovar bo dobro služil vsem, ki imajo opravka s tem pomembnim svetovnim jezikom, čeprav seveda ni mogel zajeti celotnega besednega fonda evropske ni ameriške španščine.

PREVODI

Shaun Herron, Satanov zeleni otok, ZO, Mb., 279 str., 240 din.

Roman je nosilna in močna zgodba z vsemi elementi dobrega trilerja. Pripoveduje o trdem življenju v sedanji Irski.

H. Melhior, Speči agent, roman, PZ., MS., 385 str. 230 din.

To je akcijsko delo na vojno tematiko, napisano z globoko, občloveško, antinacistično naravnostjo. Gre v tisto zvrst knjig, ki jih prebereš na dušek.

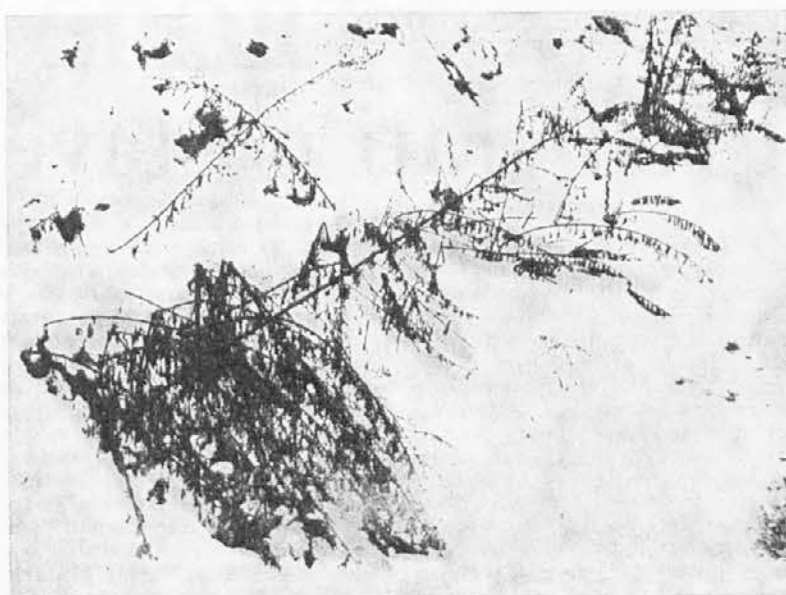
Victorija Holt, Vrag na konju, roman, PZ., MS., 380 str., 220 din.

Strastna ljubezen, nemiri pred začetkom francoske revolucije, spopad med aristokracijo in ljudstvom, to je vsebina najnovejšega pisateljičinega romana. Napeta pripoved bo privabila bralce, ki jim je taka literatura všeč.

Pascal Laine, Čipkarica, roman, PD., Lj., 106 str., 70 din.

Zgodba o dekletu z umišljenim svetom, ki ga zruši napačno izbran moški, kar v končni posledici privede dekletu v psihiatrično bolnico. Opisi so sugestivni, tako da bralca nepriljeno pripravi do razmišljanja.

(Po Knjigi 79)

Grafika I

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 6231 Prenaponi i koordinacija izolacije 1979.
- 6232 Zaštita i automatizacija 1979.
- 6333 Komunikacija 1979.
- 6334 Perturbacije 1979.
- 6335 Elektranske i energetske sisteme.
- 6336 Abramov N. N., Snabdevanje vodom 1974.
- 6337 M. E. Aljtovskog. Hidrogeološki priručnik 1973.
- 6338 Rausa Hauter, Tehnička hidraulika 1969.
- 6339 Kaufman G. Harald, Carcer Management. A Guide to Combating Obsolescence 1975.
- 6340 Multiple Criteria Decision Making 1976.
- 6341 Bauman H., Statistische Prüfung 1978.
- 6342 Attali J. Guillaume M., Anti ekonomika.
- 6343 Leksikon marketinga 1977.
- 6344 Musafija B., Obrada metala plastičnom deformacijom 1979.
- 6345 Modern Drafting Practices and Standards Manual 1978.
- 6346 Ljubičić N., Splošna ljudska obramba strategija miru 1977.
- 6347 Vojaški slovar 1977.
- 6348 Maric K., Pravilno i pogrešno 1975.
- 6349 Dietzel F., Technische Wärmelehre 1976.
- 6350 Mönch E., Einführungsvorlesung Technische Mechanik 1978.
- 6351 Brust A., Das Programmieren technischer Probleme 1975.
- 6352 Bohl W., Technische Strömungslehre 1978.

- 3096/29 DIN Taschenbuch 29; Normen über Federn 1979.
- 6353 Andrejčič R., Matematična statistika 1976.
- 6354 Tietze U. Ch. Schenk, Halbleiter Schaltungstechnik 1978.
- 6355 Rees Jones J., Cams and Cam Mechanismus 1978.
- 6356 Nährmann D., Standard-schaltungen der Industrie — Elektronik 1976.
- 6358 Japelj T., Prezračevanje in ogrevanje 1976.
- 6359 Klasch G., R. Hofer, Industrielle Elektronik — Schaltungen 1978.
- 6360 Interna medicina 1975.
- 6361 Bernstein H., Hochintegrierte Digitalschaltungen und Mikroprozessoren 1978.
- 6362 Pelko H., Praxis mit Mikroprozessoren 1978.
- 6363 Weinberg P., Marketingentscheidungen 1974.
- 6364 Ruder E., Tipografija. Priročnik tipografskega oblikovanja 1977.
- 6365 Rut B., Obrasci kulture 1959.
- 6366 Umberto Eko, Estetika i teorija informacije 1977.
- 6367 Makluan M., Poznavanje opštih človekovih proizvedenja 1971.
- 6368 Koželj S., Sredstvo in metode za povečanje ažurnosti v računovodstvu 1979.
- 3587/463 Zadič M., Uvođenje korištenja elektronske mikrosone u crnoj metalurgiji 1979.
- 3587/464 Čurčić R., Uvođenje korištenja elektronske mikrosone u rješavanju tehn.

- problema crne metalurgije 1979.
- 3587/465 Horgas M., Razvoj metoda fazne analize čelika 1979.
- 3587/466 Mujezinović F., Unapređenje primjene elektronske mikroskopijske u ispitivanju čelika 1979.
- 3587/467 Tasovac A., Unapređenje primjene elektronske mikroskopijske u ispitivanju čelika 1979.
- 3587/469 Gašperšič B., Izkorišćanje otpadne toplote dimnih plinov 1979.
- 3587/470 Jager R., Določevanje oligoelementov v metalurških surovinah z rentgensko fluorescenco 1978.
- 3587/471 Torkar M., Vpliv oligoelementov na predelavo in lastnosti jekel 1977.
- 3587/472 Rodič J., Korelacija REM, TEM in preiskav z mikrosondo 1979.
- 3587/473 Koroušič B., Teoretični študij reakcij med kisikom in dezoksidanti 1979.
- 3587/474 Letno poročilo 1978.
- 6369 Oberflächenfehler an warmgewalzten Flachstahlzeugnissen 1978.
- 6370 Component technology and standardization 1971.
- 6371 Oscilovanje obradnog sistema 1975.
- 6372 Prerada lima izvlačenjem i ocena obradivosti lima 1976.
- 6373 Automatizacija tehnoloških postupaka 1977.
- 6374 Mulej M., Ustvarjalno delo in dialektična teorija sistema 1979.
- 6375 Jovanović P., Upravljanje razvojem u organizacijama udruženog rada 1977.
- 6376 Turk I., Uvod u ekonomiko temeljne organizacije zduženega dela 1979.
- 6377 Černelč M., Monografija o presnovi železa 1979.
- 6379 Sudar J., Promativne aktivnosti 1979.
- 6380 Ilić S., Psihosociološki aspekt informiranja v združenem delu 1979.
- 6381 Rakin M., Zavarivanje i srodni postupci 1976.
- 6382 Kucharčik L., Posebni problemi ulivnih in napajalnih sistemov 1978.
- 6383 Lange K., Gesenkschmieden 1977.

- 6384 Stojič M., Kontinualni sistemi automatizacije upravljanjem 1978.
- 6385 Meetham A. R., Encyclopedia of Linguistics, information and Control 1969.
- 6386 Meffert H., Marketing heute und morgen 1975.
- 3338/79/1 Annual Book of ASTM standards Part 1 — Steel Piping, Tubing and Fittings 1979.
- 3338/79/2 Annual Book of ASTM standards Part 2 — Ferrous Castings, Ferroalloys 1979.
- 3338/79/3 Annual Book of ASTM standards Part 3 — Steel — Plates, Sheet Strip Wire, Metallic Coated Products 1979.
- 3338/79/4 Annual Book of ASTM standards Part 4 — Steel Structural Reinforcing, Pressure Vessel, Railway Fasteners 1979.
- 6387 Borgesst C., Verkaufs — Diktaktik 1973.
- 6388 Warmumformung und Warmfestigkeit 1975.
- 6389 Hannan E. J., Time Series Analysis 1977.
- 6390 Goričar J., Temelji obče sociologije 1975.
- 6391 Mehring F., Karl Marx 1974.
- 6392 Kardelj E., Razvoj slovenskega narodnega vprašanja 1977.
- 6393 Josip Broz Tito, Referati s kongresov KPJ 1978 1—5.
- 6394 Zagorac M., Industrijska toksikologija 1978.
- 6395 Veličkovič D., Fizičke štetnosti. Buka i vibracije 1978.

O LAŽI

Laž lahko rani stokrat huje kakor kopje.

Afriški pregovor

Nenevarna laž je boljša od žaljive resnice.

Asham

Laž ima sedem različnih variant, resnica samo eno.

Afriški pregovor

So okoliščine, v katerih je laž najsvetejša dolžnost.

Labiche

VZORCI MODERNE PROZE:

Franz Kafka

Pred vrati postave

Pred vrati postave stoji vratar. K temu vratarju pride človek s kmetov in prosi, naj mu dovoli vstop v postavo. Vrtar pa pravi, da mu zdaj ne more dovoliti vstopa. Človek premisli in potem vpraša, če bo mar potemtakem kasneje smel vstopiti. »Mogoče,« pravi vratar, a zdaj ne. Ker so vrata postave odprta kot vedno in ker se vratar odmakne v stran, se človek skloni, da bi skozi vrata videl v notranjost. Ko vratar to opazi, se zasmeje in pravi: »Če te tako mika, daj, poskusi vendar, vstopi nakljub moji prepovedi. A pomni: Mogočen sem. In jaz sem šele najnižji vratar. Od sobane do sobane stoje sami vratarji, eden bolj mogočen od drugega. Že zgolj pogleda na tretjega niti jaz več ne prenesem.« Takšnih težav človek s kmetov ni pričakoval: postava bi pač morala biti dostopna vsakomur in vsekdar, si misli, a ko zdaj natančneje pogleda vratarja v kožuho, ko vidi vratarjev veliki, šilasti nos, njegovo dolgo, redko, črno tatarsko brado — tedaj le sklene, da bo raje počakal, dokler ne učaka dovoljenja, da sme vstopiti. Vrtar mu da pručko in mu dovoli, da sme sesti ob strani, zraven vrat. Tam sedi dneve in leta. Velikokrat poskuša doseči, da bi smel vstopiti, in s prošnjami utruja vratarja. Vrtar ga večkrat kaj malega zaslišuje, izprašuje ga o domu in še o marsičem, a vprašanja so vsa po vrsti neosebna, kakor pač izprašujejo veliki gospodje. Na kraju pa vedno znova pove, da ga še ne more spustiti noter. Človek se je za na pot opravił z mnogimi rečmi in uporablja vse — pa naj bo še tako dragoceno — kot podkupnino, da bi vratarja pridobil. Ta sicer vsako stvar sprejme, a hkrati reče: »Vzamem samo zato, da si ti ne bi mislil, da si kaj opustil.« Vsa ta dolga leta človek vratarja skoraj neprestano opazuje. Na druge vratarje pozabi in zazdi se mu že, da mu edinole ta prvi ovira vstop v postavo. Preklinja nesrečno naključje, prva leta brezobzirno in glasno, kasneje pa, ko ostari, godrnja samo še takole

predse. Na otročje mu gre, in ker je v dolgoletnem študiju vratarjevega pojava spoznal celo bolhe v njegovem kožuhočinastem ovratniku, prosi zdaj celo te bolhe, naj mu pomorejo in vratarja preprosi. Nazadnje mu oslabi vid in zdaj ne ve več, ali se okrog njega zares temni ali ga samo varajo oči. Pač pa zdaj v temi razbere soj, ki neizbrisno lije skozi vrata postave. Zdaj ne živi več dolgo. Pred smrtjo se mu zbero v glavi vse izkušnje teh let, zgostijo se v vprašanje, ki ga doslej vratarju še ni izrekel. Pomigne mu, ker se ne more več zravnati; telo mu je namreč že skoraj otrpnilo. Vrtar se mora globoko skloniti, ker sta zdaj po velikosti še dosti bolj narazen kot prej. »Kaj bi pa zdaj še rad izvedel?« vpraša vratar, »nenasiten si.« »Saj si vendar vsi prizadevajo, da bi dosegli postavo,« pravi človek, »kako torej, da v vseh dolgih letih razen mene nihče ni terjal, da bi smel noter?« Vrtar uvidi, da se človeku bliža konec, in da bi mu še segel v pojemajoči sluh, se zadere: »Tu nihče drug ni mogel vstopiti, ker so bila vrata namenjena samo zate. Zdaj pojdem in jih zaklenem.«

UMIRJENO TRŽIŠČE

Že več let izdaja pošta SR Nemčije svoje nove izdaje v nakladi 30 milijonov primerkov. Takšna velika naklada vsekakor ne omogoča presenečenj, kakršnih bi mnogi želeli, kljub temu pa se pogosto znamke kaj hitro razprodajo.

Nekateri filatelisti niso zadovoljni s takšnim stanjem. Mnogi želijo, da se naklade zmanjšajo, njihov argument je, da bi se s tem povečalo zanimanje za novitete, kar pa ni bilo sprejeto. Pošta se

Na samem

je opredelila tako, da s svojo izdajateljsko politiko ne gre na roke mnogim špekulacijam. Saj je ocenjeno, da je mnogo več tistih, ki želijo večje naklade. Ni še namreč pozabljeno, koliko težav je povzročila znamka »kruh za ves svet«, ki je bila izdana v manjši nakladi od običajne, saj je bilo toliko intervencij in kritik, da je bila potrebna večja administrativna ekipa za odgovore na vsa protestna pisma.

Menijo, da so filatelisti, vsaj kar se tiče novitet, zaslužili »mirno morje«. Za vse tiste pa, ki bi želeli več doživetij in bujnejše filatelistično življenje, imajo dovolj drugih področij — ovitki prvega dne, maksimum karte in podobno. Tu je vsekakor dovolj možnosti za zadovoljitev hazarderskih strasti.

SOLIDNA IZDAJATELJSKA POLITIKA

Švedske znamke vzbujajo vedno večjo pozornost in popularnost. Prva švedska znamka je bila izdana v letu 1855.

Znamke so namenjene izključno za frankiranje in vedno obdržijo vrednost, ki je za njih naznačena. Nove znamke se lahko kupijo na vseh poštah.

Posebna karakteristika švedskih znamk je, da se izdajajo v obliki traku (za avtomate) in zvezkov (karnetov). Število znamk v serijah je zelo različno. Pogosto se izdajajo znamke v parih, rezane vodoravno ali navpično. Število izdaj je iz leta v leto stalno in samo 4–5 odst. teh znamk se proda zbiralcem.

Za izdelavo načrtov in drugih rešitev so organizirani vedno zelo sposobni umetniki — grafiki, med njimi je najbolj znan Česlav Slani, zelo ugleden pa je tudi Jugoslovian Zlatko Jakuš.

Tudi gravirajo se švedske znamke zelo precizno. Na primer na gravuri, ki predstavlja švedskega kralja Karla Gustava XVI.,

je na najgostejšem mestu vgraviranih 7 krat 7 linij na kvadratni milimeter. Celotna naklada se danes tiska na istem papirju, medtem ko so pred leti uporabljali tudi fluorescenčni papir.

f. u.

300 CICIBANOV SPREJETIH V PIONIRJE

Ob dnevu republike so tudi v Mežiški dolini na vseh osnovnih šolah svečano sprejeli 300 cicibanov v pionirske organizacije. Letošnji sprejem je bil še posebno svečan. Mladinci in pionirji so za novo sprejete pionirje pripravili pestre kulturne programe, svečanemu sprejemu pa so prisostvovali tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnostih, društev in številni starši.

F. R.

LESTVICA HRUPA V DECIBELIH

- 10 — šepet
- 30 — šum listja v gozdu
- 60 — normalen razgovor
- 70 — večina hišnih aparatov (ropot pisalnega stroja)
- 80 — slapovi Niagare
- 90 — sesalec za prah
- 100 — kompresor
- 105 — brzi vlak
- 110–130 — hala tekstilnih strojev
- 115–125 — tovarniška kovačnica
- 120 — meja bolečine
- 130 — smrt laboratorijskih podgan

Lužnikova kašta

REKREACIJA IN ŠPORT

TEKMOVANJE MED TOZD

Elektrotehnične storitve in jeklolivarna so se pomerile v rokometu in nogometu. Livarji so bili boljši v rokometu in zmagali z rezultatom 27:22. V malem nogometu pa so zmagali elektriki z 10:5, največ golov — 6 — je dosegel Marjan Medvoz, za livarno pa je bil dvakrat uspešen Milan Plešej.

NAMIZNI TENIS

ŽENSKA REPUBLIŠKA LIGA

V nadaljevanju republiškega prvenstva se je v Ptujju pomerilo pet najbolje uvrščenih ekip iz prvih turnirjev. Naša dekleta so tokrat osvojila drugo mesto, s tem da so izgubile dvoboj s Kajuhom s 5:3 in premagale Zasavje s 5:3, Ilirijo s 5:0 in Ptuj s 5:1. V skupnem seštevku vodi Fužinar z 38 točkami pred Kajuhom 34, Zasavjem 28, Ptujem 18 in Ilirijo prav tako 18 točk.

ČLANSKA REPUBLIŠKA LIGA

V Mariboru je bilo drugo kolo republiške lige, ki se igra po turnirskem sistemu. Ekipa Fužinarja je potrdila svoje kvalitete in ponovno osvojila prvo mesto, s tem da je premagala vseh sedem nasprotnikov. V zaključni del so se uvrstile ekipe Fužinarja, Kajuha, Sobote in Maribora, ki bodo tekmovala med seboj v obliki »super« ligo na štirih turnirjih.

Prvi turnir je bil v Ljubljani. Zmagala je ekipa Maribora, ki je v odločilnem dvoboju premagala Fužinar s 5:3. Naši igralci so premagali Soboto s 5:0 in Kajuha s 5:2. Po zaključnem jesenskem delu vodi Fužinar z 32 točkami pred Mariborom 28 in Kajuhom 22 točk. Najuspešnejši igralec jesenskega dela prvenstva je naš Pavič, ki je v 42 nastopih zmagal 37-krat. Janežič je na četrtem mestu: dobil je 30 partij v 39 dvobojih.

USPEH JANEŽIČA V BELJAKU

Na turnirju z mednarodno udeležbo je odlično zaigral Izток Janežič, ki je osvojil prvo mesto tako v članski kot v mladinski konkurenci. Uspeh naših je dopolnil še Pavič z osvojenim drugim mestom med mladinci. Pri dekletih je bila Logarjeva druga, Trbižanova pa tretja.

ODBOJKA

PRIČAKOVANA PORAZA FUŽINARJA V I. ZVEZNI LIGI

Ženska ekipa Fužinarja je v prvih dveh kolih igrala s favoritom za naslov državnega prvaka Crveno zvezdo in Radničkim iz Beograda. V prvem srečanju, ki je bilo v Beogradu proti Crveni zvezdi, so naše igralke prestale prvo preizkušnjo s porazom 3:0 (5, 5 in 6). Proti izkušeni ekipi, ki je sestavljena iz sedanjih in bivših reprezentantk, niso mogla naša dekleta več doseči kljub veliki borbenosti.

Druga tekma je bila v športni dvorani na Ravnah proti Radničkemu, ki je nastopil kar s petimi reprezentantkami. Naša dekleta so igrala v prvem nizu nepazljivo in ga izgubile s 15:8, v drugem nizu pa je prikazal Fužinar vse vrline in povedel z 12:8. To pa je bilo vse. Sledili so trije po nepotrebnem zapravljeni servisi in s tem zamujena izredna priložnost za izenačenje v nizih. V tretjem nizu je ženska ekipa Fužinarja popolnoma odpovedala in ga izgubila s 15:0.

DRUGA ZVEZNA LIGA — MOŠKI

V šestem in sedmem kolu sta čba koroška predstavnika osvojila planirane točke. Fužinarji so končno zaigrali zelo dobro in na domačem terenu odpravili Kamnik s 3:1 in INO z Reke s 3:0. Z novimi štirimi točkami se je Fužinar

povzpел na tretje mesto za Stavbarjem in Metalcem iz Siska.

Mežičani so v borbi za obstanek v ligi na domačem terenu prepričljivo s 3:0 premagali neposrednega tekmeča INO z Reke. V drugem srečanju so igrali na Bledu in po tradiciji izgubili — vendar previsoko s 3:0. Mežica je s štirimi točkami na šestem mestu.

MOŠKA REPUBLIŠKA LIGA — VZHOD

V šestem kolu moške lige so igralci Zerjava v gosteh izgubili s Savinjsko s 3:0. Mislinja pa je na gostovanju presenetila doslej vodilno Polskavo in zmagala s 3:0. Mislinja je s petimi zmagami na prvem, Zerjav pa z eno zmago na predzadnjem mestu.

ŽENSKA ENOTNA REPUBLIŠKA LIGA

Ekipa Mežice je gostovala v Gorjah in po nepotrebnem izgubila pomembno tekmo s 3:2, ker je nastopila nekompletna brez izkušene Barbič-Rebula. V sedmem kolu so Mežičanke na domačem terenu premagale Tabor iz Ljubljane s 3:1 in so trenutno na drugem mestu. Mislinja je gostovala v Ljubnem in nepričakovano izgubila z najslabšo ekipo s 3:2. S tem porazom je zdrknila na šesto mesto.

NOGOMET

V vzhodni članski republiški ligi sta bili na sporedu zadnji koli jesenskega dela prvenstva. V prvi tekmi je selekcija Koroške gostovala v Kidričevem in izgubila z Aluminijem s 4:1. Zadelek za naše je dosegel Mežičan Grabner.

V drugem srečanju je Koroška na Ravnah premagala Domžale z 1:0 z zadetkom, ki ga je dosegel Divjak iz Črne. Po končanem jesenskem delu članske lige je selekcija Koroške med sedmimi ekipami na petem mestu z desetimi

V snegu

točkami od 24 možnih, kar predstavlja 42% uspešnost.

Mladinska selekcija je na gostovanju proti Mariboru izgubila s 5:1, doma pa premagala Aluminij s 3:2 in je med štirinajstimi ekipami na tretjem mestu.

KEGLJANJE

V počastitev dneva republike je bil na Ravnah troboj med žensko ekipo Fužinarja, člani Intesa in Name. Zmagal je Intes, pred ženskami Fužinarja in Namo. Pri zmagovalcih je bil najboljši Anton Kreuh — 476, pri ženskah Ančka Spanžev — 442 in pri Nami Peter Pliberšek s 400 podrtimi keglji.

Š. F.

ŠAH

ŠK Fužinar je organiziral 15. novembra 9. hitropotezni turnir za pokal »Fužinar 79«. Udeležilo se ga je 14 šahistov, ki so se razvrstili takole: Zmagal je Niko Ristič z 11,5 točkami, kolikor jih je osvojil tudi drugouvrščeni Bojan Prosenc. Zanimivo je bilo, da jima je odredil mesti šele sistem črno-belih figur v medsebojnem dvoboju, ki sta ga remizirala, vendar Ristič kot črni. 3. je bil Jože Jesenek 10,5, 4. Danilo Peruš 8, 5. Herbert Komarica 7,5, 6.—7. Marjan Uršič in Franc Jesenek, 7 (Jesenek je v dvoboju premagal Uršiča), 8. Milan Pristovnik 5,5 itd.

Po 9. turnirjih je v vodstvu Niko Ristič 165, in je že osvojil naslov klubskega prvaka v hitropoteznem šahu za leto 1979 kakor tudi pokal »Fužinar 79«. Drugouvrščeni Jože Jesenek zaostaja za 44 točk. Tretji je Danilo Peruš 99. Za njim zaostaja za 7 točk Jože Zunec. Na turnirju v decembru bosta odločila, kdo je boljši. Peti je Herbert Komarica 67, ki ga hitro dohaja Bojan Prosenc s 65 točkami. Tudi ta dva bosta odločila mestni na zadnjem turnirju, kakor tudi sedmouvrščeni Andrej Erjavec s 40 točkami in osmi Marjan Uršič z 39. Sledi jo Tone Prevorčič 22, 10. Bojan Grzina 21, 11. Marko Vrečič 19, 12. Franc Rotovnik 17 itd. Do sedaj je osvojilo točke posameznih turnirjev 22 šahistov.

Viktor Pesjak

Prvi koraki

Oblaki nad Goro

NESREČE PRI DELU V NOVEMBRU

Vinko Mori, TOZD valjarna — pri montaži hladilne vode na valjarsko ogrodje ga je valjanec opeknel pooleni desne noge.

Marjan Staudeker, TOZD kovačnica — pri zlaganju kovanih palic se mu je ena skotalila na koleno desne noge.

Zvonko Nabernik, TOZD kovačnica — pri nakladanju gredic na voz pri krčilnem stroju mu je ena padla na desno roko.

Branko Naroločnik, TOZD jeklarna — pri menjavi žerjavne verige ga je ta stisnila za sredinec desne roke.

Stanko Časar, TOZD jeklolivarna — pri vpenjanju ulitka v toro žago se mu je ta skotalil na desno roko ter mu poškodoval palec.

Alojz Hovnik, TOZD jeklolivarna — pri dvigovanju ulitka se mu je odtrgal odušek ter mu poškodoval mečnico.

Vlado Barl, TOZD jeklolivarna — pri kontroliranju litja mu je tekoče jeklo brizgnilo za čevlji desne noge ter ga opeklo po peti.

Jože Kene, TOZD valjarna — pri menjavi toporišča kladiva mu je kladivo padlo na levo roko ter mu poškodovalo sredinec.

Said Asani, TOZD jeklolivarna — pri obračanju ulitka se mu je ta skotalil na desno roko ter mu poškodoval koleno.

Edvard Stumpf, TOZD jeklolivarna — pri prenosu kalupa mu je okvir stisnil desno roko med valjčnico in okvir.

Fadil Keriš, TOZD jeklarna — pri izbijanju jekla iz kokile ga je drobec, ki se je odkrušil od kokile, zadel v spodnji del prsnega koša.

Anton Ogris, TOZD valjarna — pri zlaganju veza gredic mu je gredica zdrsnila na levo roko ter mu poškodovala kazalec.

Milan Ferk, TOZD kovačnica — pri zlaganju kovanih palic se mu je ena skotalila na levo roko ter mu poškodovala sredinec.

Alojz Kotnik, TOZD jeklolivarna — pri litju tekočega jekla mu

je jeklo brizgnilo po delovni obleki, ki se je vnela, pri tem je dobil opekline po levi nogi.

Anton Pogač, TOZD jeklarna — pri nameščanju žerjavne verige na kavelj žerjava mu je stisnilo kazalec desne roke.

Rozalija Tominc, TOZD jeklolivarna — pri nalaganju ulitkov na žarilno peč ji je padel ulitek na sredinec in prstanec desne roke.

Ivan Ovčar, TOZD transport — pri izstopu iz kabine traktorja se je na kosu lesa spotaknil, pri čemer je padel in si zvil levo roko.

Damjan Sagernik, TOZD komerciala — pri nakladanju feromangana v kosih v zaboj se mu je gruda skotalila in mu poškodovala desno roko.

Damijan Verneker, TOZD transport — pri demontaži sklopke na viličarju mu je priletel kovinski drobec v levo oko.

Janez Ferk, TOZD energija — pri kotaljenju prazne kisikove jeklenke v preizkuševalnici se je premaknil pokrov na kanal, pri čemer je padel v kanal in si pri tem poškodoval golenico desne noge.

Adi Kandut, TOZD priprava proizvodnje — pri čiščenju obruskov na odrezilnem brusilnem stroju, ki je že bil v obratovanju, je z roko zadel v vrtečo se ploščo, pri čemer se je urezal med prsti leve roke.

Mirko Čreslovnik, TOZD raziskave in razvoj — na poti v kovačnico, kjer nadzoruje investicijske gradnje, mu je v upravni zgradbi na stopnicah zdrsnilo, pri čemer je padel in si poškodoval gleženj desne noge.

Mirko Navotnik, TOZD komerciala — pri nakladanju valjanih palic na tovornjak s pomočjo žerjava mu je med spuščanjem veza ena palica zdrsnila, pri čemer si je poškodoval koleno desne noge.

Feliks Vajdner, TOZD elektrotehniške storitve — pre sestopu z žerjava mu je na žerjavni lestvi zdrsnilo, pri čemer si je poškodoval rebra.

Peter Navodnik, TOZD komerciala — med privezovanjem veza valjanih palic na žerjav je sodelavec iskril material istega veza, pri čemer mu je priletela iskra v desno oko.

Marjan Pečovnik, TOZD stroji in deli — ko je stopil v pisarno, mu je na stopnici zdrsnilo, pri tem si je poškodoval levo nogo v gležnju.

Franc Marovt, TOZD kovinarstvo — pri krivljenju kosov za roko rovokopača mu je stisnilo kazalec desne roke.

Vinko Jeraj, TOZD kovinarstvo — pri hoji po delavnici je stopil na oster predmet in se urezal v levo nogo.

Janez Pavlak, TOZD stroji in deli — pri ročnem brušenju kalupa za traktorsko gumo mu je padel tujek v levo oko.

Ivan Kladnik, TOZD kovinarstvo — pri razlaganju materiala mu je del le-tega padel na mezinec leve noge.

Ivan Nadevžnik, TOZD kovinarstvo — pri vpenjanju obdelovanca v stružnico mu je spodrsnilo, pri tem se je udaril na desno roko.

Ludvik Pikalo, TOZD stroji in deli — pri sestopanju s stroja si je zvil nogo v kolenu.

Marija Studenčnik, TOZD stroji in deli — pri izpenjanju obdelovanca iz delilnega aparata ji je obdelovanec zdrsnil in ji poškodoval kazalec na levi roki.

Peter Lampret, TOZD stroji in deli — pri odpenjanju verige je žerjavovodkinja nenadoma dvignila obdelovanec, ki je zdrsnil delavcu na nart desne noge.

Branko Lazar, TOZD vzmetarna — pri nameščanju orodja na hidravlično stiskalnico mu je orodje zdrsnilo iz rok in mu poškodovalo palec desne noge.

Pavla Pokeržnik, TOZD pnevmatični stroji — pri zlaganju orodja na polico ji je rezkar zdrsnil iz roke in ji porezal kazalec desne roke.

ALOJZ KLANČNIK

Pred 29. leti je prišel v Železarno kovač Lojzi Klančnik, takrat star 24 let. V Radišah pri Slov. Gradcu se je rodil 7. 6. 1926 leta očetu — žagarju, eden od petih otrok in tako kot oče prijel za trdo delo. Njegov uk je prekinila vojna in ga metala iz kraja v kraj, dokler ni kot borec Šerčerjeve ranjen in z dvema odlikovanjema dočkal svobodo v pohorski partizanski bolnici. Ko je dokončal kovaški uk in kot kovač pridobil osnovne izkušnje, je leta 1950 prestopil prag fužin. Takrat kovačnica ni poznala mehanizacije. Roke kovačev so bile manipulator in žerjav, njihovi obrazi niso bili zagoreli od portoroškega sonca, temveč od zarje kovaških peči, družbena prehrana ni bila servirana v moderni jedilnici, temveč v kangli, ki jo je mati pripravila v temnem ju-tru, preden se je Lojz zagnal po razdrti kolovozih proti fabriki. Lojz, ki je ustvarjal novo Jugoslavijo kot borec, je kmalu

spoznal, da se borba ne more in ne sme ustaviti, temveč mora trajati do dokončne osvoboditve človeka. Taka borba pa terjala preudarne gospodarje in zveste delavce. Podal se je v šolo ob delu in z uspehom zaključil delovodsko in nato še tehnično šolo ter l. 1956 kot strokovnjak stopil med vrste težkih kovačev, pa ne samo, da bi koval železo, temveč predvsem, da bi koval bodočnost. Vsestransko dejaven na področju samoupravljanja v delovni organizaciji in izven nje ter strokovno podkovan je spremljal modernizacijo kovačnice, kot spremlja oče svojega sina na poti v lepše življenje.

Dočakal je, da mu je sin koval železo, enako kot on, toda nič več kot suženj železa, temveč kot napreden upravitelj ob črnih robotih, ki so prevzeli garanje človeških rok, saj je v l. 1976 stopil

na čelo kovačije kot njen vodja in z močjo svojega razuma prideloval jekleni kruh, ga kot samoupravitelja rezal sodelavcem in načrtoval še in še.

Toda življenja ni mogoče preračunati. Prav takrat, ko je izvedel, da se proti domovini pelje kovač avtomat, sanje njegove vsa dolga leta, ki bo ravenjskim kovačem dal še poslednje potrdilo, da niso sužnji, temveč gospodarji uma in moči, ga je zgrabilo. Zavrtna bolezen ga je pahnila v mukopolno leto brez upanja, polno bolečine in grozote, ki se je stopnjevala do nepojmljivih mej.

Lojz je dogorel kot luč, ki je osvetljevala dom in se použila za druge, ker je pač njeno poslanstvo luč. Svetloba kovaških peči je potemnela, ker je ugasnila luč v Lojzovih očeh, udarci kladiv so zamolkli, ker jih ne spremlja bitje srca, ki jih je ljubilo, in koraki kovačev so težki, ker neso Lojzina k zaslužnemu počitku.

Mnogo je že odšlo kovačev, mnogi bodo še prišli, toda tistih, ki so kovali kruh z ljubeznijo, ne bomo pozabili.

Slava mu!

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD RO, remontne delavnice, sindikatu in ZB železarne Ravne za izkazano pozornost in lepa darila. Vsem želim še mnogo delovnih uspehov.

Maks Popič

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. oktobra 1979 do 20. novembra 1979

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Odkod je prišel
PRIDOBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Božič Kristl	15. 12. 1959	NK delavec	priprava proizvodnje	iz JLA
2.	Čegovnik Rajko	7. 1. 1959	SŠ metalurški tehnik	priprava proizvodnje	iz JLA
3.	Filipančič Igor	15. 2. 1957	SŠ gimnazija	družbeni standard	za določen čas
4.	Golob Zoran	7. 9. 1957	SŠ metalurški tehnik	valjarna	iz JLA
5.	Gašparut Rajmund	24. 10. 1955	NK delavec	jeklovlek	iz druge delovne organizacije
6.	Hölel Andrej	6. 12. 1958	KV str. ključavničar	stroji in deli	iz JLA
7.	Ketiš Tatjana	30. 10. 1956	VSS ekonomistka	DS za gospodarjenje	štipendistka ŽR
8.	Kladnik Marko	5. 12. 1963	NK delavec	kovinarstvo	iz druge delovne organizacije
9.	Klavž Peter	27. 6. 1957	VSS kmet. inž.	stroji in deli	prva zaposlitev
10.	Knez Srečko	5. 4. 1957	NK delavec	valjarna	ponovna zaposlitev v ŽR
11.	Krajnc Marjan	29. 7. 1957	KV klepar	pnevmatični stroji	iz druge delovne organizacije
12.	Lajmiš Gustav	3. 3. 1953	VSS inž. met.	jeklolivarna	iz JLA
13.	Lečnik Marjan	5. 11. 1956	SŠ met. tehnik	raziskave in razvoj	iz JLA
14.	Lovko Jernej	29. 6. 1952	KV mizar	jeklolivarna	iz druge delovne organizacije
15.	Martinc Miran	30. 6. 1959	KV str. ključavničar	stroji in deli	iz JLA
16.	Močilnik Ivan	26. 7. 1936	PK varilec	kovinarstvo	iz inozemstva
17.	Močnik Vojko	21. 11. 1954	VŠ dipl. novinar	DS KSZ	prva zaposlitev
18.	Mori Rozalija	26. 8. 1948	NK delavka	raziskave in razvoj	prva zaposlitev
19.	Pačnik Viktor	8. 1. 1956	abs. el. fak.	DS za gospodarjenje	štipendist železarne
20.	Poročnik Ivan	15. 10. 1959	KV strugar	strojno gradb. vzdrževanje	iz JLA
21.	Potočnik Albert	12. 2. 1941	NK delavec	stroji in deli	iz druge delovne organizacije
22.	Robnik Stanko	11. 3. 1952	NK delavec	kovinarstvo	iz druge delovne organizacije
23.	Solar Andrej	30. 11. 1958	PK voznik viličarja	kovinarstvo	prva zaposlitev
24.	Štavdeker Zdravko	13. 2. 1956	KV ključavničar	energija	iz druge delovne organizacije
25.	Topalovič Peter	10. 9. 1955	KV orodjar	pnevmatični stroji	iz JLA
26.	Virtič Jože	28. 5. 1959	NK delavec	jeklovlek	iz JLA
27.	Vodovnik Danilo	13. 10. 1951	SŠ strojni tehnik	strojno gradb. vzdrž.	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	TOZD — DS	Kam je odšel
IZGUBILI LASTNOST DELAVCA					
1.	Burzič Fehim	26. 9. 1940	NK delavec	jeklarna	umrl
2.	Cesnik Bilka	24. 2. 1962	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
3.	Cesnik Ivan	22. 10. 1955	KV rezkalec	rezalno orodje	dana odpoved
4.	Ferk Otmar	6. 11. 1919	KV livar	jeklolivarna	starostna upokojitev
5.	Gradišnik Ludvik	18. 2. 1949	KV rudar	valjarna	izklj. po sklepu disc. kom.
6.	Herman Marija	10. 8. 1926	NK delavka	raziskave in razvoj	umrla
7.	Intihar Matevž	12. 9. 1934	NK delavec	komerciala	dana odpoved
8.	Jamnik Jože	18. 3. 1958	NK delavec	kovačnica	samovoljna zap. dela
9.	Jereb Darja	2. 10. 1962	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
10.	Kamnik Ivan II.	27. 12. 1925	PK žerjavovodja	valjarna	starostna upokojitev
11.	Kerbež Jože I.	17. 4. 1928	VK mod. mizar	jeklolivarna	invalidska upokojitev
12.	Kresnik Stefan	12. 12. 1920	NK delavec	jeklolivarna	starostna upokojitev
13.	Lagoja Ivan	12. 5. 1952	NK delavec	pnevmatični stroji	izklj. po sklepu disc. kom.
14.	Novak Ivica	12. 11. 1960	NK delavka	družbeni standard	potek pogodbe
15.	Obronek Ivan	21. 3. 1954	PK žerjavovodja	komerciala	dana odpoved
16.	Pačnik Franc	1. 12. 1929	KV delavec	jeklolivarna	invalidska upokojitev
17.	Potočnik Zmagoslav	14. 12. 1951	PK ključavničar	jeklolivarna	izklj. po sklepu disc. kom.
18.	Ranc Vida	28. 10. 1955	SŠ gimnazija	družbeni standard	potek pogodbe
19.	Repas Stefan	2. 1. 1949	PK strugar	strojno gradb. vzdrževanje	dana odpoved
20.	Rožej Avgust	6. 7. 1953	KV rudar	valjarna	dana odpoved
21.	Sekavčnik Karel	16. 11. 1919	NK delavec	stroji in deli	invalidska upokojitev
22.	Skobir Konrad	19. 11. 1919	KV mizar	industrijski noži	starostna upokojitev
23.	Sušnik Jože	15. 3. 1940	PK rezalec	kovinarstvo	umrl
24.	Šuler Franc	30. 11. 1919	NK delavec	kovačnica	starostna upokojitev
25.	Šumah Marta	29. 7. 1951	NK delavka	jeklolivarna	dana odpoved
26.	Todorovič Borut	5. 1. 1956	NK delavec	jeklolivarna	izklj. v času posk. dela
27.	Toplak Anton	28. 5. 1947	NK delavec	strojno gradb. vzdrževanje	dana odpoved
28.	Verko Jože	3. 2. 1952	NK delavec	jeklarna	dana odpoved
29.	Vršnik Mirko	5. 8. 1950	KV ključavničar	kovinarstvo	dana odpoved

IZOBRAZBA — KVALIFIKACIJA

Pridobili lastnost delavca

- 1 — VŠ dipl. novinar
- 1 — VSS ekonomist
- 1 — VSS inž. metalurgije
- 1 — VSS kmetijski inženir
- 1 — abs. elektro fakultete
- 3 — SŠ metalurški tehniki
- 1 — SŠ gimnazija
- 3 — KV ključavničarji
- 1 — KV klepar
- 1 — KV mizar
- 1 — KV strugar
- 1 — KV orodjar
- 1 — PK varilec
- 1 — PK voznik viličarja
- 8 — NK delavcev

Izgubili lastnost delavca

- 1 — SŠ gimnazija
- 1 — VK modelni mizar
- 1 — KV rezkalec
- 1 — KV livar
- 2 — KV rudarja
- 1 — KV mizar
- 1 — KV ključavničar
- 1 — KV delavec
- 2 — PK žerjavovodja
- 1 — PK strugar
- 1 — PK rezkalec
- 1 — PK ključavničar
- 15 — NK delavcev

KITAJSKE MODROSTI

Ljubezen je morje brez luke in obale, ki jo burkajo valovi in vetrovi.

Pravica brez moči je slabotna, moč brez pravice je tiranska.

Nekateri ljudje so pogumni samo zaradi strahopetnosti drugih.

Ne verjemi niti eni misli, ki ji nasprotuje tvoje srce.

Kdor se ne boji smrti, se ne boji niti groženj.

Kritik omrtvi s pohvalami, nato operira.

Lastnost genija je, da napaja bedake z mislimi dvajset let pozneje.

Izobilje ne zmanjšuje človeških skrbi in ne tolaži človeških src.

O vsakem mislimo, da je dober, dokler se ne prepričamo o nasprotne.

Kdor karkoli bere, je že daleč pred tistim, ki sploh nič ne bere.

Nesreča oblikuje človeka in ga prisili, da spozna samega sebe.

Srečen je tisti človek, ki ga opominja tuja napaka.

NAŠI UPOKOJENCI

HUMORESKA:

Art Buchwald

Grozni Američani

Otmar Ferk, roj. 6. 11. 1919, v železarni od 21. 10. 1946 v tozd jeklovilvarna kot kontrolor čistilnice. Star. upokojen 6. 11. 1979

Ivan Kamnik, roj. 27. 12. 1925, v železarni od 21. 10. 1946, nazadnje v tozd valjarna kot žerjavovodja. Star. upokojen 31. 10. 1979.

Jože Kerbec, roj. 17. 4. 1928, v železarni od 1. 7. 1948 v tozd jeklovilvarna, nazadnje kot vodja modelne mizarne. Inval. upokojen 31. 10. 1979

Franc Šuler, roj. 30. 11. 1919, v železarni od 2. 11. 1954, nazadnje v tozd kovačnica kot kurjač ogrevnih peči. Starostno upokojen 1. 10. 1979

Franc Pačnik, roj. 1. 12. 1929, v klovilvarna, nazadnje kot delavec železarni od 2. 9. 1963 v tozd jepri regeneraciji. Inval. upokojen 31. 10. 1979

Karel Sekavčnik, roj. 16. 11. 1919, v železarni od 1. 6. 1964, nazadnje v tozd stroji in deli kot ostružkar. Inval. upokojen 16. 10. 1979

Konrad Skobir, roj. 19. 11. 1919, v železarni od 19. 4. 1948, nazadnje v tozd industrijski noži kot brusilec. Star. upokojen 19. 11. 1979

Štefan Kresnik, roj. 12. 12. 1920, v železarni od 17. 1. 1949, nazadnje v tozd jeklovilvarna kot odpremnik. Star. upokojen 5. 11. 1979.

»Take ljudi bi bilo treba prepo-vedati z zakonom!« reče ameriški filmski režiser Anatole Litvak v pariškem hotelu George V.

»Kakšne ljudi?« vprašam.

»Ljudi, s kakršnimi sem včeraj priletel sem.«

»Kakšni so bili?«

»Dva Američana, ki sta prišla v Zürichu v letalo. Vsi smo že bili na svojih sedežih, tako da onadva nista mogla sedeti skupaj. Mož je sedel k meni, žena pa štiri ali pet vrst dalje na drugi strani prehoda. On je imel dve veliki torbi, ki ju je zbil pod moj sedež. Okoli vratu je imel obešeni dve kameri in šest svetlomerov. Znojil in stokal je tako, da sem ga takoj po poletu vprašal: »Ne boste odložili svojih kamer?« On zaupno: »Kadar potujete z ljudmi, kakršni so ti, nikoli ne veste, pri čem ste!« Po tem sem odločno prekinil vsakršni nadaljnji razgovor. Nekoliko kasneje je steward najavil, da bo gostil s pijačo, a treba jo je plačati. Naročil sem pivo. Oni tip reče stewardu: »Dajte tudi meni eno!« Potem zakliče ženi: »Dušica, kaj boš ti?« Ona: »Steklenico vode.« On ukaže stewardu: »Prinese dami steklenico vode!« Steward prinese.

»Koliko je to?« vpraša tip.

»Sedemnajst centimov,« odgovori steward.

»Kaj? Sedemnajst centimov za pivo? Mislim sem, da je v letalu pijača cenejša. Koliko znese to v pravi valuti?«

»Pravi valuti?«

»V ameriškem denarju,« mu reče tip.

Steward prebledi: »Petnajst centov,« reče.

Tip potegne iz žepa dva švicarska franka. »Po kakem tečaju menjate?«

Steward začne: »Tečaj je 1,13 francoskih frankov za 1 švicarski frank.«

»Ne več?«

»To je najboljši tečaj, ki vam ga morem ponuditi.«

»Hej, dušica,« zavpije tip, »ti nam dajo samo 1,13 franka za švicarski frank!«

»Kaj pa morem?« odvrne ona še glasneje.

»Mislim sem, da bodo v letalu dali več.« Potem plača in spravi drobiž.

Zadremam za hip, a sem kar buđen, ko se steward ustavi pred nama s cigareti in viskijem.

»Želite cigarete ali žgano pijačo?«

»Imate marlboro?« hoče vedeti tip.

»Ne, gospod, nimamo.«

»Kako to?«

»Ne vem,« reče steward.

»Hej, dušica, kakšne cigarete želiš?« zakriči tip.

»Marlboro,« odvrne ona v isti oktavi.

»Nimajo jih.«

»Kaj imajo?«

»Chesterfield.«

»Dobro, vzemi jih!«

»Koliko?« vpraša stewarda.

»Dva dolarja in petdeset centov.«

»Hm, to je veliko. Hej, dušica, po čem plačujete cigarete doma?«

»Dva dolarja in sedemdeset centov,« zavpije ona.

»Potem so pa te znatno cenejši!«

»Oprostite, gospod, ampak drugi potniki želijo tudi biti postreženi.«

»Dobro, vzel bom eno škatlo. Koliko stane viski?«

»Pol litra dolar in devetdeset centov.«

»Hej, dušica? Koliko stane viski doma?«

»Pet dolarjev in devetdeset za steklenico,« krikne žena.

»Koliko pa pol litra?«

»Pol litra ne kupujemo!«

»Dobro, vzel bom viski. No, imam samo bankovec za dvajset dolarjev.«

Steward: »Vrnem vam v frankih.«

»Po kakšnem tečaju?«

»Pet frankov za dolar.«

»Je to vse?«

»Nato sem,« reče Anatole Litvak, »pobesnel in odbrusil temu tipu: Poslušajte, to je zelo dober tečaj. Jaz osebno dobim samo štiri osemindeset za dolar, verjemite mi!«

On pogleda Litvaka in vpraša: »Kako naj vem, ali naj vam verjamem?«

»Bil sem tako besen,« nadaljuje Litvak, »da sem mu pod nos potisnil evropsko izdajo New York Herald Tribune: »E, tu imate uradni tečaj!« zavpijem.

Tip preuči tečajno listo in začne:

»Če je to ameriški časopis, zakaj je tiskan v Parizu?«

»Toliko, da ga nisem mahnil,« reče Litvak.

»Vzdržal sem se, pritegnil varnostni pas in mirno sedel. Na srečo, čez dvajset minut smo pristali in sem se ohladil. Pred izhodom mi reče tip: »Bilo mi je v zadovoljstvo sedeti z vami. Mi Američani moramo v Evropi držati skupaj, sicer nas bi ti tule izigrali, kjer bi mogli.«

(Prev.: ar.)

KITAJSKE MODROSTI

Sreča je kot trg: če lahko malo počakaš, ji bo padla cena.

Dober zdravnik rešuje: če ne vedno pred boleznijo, vsaj pred slabimi zdravniki.

Tisti, ki nikoli ne umaknejo svojih besed, imajo raje sebe kot resnico.

Ljubezen je močnejša od smrti in od strahu pred smrtjo.

Tudi v odlaganju je veselje.

Fotografije za to številko so prispevali: S. Jelen, F. Kamnik, V. Lamut, F. Rotar, M. Ugovšek, E. Wlodyga in oddetek za informiranje.